

K samoupravni preobrazbi

Bogat teden Komunistov v Brežicah in Krškem

Številne prireditve v tednu Komunistov so v brežiški občini razigrale osnovne organizacije in aktivne ZK. Za uvod so člani razširjenega političnega aktiva prisostvovali predavanju sekretarja IK predsedstva CK ZKS Franca Šetince o socialističnih silah in religiji. Predavanje je bilo v Krškem in prisluhnili so mu tudi politični delavci iz obhosa sosednjih posavskih občin.

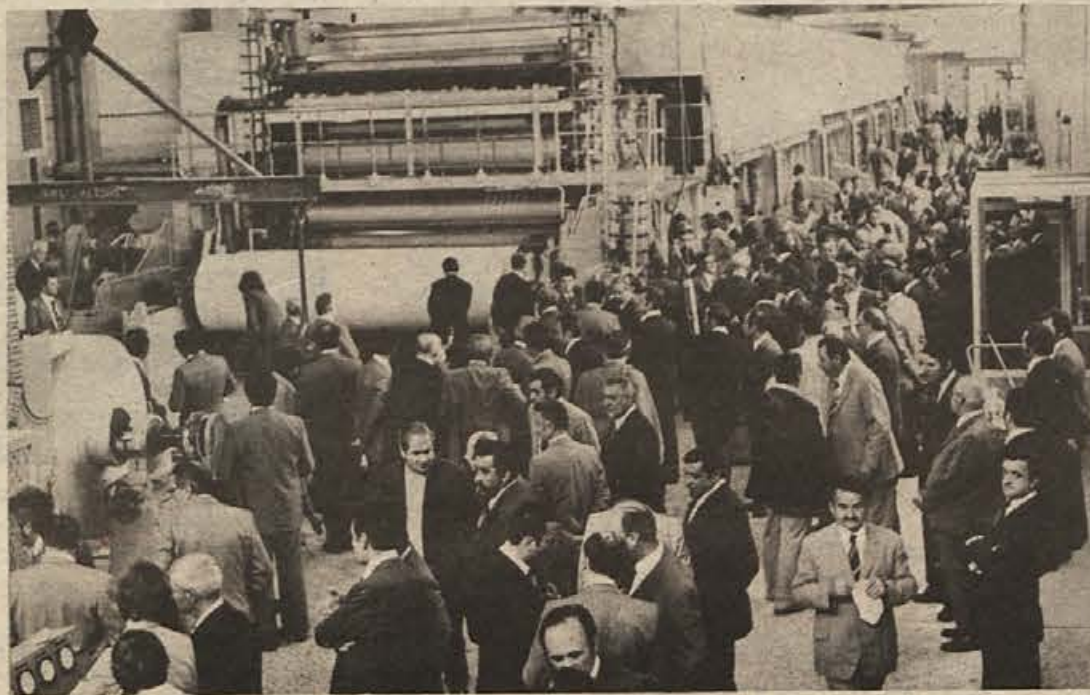
„Vedno smo znali ločevati med klerikalizmom in cerkvijo in smo se v izvirnosti naše politike opirali na ljudske množice, s tem pa tudi na vernike,“ je dejal tovariš Šetinc. Jasno je povedal, da se komunisti ne borijo za oblast, temveč želijo le pospešiti naš samoupravni razvoj. Grajal je pojave sektaštva in liberalizma.

Jubilej partijskega glasila so v brežiški občini počastili z

objiski komunistov-veteranov na osnovnih in drugih šolah ter tako vzbudili zanimanje za partijsko delo nekdanj in danes. Mnogi šolarji in drugi občani so si v Posavskem muzeju ogledali uspešen prikaz pisane partijske besede v minulih petih desetletjih, v občinski matični knjižnici pa jim je bila na voljo razstava povojne partijske literature.

V občini je bilo v tednu Komunistov več posvetovanj, za konec pa so posavski komunisti prisostvovali ustnemu časopisu uredništva Komunistov v domu JLA v Brežicah, kjer so dobili tudi odgovore na vnaprej zastavljena vprašanja. Več o tednu Komunistov berite na krško-brežiški strani.

J. T.

Tretji papirni stroj v krški tovarni celuloze in papirja je moderen dosežek tehnike in tehnologije: opremljen je z najsoodobnejšimi elektronskimi krmiljenimi elektro pogoni, vgrajene pa ima prav tako najmodernejšo regulacijske in instrumentacijske naprave. — Na sliki: gostje in domači samoupravljavci ob novem papirnem velikanu. (Foto: Sandi Mikulan)

Dvajset let papirja v Krškem

V tovarni celuloze in papirja „Djuro Salaj“ v Krškem teče tretji papirni stroj, ki bo dajal na leto 50.000 ton časopisnega papirja — Kritika na račun tistih, ki se umikajo vključevanju v zaokrožene proizvodne celote

V vrsti zanimivih in dobro pripravljenih prireditev v TEDNU KOMUNISTA v občini Krško bo ostal zlasti 2. oktober v spominu vseh posavskih papirničarjev in proizvajalcev celuloze ter njihovih številnih gostov, ki so jih ta dan obiskali in jim pristrčno čestitali za novo pomembno in veliko delovno zmago. V Krškem so prejšnji četrtek uradno pognali v tek tretji papirni stroj za letno proizvodnjo novih 50.000 ton časopisnega papirja in naprave za predelavo odpadnega papirja.

S kako prijetnimi občutki samoupravljavcev in s kako poštenim ponosom delu in napredku vzvostih delavcev so krški celulozarji in papirničarji prejšnji teden počastili 50-letnico „Komunistov“ in 30-letnico svobode! Praznik partijske pisane besede so kot proizvajalci papirja proslavili na svojevrsten način: po 36 letih proizvodnje celuloze in 28 letih proizvodnje lesovine v Krškem, kjer je leta 1955 stekla tudi proizvodnja časopisnega papirja, so 2. oktobra zagnali še tretji papirni stroj. Nove zmogljivosti v vedno večji in čedalje modernjši tovarni bodo pokrile ves dosedanj primanjkljaj papirja, predvsem boljših vrst, ki ga potrebujejo domači informativno-politični in ilustracijski tisk. Jugoslovanska časopisna podjetja imajo zdaj zagotovilo, da jih bo Krško oskrbovalo s takimi papirji vsaj deset let vnaprej.

Tem vprašanjem so prejšnji četrtek dopoldne namenili najprej posvetovanju predstavnikov papirja in tiska v SFRJ s temo „Papir — časopis — knjiga“. Pokrovitelja srečanja sta bila časnik „Komunist“ ter tovarna celuloze in papirja „Djuro Salaj“. Popoldne se je pred novo zgradbo, v kateri so v rekordnem času pripravili 3. papirni stroj za proizvodnjo, zbrala množica domačinov

in gostov. Najprej jih je pozdravil Zoran Dular, direktor TOZD Papir, ki je v zgoščnem, sila prepričljivem nastevanju dejstev prikazal pomen nove delovne zmage za krško tovarno in jugoslovansko socialistično skupnost (obširneje bomo o tem poročali prihodnji četrtek). Za njim se

Za uspešno medsebojno sodelovanje je tovarna celuloze in papirja „Djuro Salaj“ v Krškem pretekli četrtek na slavnostni seji delavskega sveta TOZD Papir in delavskega sveta podjetja podelila svojo novo plaketo tudi ČZP Dolenjski list

V soboto dopoldne je Livio Jakomin, predsednik komiteja za promet in zveze pri izvršnem svetu SR Slovenije, v Ločni pri Novem mestu položil temeljni kamen novega mostu čez Krško. Ob tem je predsednik novomeske skupščine Jakob Berič izjavil, da lahko pričakujemo dograditev novega mostu in s tem razrešitev novomeske prometnega vozla ob koncu prihodnjega leta. (Foto: M. Bauer)

Požar sredi Krškega

4. oktobra ponoči je nenadoma izbruhnil silovit ogenj na gospodarskem poslopju Slavka Komočarja na Cesti krških žrtev v Krškem. Poslopje, dolgo 54 in široko 7 metrov, ima podstrešje povsem zgoreno. Uničenih pa je tudi 25 ton sena, koruza, krompir, ječmen in osebni avto „opel“.

Požar so omejili gasilci iz Krškega in celuloze, vseeno pa je za 500.000 dinarjev škode. Kakor je ugotovila komisija na kraju požara, je verjetno sega kriv avto. Najbrž je nastal krak tek stik na električni napeljavni avto se je vnel in zanetil ogenj v celotnem poslopju. Dele zgorelega avta so poslali v preiskavo, da bi bil sum potrjen.

CESTA, IMENOVANA PO BOLNIŠNICAH

Metliška in ozaljska občina bosta skupaj proslavili 30-letnico osvoboditve v nedeljo, 12. oktobra, v Brezovici. V tem kraju bodo ob 9. uri odprli novo cesto, ki povezuje Brezovico in več krajev z Radatoviči. Cesto bodo imenovali po slovenskih in hrvaških partizanskih bolnišnicah. Ob tej priložnosti bo govoril Marko Belinič iz SRH, eden izmed partizanskih zdravnikov pa bo obudil spomine na delo v partizanskih bolnišnicah. Osrednja proslava se bo v Brezovici začela ob 10.30.

SMRT POD TRAKTORJEM

Brananje na njivi se je za 54-letnega Antona Stojniča usodno končalo 6. oktobra dopoldne. S traktorjem je Stojnič iz Grabrova pri Metliki branal njivo in med obračanjem zapeljal na strmino, tam pa se je traktor prevrnil in vozniaka pokopal pod seboj. Bil je takoj mrtev.

List za vsakogar »Dolenjski list«

NAJVEČJI USPEH

Novomeška telovadka Maja Dokl, ki je pred kratkim na VII. sredoziemskih igrah v Alžiru osvojila bronasto medaljo v preskoku, nas je še bolj razveselila na letošnjih balkanskih igrah v gimnastiki, ki so bile v bolgarskem mestu Plevnu. Maja je med posameznicami v hudi konkurenci Romunk, ki sodijo v sam svetovni vrh, in Bolgark, ki se uvrščajo med prvih deset ekip na svetu, zasedla odlično 10. mesto in bila najbolje uvrščena Jugoslovanka. Svoj največji športni uspeh pa je dosegla v preskoku, kjer je osvojila tretje mesto.

Čopič v roki kmečke žene

Pred srečanjem kmečkih slikark in pisateljic v Trebnjem, prirjenem v čast mednarodnega leta žensk

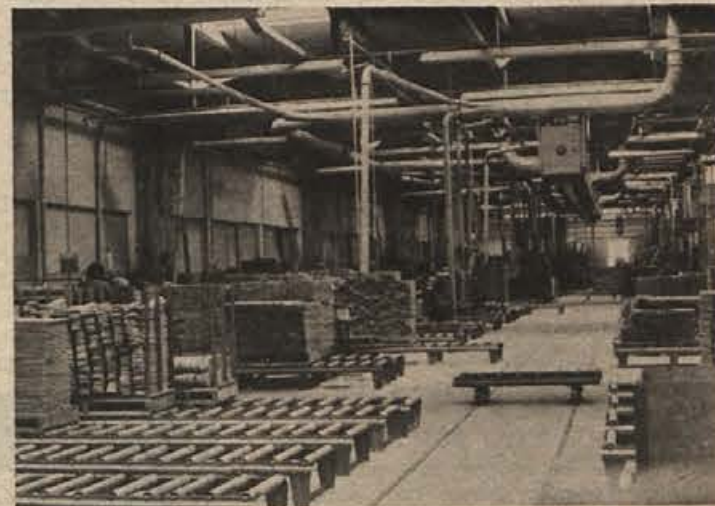
Na pobudo republiškega odbora za mednarodno leto žensk bo v Trebnjem 24. in 25. oktobra prvo srečanje kmečkih žena — ustvarjalnic, ki pišejo in slikajo. Trebne je vrsto let nudi gostoljubno streho in organizacijo Taboru slovenskih likovnih samorastnikov, v njegovi galeriji pa so tudi že doslej razstavljale nekatere žene, ki se poleg dela utegejeto lotevati izpovedovanja svojih čustev na platnu, papirju ali v lesu.

Srečanje bo zelo prijetno, hkrati pa tudi koristno, saj bo edina letošnja medrepubliška prireditve te vrste. Iz vsake republike in pokrajine bodo prišle v Trebnje tri udeleženke, Slovenija pa bo povabila še dve iz zamejstva. Prvi dan jih bo predsednik občinske skupščine seznanil z razvojem, skupščinskim sistemom in deležem žena pri upravljanju v občini Trebnje. Sledil bo ogled obrata Kolinske in tovarne DANA na Mirni, ogledale pa si bodo tudi kmečki muzej na Veseli gori. Zvečer bodo gostje na slavnostni akademiji v počastitev I. kongresa AFZ, nakar bo tovariško srečanje v trebanjski osnovni šoli.

V soboto si bodo udeleženke prireditve ogledale razstavo v trebanjski galeriji naivne umetnosti, zvedele

pa bodo tudi vse, kar jih bo zanimalo o udeležbi in prispevku likovnih samorastnikov pri kulturnem razvoju občine. Sledil bo delovni razgovor o umetniškem ustvarjanju, ki bo za kmečke ženske, ki same slikajo in pišejo, še posebno zanimiv. Po kosilu bodo odšle v Dobrič, kjer si bodo ogledale spominsko sobo I. kongresa SPZZ, v šoli pa se bodo pogovarjale tudi z zadrudnicami iz trebanjske občine.

T. G.

V novi tovarni LIK v Kočevju bodo naredili 240.000 stolov na leto.

Za praznik odprli novo tovarno

Svečana seja ob prazniku občine Kočevje prvič v enem izmed delovnih kolektivov — v LIK, kjer so odprli novo tovarno pohištva — Dve Šeškovi nagradi

3. oktobra so bile glavne svečanosti ob letošnjem prazniku občine Kočevje. Slavnostna seja občinske skupščine in DPO je bila tokrat v novi tovarni masivnega pohištva OZD LIK Kočevje. Na njej je spregovoril o pomenu Kočevskega zbora leta 1943 predsednik občine Savo Vovk. V nadaljevanju govora je povelil posebno pozornost nerazviti občini, saj je izmed 18 KS na območju občine kar 11 popolnoma nerazvitih.

Na svečani seji so podelili tudi letošnje Šeškove nagrade, ki so najvišja priznanja občine Kočevje. Dobila sta jih Franc Gorše in pionirski odred Ljube Šercerja na osnovni šoli Kočevje. Franc Gorše je dočel nagrado zaradi svojega medvojnega in povojnega dela na političnem in go-

spodarskem področju. Pionirski odred osnovne šole Kočevje pa je dosegal lepe uspehe na področju šolskih in izvenšolskih dejavnosti.

Po svečani seji je predsednik CDS LIK Kočevje Werner Kosič odprl novo tovarno masivnega pohištva LIK Kočevje. Svečanosti je prisostvoval tudi generalni direktor Slovenijales Franc Razdevšek. LIK je namreč ena izmed OZD Slovenijalesa Ljubljana.

V kulturnem delu svečanosti ob občinskem prazniku pa so nastopili kočevska delavska godba, moški pevski zbor Kočevje, oktet LIK, pevski zborček DOREMI in harmonikarski zbor glasbene šole. Svečanosti ob prazniku občine Kočevje so se udeležili tudi mnogi delegati partizanskih enot, heroji, delegacije

sosednjih slovenskih in hrvaških občin, predstavniki TOZD, KS, JLA in delegacija pobratene občine Dolina pri Trstu, ki jo je vodil župan Edvin Svab.

J. PRIMC

Po prehodnem poslabšanju konec prejšnjega tedna se je vreme že v nedeljo izboljšalo. Tudi v drugi polovici tega tedna bo vreme še lepo in suho ter nekoliko bolj sveže.

ZELEZNIŠKA NESREČA V DOBOVI

29. septembra ob 23.45 so na železniški postaji v Dobovi iztirili štirje vagoni. K sreči so bili prazni, namenjeni v popravilo v tamkajšnji delavnici. Strojvođa Jože Dernač iz Sevnice je z lokomotivo porival 26 vagonov po tirih, pri eni izmed kmetnic pa je iztiril prvi vagon, za njim pa še trije drugi. Eden od iztirjenih vagonov se je tudi prevrnil. Ničice ni bil poškodovan in tudi gnotna škoda ni velika.

PROTEST V KOČEVJU

V četrtek, 2. oktobra, je bilo pred spomenikom v Kočevju protestno zborovanje zaradi nalivanja v Španiji in usmrtilive španjskih rodoljubov. Na njem je govoril sekretar občinskega komiteja ZK Jože Novak in predstavnik mladinе Darja Škorjanec in Rudi Orel. Zborovanja se je udeležilo največ mladih, ki so nosili tudi transparente z napisi, ki so obsojali fašizem.

Kmetijski slavijo

Crnomelj: v soboto proslava 31-letnice konference v Dobljčah — Spomenik Marentiču

V spomin na prvo zborovanje kmetijskih strokovnjakov na osvobojenem ozemlju, ki je bilo 4., 5. in 6. aprila v Dobljčah pri Crnomlju, bo v soboto, 11. oktobra, v Crnomlju proslava 31-letnice tega dogodka in 30-letnice osvoboditve. Slavnost bo organizirala Zveza kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije v sodelovanju s crnomeljsko občino in ob pomoči delovnih kmetijskih organizacij.

S počastitvijo smo pravzaprav eno leto v zamudi, to pa ne zmanjšuje pomena, ki ga je imele organizirano pridelovanje hrane za potrebe partizanske vojske in v ta namen prirejena tridnevna konferenca. Prav prehrana je bila odločilnega pomena, da so borci revolucije vzdržali težave partizanskega vojskovanja. Pri tem se je izkazal tradicionalno gostoljubni in revolucionarni belokranjski kmet, ki je sledil mobilizacijskemu geslu „Obdelaj vsako ped zemlje!“ in s tem mnogim pripomogel k zmagi in svobodi. Konferenca v Dobljčah je že takrat postavila nekatere smerice razvoju kmetijstva in zadrudništva v Sloveniji.

Sobotna proslava se bo začela ob 9.30 v prosvetnem domu v Crnomlju. Po uvodnih referatah in razpravah bodo odkrili spomenik agronomu Janezu Marentiču, enemu najpomembnejših predvojnih revolucionarjev v Beli krajini, ustanovitelju prvega belokranjskega društva kmečkih delavcev in deklet leta 1932 v Prirozi in organizatorju ljudske vojske. Po odkritju spomenika bo uradno srečanje pri vinski kleti ČZP Metlika.

M. L.

Kaj z zemljo, če nihče ne bi hotel biti kmet?

Pač pa se je bistveno bolj krvavo končala zadnja akcija mestnih gverilcev v Argentini: med spopadom s policijo in vojaštvom je bilo mrtvih kar 26 ljudi. Bitka med pripadniki varnostnih sil in gverilci je trajala poldrugi dan in redki preživeli gverilci so se vdali šele potem, ko so pobili večino njihovih tovarišev in je vojska pripeljala na prizorišče spopada oklepnike ter celo letala... ni miru v deželi argentinski...

Miru pa ni tudi v znani ameriški družini Kennedy, ki se je v začetku tega tedna še enkrat - kdove katerič že - znašla v hudem precepu, ko se je zvedelo, da je ena izmed sester (ki živi sicer že leta in leta pod posebnim nadzorom v enem izmed domov za duševno prizadete) nenadoma podala na samostojen sprehod v neznan smer. Našli so jo šele po nekaj urah, medtem pa so se začeli širiti glasovi, da so jo ugrabili in da bodo zanjo terjali milijon dolarjev odkupnine... na srečo ni bilo res...

Tačas pa so se komaj pogleli protesti v Združenih državah Amerike, kjer je del javnosti očital ameriški policiji, da ravna mило in preveč popustljivo s Patricia Hearst, hčerko znanega časopisnega magnata. Policija naj bi namreč z njo delala preveč v rokavicah: menda so jo namestili v posebno celico in ji omogočili ugodnosti (obisk, boljše hrana, TV sprejemnik v celici in podobno), ki jih drugi, „navadni“ kaznjenci niso deležni. Kot je znano, je Patricia Hearst aretirala policija minuli teden po več kot leto dni trajajočem lovu. Sedaj pripravljajo obtožnico, ki jo bo med drugim dolžila napada na banko in ropov... težave za uglednega očeta...

V Londonu se je končala čudna drama, med katero je bilo šest italijanskih natakarev ujetih šest dni v kleti neke londonske restavracije. Za talce so jih imeli trije gangsterji, za katere je najprej slovit Scotland Yard menil, da so se za to dejanje odločili iz političnih pobud - kasneje pa so vendarle ugotovili, da gre za navadne tatinske razbojnike, ki so hoteli na tak način z odkupnino priti do denarja... nakana topot ni uspela, morda drugič...?

Slišati je pripombe, da predlog zakona o nekaterih spremembah v starostnem zavarovanju kmetov, baje ne ustreza sedanjim predpisom in celo ustavi. Zlasti ne spremembe pri zbiranju sredstev za izplačevanje starostnih pokojnin, ki naj bi se prihodnje leto zvišale za dobro tretjino. Pravijo, naj kmetje skrbijo sami za svoje zavarovanje.

Predpise je moč spremeniti, če ne ustrezajo. O tem ni dvoma. Zato ne bi mogli biti ovira. Bolj nevarno je ločevanje kmetov od drugih delovnih ljudi. Res je, da se od delavcev razlikujejo po tem, da pridelujejo živila z lastnimi sredstvi. Ne bi pa smeli spregledati, da vzlic temu mnogi kmetje niso zadovoljni s svojim življenjem. Iz kmetov se spreminjajo v delavce. Vse več kmetijske zemlje je neobdelane.

Starejši kmetje opozarjajo na to. Kmečka mladina pa pravi, da ne bo govorila gluhim ušesom. Zase bo že poskrbela. Delala bo tam, kjer bo boljše življenje. Zakaj bi morala biti bolj odgovorna za neobdelano zemljo, kot so delavci. Poglaviten je dohodek. Vseeno od kod priteka. Neobdelano zemljo pa naj družba uvrsti med splošno gospodarsko in ne le kmetijsko ali kmečko vprašanje.

Tak razvoj, seveda, ne ustreza. Družbenopolitične organizacije že dalj časa opozarjajo na to. Sprejeti so bili ustrezni zakoni. K njim sodi tudi predlog o dopolnitvah zakona o starostnem zavarovanju kmetov. Nekateri pa, žal, tega še nočejo razumeti, češ da se kmečki in delavski prispevki ne smejo pomešati

Kmečko starostno zavarovanje in delavsko invalidsko pokojninsko zavarovanje se lahko združita le s samoupravnim sporazumom. Delavci se bodo odločili za to, če bodo razumeli, kako je pomembno. Ne gre le za podpiranje kmetov - gre za kmetijstvo, pridelovanje živil. Na kmetijah bo treba zadržati toliko ljudi, da bo zemlja sodobno obdelana. Dajati bo morala potreben kruh, meso in drugo hrano. Zadrži pa se jih lahko le z izboljšanjem življenjskih razmer, tudi z večjo socialno varnostjo v starosti, s pokojnino. Kmetje in njihovi otroci, ki se spreminjajo v delavce, ne zanemarjajo zemlje zaradi kake trme ali ker bi se jim zdelo tako delo manjvredno. Taki primeri so redki. Pomembnejši so dohodki, potrebni za preživljanje.

Ali kmetje morda niso več potrebni? Ali ne bodo v prihodnosti? Nekatera družbena posestva prevzemajo boljše zemljo, a še zdaleč ne vso neobdelano. Drugod celo nameravajo opustiti obdelovanje slabše družbene zemlje. Kmetijsko posestvo Kočevje naj bi po nekem načrtu opustilo obdelovati skoraj polovico svojih zemljišč - v glavnem pašnike in travnike - če naj bi v sedanjih razmerah

PARIZ - Desettisoči so po pariških ulicah demonstrirali zaradi hude nezaposlenosti, ki pesti Francoze. Še posebej imajo težave z zaposlovanjem mladi, ki so v teh demonstracijah zahtevali tudi skrajšanje delovnega tednika na 40 ur. Kajpak pa so hoteli tudi višje plače. (Telefoto: U)

uspešno gospodarilo. To povemenda dovolj.

Med razpravami o dopolnitvah zakona o starostnem zavarovanju kmetov bo treba opozarjati tudi na take stvari. Kmet je le tako dolgo kmet, dokler se ne zaposli. Potem pa se otrese vseh odgovornosti za kmetijstvo. Stari kmetje sicer ne morejo tako izbirati. Če ne bomo ustrezno poskrbeli zanje, se nam lahko zgodi, da čez nekaj desetletij ne bomo imeli starih in tudi ne mladih kmetov.

JOŽE PETEK

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

- Ja, kakšno znižanje pa je to?
- Za kolikor so mi kmečko pokojnino zvišali, za toliko lahko znižam cene.

TELEGRAMI

NEW YORK - Dve oboženi osebi, ki sta se predstavili kot pripadnika „symbionistične osvobodilne armade“ SLA, sta zadržala v neki newyorški banki 12 talcev in zahtevala izpustitev Patricie Hearst. Kasneje je policija sporočila, da sta ugrabitelja zahtevala izpustitev še dveh pripadnikov symbionistične armade. Policija je takoj obkrožila mestno četrt in osem ur kasneje se je eden od ugrabiteljev vdal policiji.

MADRID - Tuje agencije poročajo, da so neznane osebe z rafalom iz brzostrelke ubile lastnika nekega bara v mestu Bilbao v pokrajini Baskiji na severu Španije. To akcijo povezujejo s smrtjo treh španskih policistov, ki jih je ubila bomba v jeepu, s katerim so patrolirali po ulicah San Sebastian. Predsednik španske vlade Navarro je sklical izredno sejo vlade, na kateri so razpravljali o najnovejšem valu protirežimskih akcij.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Po dolgih pripravah organizirano zborovanje jugoslovanskih pisateljev - ki so se prejšnji teden sestali na zveznem kongresu v Beogradu - po samem nazivu pravzaprav ne bi sodilo v okvir tega našega vsakotjedenskega zapisa (s pomislekom, da gre pri tem vendarle za „kulturniški“ dogodek), če ne bi bilo prav tako tudi res, da je bil ta kongres hkrati politični dogodek: vsekakor tudi kulture ne moremo izzvati iz celotnega spleta naše družbene preobrazbe, pravzaprav je še celo ne moremo izzvati, poleg tega pa je bil omenjeni kongres (četudi je imel predvsem deklarativni značaj) gotovo osrednji naš politični dogodek v minulem tednu.

Sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc, ki je pozdravil udeležence kongresa, je svoj govor povezal tudi z drugimi pomembnimi dogajanjmi v naši družbi v zadnjem času. Ob tem je še posebej govoril o svobodi ustvarjalnosti ter o vlogi kulturniških ustvarjalcev pri nas. Zveza komunistov, je poudaril Dolanc, ne terja od literature in umetnosti sploh, da bi kopirali življenje ter olepševali resničnost, niti tega, da bi opravičevali vsak družbenopolitični ukrep.

Ustvarjalec, je dejal Dolanc, je vsekakor svoboden - od njega ne moremo terjati stoterve po naročilu. Toda ZK je bila in bo proti poskusom v kulturnem življenju, s katerimi bi se parala o svobodi ustvarjanja spreverga v politično orožje zoper našo revolucijo. Resnični ustvarjalec pri nas je sleherni, je še poudaril Dolanc, ki se na svoj način vključuje v proces kulture in družbene preobrazbe. Pri tem bodo ostali ob strani le tisti, ali pa bodo temu celo nasprotovali, ki jim ni pri srcu naša dežela - tisti, ki ne marajo socialističnega samoupravljanja, svobode, miru, enakopravnosti narodov in narodnosti ter resnične demokracije in humanizma.

Minuli teden so se začele poglobljene operativne razprave o novih sistemskih zakonih s področja samoupravne zakonodaje - še posebej o že pripravljenem osnutku zakona o združenem delu (o katerem se je že začela večdnevna razprava zveznih svetov na Brionih, ki še ni končana). Dva republiška sveta sta prejšnji teden obravnavala zbrane konkretne pripombe in predloge več delovnih skupin, ki so posebej razčlenjevali ta pomemben nov zakonski osnutek - ki naj bi, kot je poudarjeno, v prečiščeni zakonski obliki zajel in sistemsko uredil celoto pravic,

zacijam ali skupinam pa seveda določene koristi. Poudarjeno je bilo tudi to, da bo v zakon vsekakor potrebno vnesti temeljne pravice delavcev iz medsebojnih razmerij v združenem delu - saj za to področje v prihodnje ne predvidevamo še kakšnega posebnega novega zakona, marveč naj bi vse skupaj uredil omenjeni zakon o združenem delu, čigar osnutek je sedaj predmet široke razprave.

Mimogrede samo omenimo, da so priprave za izdajo vrste novih „dohodkovnih“ zakonov (zveznih), ki so bili že napovedani, sedaj že tudi stekle. Zvezna skupščina je prejšnji teden že sprejela predloga za izdajo nekaterih od teh zakonov - denimo zakona o določanju in oblikovanju skupnega dohodka, pa zakona o zagotovitvi plačil med uporabniki družbenih sredstev. S tem, kot si obetajo zakonodajalci, naj bi spravili porabo družbenih sredstev v zares realne okvire.

Podatki o zunanjetrgovinski menjavi iz letošnjih poletnih mesecev kažejo (vsaj za Slovenijo) razveseljivo umiritev oziroma izboljšanje poprejšnje bilance; po podatkih SDK se je zunanja menjava letos julija in še posebej avgusta toliko izboljšala, da smo (v Sloveniji) že nad 50 odstotkov uvoza krili z lastnim izvozom. K temu so vsekakor pripomogli znani omejitveni ukrepi ZIS, ki pa resda že pomenijo tudi občutno zavoro za določene del našega gospodarstva (tistega, ki mora uvažati določen reprodukcijski material, sicer ne more delati). Žal pa omenjeni spodbudni podatki o izboljšanju zunanjetrgovinske bilance niso enako ugodni prav za vso državo - Slovenija je glede tega naredila veliko več kot druge republike.

Jesenska setev se je najbolj žitornih območjih države - v Vojvodini in Slavoniji - že začela. Letos naj bi zasedali s pšenico približno 400.000 hektarov polj, čemur pripisujemo še poseben pomen, saj si prizadevamo za čim večjo lastno proizvodnjo hrane. Koruzo, ki je letos izredno bogato obrodila, so pridelovalci večidel že pobrali s polj, in enako je s sladkorno peso. Slednja je žal letos nekoliko manj „sladka“ kot običajno, pač zaradi slabih vremenskih razmer poleti. Tako računajo, da bo letošnja proizvodnja sladkorja znašala 470.000 ton - nekako 10 % manj kot lani.

Kaj je
svoboda
ustvarjanja

tedenski zunanjepolitični pregled

BIJEDIĆ NA KITAJSKEM

Gledalci televizijskih sprejemnikov so imeli priložnost videti delček sprejema, ki ga je bila deležna jugoslovanska delegacija ob svojem prihodu na pekinško letališče - in podobe z majhnega ekrana so dovolj zgovorno pričale o neponovljivem vzdušju na začetku prvega obiska kakega jugoslovanskega premiera v LR Kitajski.

Obisk je resda pomemben in četudi odštejemo zunanje znake - denimo pet tisoč deklic in dečkov z živopisanimi zastavicami ter godbo - ostane dovolj snovi za resničen poudarek.

Dejstvo je, da beležimo v odnosih med dvema zemljepisno zelo oddaljenima deželama v zadnjih nekaj letih nenehno izboljšanje, pa čeprav ostajajo še vedno opazne razlike v stališčih in mnenjih glede nekaterih vprašanj, pa seveda tudi v mednarodnem položaju. Jugoslavija je namreč neuvrščena dežela, LR Kitajska pa sodi med tiste redke dežele tega sveta, ki niso v nobeni od obeh blokov, ne v taboru neuvrščeni.

Toda to nikakor ni ovira za sodelovanje na vseh tistih področjih, kjer obe strani najdeta skupen jezik - in teh ni tako malo.

Pogovori, ki so se šele dobro začeli, minevajo v vzdušju odkritosti in obojestransko izrazne želje, da bi navezali še tesnejše stike na vseh področjih, še posebej pa na gospodarskem. Glede slednjega sta se obe strani strinjali, da obstojajo za to realne možnosti, ki pa jih bo treba šele izkoristiti.

OBLETNICA NA BLIŽNJEM VZHODU

V Kairu, Damasku, Tel Avivu in drugih prestolnicah Bliznjega vzhoda so poslavili ali počastili obletnico četrte arabsko-izraelske vojne z mešanimi komentarji.

V Tel Avivu je bilo opaziti poudarjeno zaskrbljenost nad razvojem dogodkov, v Damasku pripravljenost, da izborijo osvoboditev ozemelj, če bo treba tudi s silo, v Kairu pa je slovesnost minila v vzdušju rahlega optimizma, pogojenega z dejstvom, da so Egipčani prav v teh dneh dobili nazaj del sinajskega polotoka in predvsem naftna polja pri Rudeisu.

ZMAGA KREISKEGA

Na nedeljskih parlamentarnih volitvah v Avstriji se ni zgodilo nič nepredvidenega, pa je zato zmaga socialistične stranke, ki jo vodi dr. Bruno Kreisky, povsem pričakovana.

Avstrijski volivci so to pot naklonili socialistom absolutno večino, pri čemer pe je mogoče dodati, da se niti niso toliko

opredeljevali za ideje in program stranke, kot je bilo videti pri nekaterih osebno - oziroma so opredeljevali proti osebnosti Kreiskejevega najpomembnejšega nasprotnika, vodjo Ljudske stranke, malo znanega moža avstrijski politični sceni, Tausa.

Toda opazovalci se strinjajo, da zmaga socialistov ne bo pomenila tudi kakšnih resnih sprememb v avstrijskem notranjem življenju, zakaj njih nekaj let so socialisti res obljubili izdatnejše reforme, toda od besed do dejanj je še dolga pot, ki bo taka, ali pa daljša, ostala tudi v prihodnosti.

PORTUGALSKA : ZAKULNA DOGAJANJA

Portugalska je še vedno znamenju notranjih kriz, ki ni videti konca. Glasove o koreninski trarevoluciji, ki so se širili v nji teden, je vlada demantirala, toda vsa odprta vprašanja ostajajo nerešena še naprej.

Položaj zapletajo še desetisoči povratnikov iz Angole, ki so morali večinoma pustiti svoje premoženje v tujini in se v deželi: njihov prihod pomeni dodatno breme za že tako obremenjeno portugalsko gospodarstvo. Razen tega pa pomeni njihov prihod tudi nevarno utež na politično razburjenosti sceni. Resnica je namreč, da ti povratniki skrajno nezadovoljni, da to svoje nezadovoljstvo javno izražajo in da bi utegnili v nekem določnem trenutku izkazati tudi drugačje... morda tudi z silo.

Obisk predsednika KGB v Moskvi, kjer so ga sprejeli z mihi častmi, ni vnesel v dogajanje nobenih jamejših dejstev, tako ostaja položaj na skrajnem zahodnem koncu Evrope vedno izredno kočljiv.

TELEGRAMI

MANILA - Skupina neidentificiranih komandosov je ugrabila motorno filipinsko potniško letalo s 66 potniki in člani posadke. Ugrabitelji so ukazali pilotu, ki je letalo notranji progi iz mesta Davao, da leti kilometrov južno od Manile, da usmeri proti Libiji. Letalo je nato pristalo v Manili, da bi vzelo pot za polet do Libije ali kakšne druge države Bliznjega vzhoda. To so bili prvi predstavniki manilskega letališča, kjer ugrabljeno letalo še vedno čaka.

NEW YORK - Predstavniki ZDA, ZR Nemčije, Japonske, Francije in Velike Britanije so dosegli načelni sporazum, da bodo na naslednji konferenci, ki jo bo predstavljal francoski predstavnik, razpravljali svetovnih gospodarskih in monetarnih problemih. To zborovanje se bo odvijalo v Parizu. Ameriški predstavnik Ford je menda že pristal na prisostvoval konferenci.

WASHINGTON - Uradno so objavili, da bo ameriški zunanji minister Henry Kissinger od 19. oktobra na obisku na Kitajskem. Kitajskimi voditelji bo razpravljalo obisku ameriškega predsednika. Ta naj bi dopotoval na Kitajsko sredi novembra letos.

ZKGP Kočevje TOZD Klavnica s 85 zaposlenimi da mesečno na domači in tuji trg skupno 25 ton svinine, 65 ton govedine, 10 ton teletine in 50 ton predelanega mesa. Kljub temu pa se trudijo, da bi se povečali storilnost in proizvodnjo mesa in mesnih izdelkov. (Foto: Brus)

Vse preradi tarnamo, da ni dovolj otroških igrišč, od tarnanja dalje pa ne pridemo. Morda bo koga spodbudil primer Stanka Arsiča, ki je za otroke iz blokov na Zagrebški cesti v Novem mestu kar sam naredil nekaj preprostih naprav za otroško igro. (Foto: S. Mikulan)

30. septembra so delavci novomeškega Vodovoda polagali vodovodne cevi do novega stanovanjskega naselja nad Stopičami; odkop in zasip jarkov so opravili prebivalci, prispevali pa bodo še po 3.000 dinarjev na gospodinjstvo. Stroške za kompresorska dela in miniranje je poravnala KS Stopiče. (Foto: Feliks Orel)

„Vsak dan pridobi zdaj grozdje po 6 desetink stopinje sladkorja...“ vedo povedati vinogradniki. Kdor je bil moder, je počakal s trgatvijo vsaj do zadnje sobote ali nedelje. Nekateri bodo trgali šele konec tega tedna ali celo kasneje. Na sliki: 4. oktobra popoldne v vinogradih Orehovca nad Kozanjevico. (Foto: T. Gošnik)

Na Kočevskem se bo najbolje dvigal prah

Denimo, da ste povprečen Slovenec, ki bo, če bo ljudsko posojilo za modernizacijo cest v letih 1976 - 1980 uspelo, prispeval v petih letih 1.500 dinarjev posojila. Tako marnič predlagatelj, to je republiška skupnost za ceste, predvideva. Denar boste seveda dobili povrnjen v petih letih z 10-odstotnimi obrestmi. Kako pa se bo to poznalo na cestah, gotovo zanima vsakega posojilodajalca.

naslednjih 5 letih v naših občinah povečal takole: v Brežicah na 95,2, Kočevju na 52,7 (!), Krškem 83,6, Metliki 85,4, Novem mestu 90,4, Ribnici 66,9, Sevnici 57,0, Crnomlju 58,7 in v Trebnjem na 84,2 odstotka. Pri tem so upoštevane le regionalne ceste, ne pa tudi magistralne. Dolenjska kot celota bo imela leta 1980 posodobljenih 77,1 odstotka regionalnih cest, od tega manj razvite občine 70,7 odst., kar je v Sloveniji sicer najmanj, vendar bodo prav te občine naredile sorazmerno največji korak naprej.

mačih klavnih vzrejen na domačem terenu. Podobno je s pitanjem mlade govede, pa tudi z vzrejo piščancev. Trenutno v vsej črnomaljski občini ni niti enega proizvajalca, ki bi se bavil s tovrstno proizvodnjo.

Potem je natresel celo rešto „ocvirkov“, ki zgovorno pričajo, kje je še občina in kako nujna je pomoč, da bo dohitela bolj razvite. Bela krajina je izšla na visokih in višjih solah nad 1000 ljudi, a jih od tega dela v Beli krajini le 120. Pomankanje strokovnjakov, ki so „alfa in omega“ vsega, je zato zelo veliko. Nadalje je dejal, da ima občina predvsem „manjvredno“ industrijo, tako, ki se sicer seli med manj razvite (tekstilna, konfekcijska, kovinskoobdelovalna ipd.) Ali je prav tako nadaljevati?

Če sta neurejena cesta in most!

Kočevje, ki je zaradi tega že nekajkrat protestiralo, ostaja po tem načrtu pri najnižjem odstotku. Težko je biti zadnji, zato se verjetno Kočevci ne bodo lahko sprizajčili s predvidevanji, ki sicer - tako podarjajo sestavljalci programa - temeljijo na strokovnih kazalcih. Cesta Dvor - Kočevje, ki je vsestranskega pomena in za katero se zlasti zanimata kočevska in novomeška občina, bo v prihodnjem 5-letnem obdobju le delno asfaltirana. „Ni realno pričakovati, da bi zmogli kaj več.“ je bil kratek odgovor inž. Blenkušca.

Praksa zaostaja za planom tudi glede preusmerjanja kmetij. Pred petimi leti so računali, da bo do leta 1976 preusmerjenih 61 kmetij, od tega 32 za mlečno proizvodnjo, 25 v kombiniranu in 4 v pitanje govede. Dejstvo je, da je preusmerjenih ali v preurejevalnem postopku samo 50 kmetijskih gospodarstev. Kombinirano proizvodnjo uvajajo na 35 kmetijah, izrazito z mlekarstvom pa se bavi 15 gospodarstev.

Se bolj skrbijo druge številke. Nad polovico prebivalcev nima dobre pitne vode, ob tem pa je občina dobila v petih letih od republiškega vodnega sklada le za dobrih 10 km cevodovodov denarja. Električna razdelilna mreža je tako slaba, da razen v Crnomlju in Semicu zvečer skoraj ni mogoče gledati televizije

M. Janžekovič: Nimamo dosti upanja, če...

niti prati s pralnim strojem. Le v petih od 172 vaških naselij je nekaj asfalta, le trije kraji imajo avtomatsko telefonsko centralo. Razen semiške nima nobena osnovna šola telovadnice. „Če bo politika republiških interesnih skupnosti še naprej taka kot doslej, nimamo dosti upanja, je na koncu pristavil črnomaljski predsednik.“

Vsi v kombinat

O velikem, snujočem se agro-živilskem kombinatu v Sloveniji in javnosti ni bilo veliko slišati, četudi je pobuda stara skoraj leto dni. V zadnjih mesecih pa krožijo po regijah in občinah že precej natančno oblikovani predlogi. Kolikor smo lahko doleteli na sestankih, ki jih je bilo o tej zanimivi temi tudi na Dolenjskem že nekaj, naj bi se v sestavljeni organizaciji združenega dela povečale kmetijske, predelovalne, trgovske in druge delovne organizacije. Iz gradiv, ki jih je podpisal predsednik iniciativnega odbora za tako združevanje Janez Perovšek, je razbrati, da bi od „naših“ delovnih organizacij postale članice nove SOZD: krški Agrokombinat, mirenška Dana, brežiška Agraria in kmetijske zadruge Novo mesto, Trebnje, Ribnica, Crnomelj, Žužemberk in Metlika. Naknadno se bodo lahko vključile še druge OZD in TOZD, saj bo novi kombinat SOZD odprtega tipa. Vključene delovne organizacije se bodo v SOZD oblikovale po dejavnostih-branchah. Tako bo posebej organizirano proizvodno sodelovanje s kmeti, posebej družbena kmetijska proizvodnja, mlinska in pekarska industrija, konditorstvo, predelava mleka in mesa, proizvodnja alkoholnih in brezalkoholnih pijač, predelava sadja itd., posebej pa trgovina. Taka organiziranost naj bi učinkovito zagotavljala ne le boljše pridelovanje in predelavo, ampak tudi boljše trgovanje in zalaganje domačega trga s prehrabnimi predmeti.

Ko so minulo soboto, preden so svečano zalili z betonom temeljni kamen za novi novomeški most, predstavniki dolenjske regije povprašali inž. Blenkušca, direktorja strokovnih služb republiške cestne skupnosti, ali ne bo morda naša pokrajina spet potegnila krajšega konca, je postregel z naslednjimi podatki.

Program gradnje in modernizacije slovenskih cest, za katerega je ob drugih, močnejših virih denarja ljudsko posojilo nujnost, predvideva, da se bo odstotek posodobljenih cest v

M. L.

Prašičev ni

Leto 1975 je zaključno leto srednjeročnega programa razvoja kmetijstva v črnomaljski občini, ugotavljajo pa, da je praksa v nekaterih primerih napredovala hitreje, kot je predvideval plan, v živinoreji in prašičereji pa se kaže veliko nazadovanje.

Pri proizvodnji mleka so na primer tržni presežki že v letu 1974 presegli planirano proizvodnjo do konca srednjeročnega programa; isto velja za rdečo peso, ki je že v drugem letu proizvodnje zadostila potrebam domača prehrabne industrije.

Povsem nova stvar pa je kooperativno pridelovanje kumaric, ki v planu ni bilo predvideno, je pa že v prvi polovici letošnjega leta doseglo odkup 37 ton. V nasprotju s temi dokaj razveseljujimi podatki pa gre slabo živinorejski proizvodnji. Že dve leti nihče v kooperaciji ne redi niti ene svinje, čeravno je v srednjeročnem programu zapisano, da bo pretežni del prašičev za potrebe do-

Kmetijski nasveti

S svetlobo do več jajc

Kres je že daleč in dan se je že močno skrajšal. Kokoši v kmečki rejli se skubejo, nesejo manj jajc, vse to zato, ker je skrajšan čas osvetljevanja vplival na hormonalno aktivnost živali. Pozimi se le-ta tako zmanjša, da za nekaj časa kokoši povsem prenehajo nesti. Dolžina dne je enostavno prekratka, da bi hormoni mogli uravnati tvorbo jajčnega rumenjaka; brez njega pa ni jajca.

Z dodatnim osvetljevanjem ima človek možnost vplivati na naravni potek in ga spremeniti. Ne le v kurjih farmah, tudi v kmečki rejli se izplača kurnice dodatno osvetljevati, vendar je treba pri tem spoštovati nekatera pravila.

Najprej: dneva ne smemo podaljševati prehitro. S poskusi so ugotovili, da lahko do 12 ur skupne osvetlitve preidemo previdno, pri nadaljnjem daljšanju dneva pa je treba biti zelo previden. Dan je dovoljeno podaljšati le za eno uro na teden, vendar ne v nedogled. Največja dopustna dolžina dne za nesnice je 16 ur. In še nekaj: med nesnostjo ne smemo zmanjševati osvetljenosti ne spreminjati barve svetlobe.

Dodatno osvetljevanje ni drago. Računa se, da na kvadratni meter površine tal zadošča jakost 2,5 do 3 vata, torej za 10 kvadratnih metrov 25-vatna žarnica. Luči morajo biti nameščene tako, da je kurnica enakomerno osvetljena in da se živali ne morejo zateči v neosvetljen kot ter tam spati. Svetloba ne sme biti prevelika, pa tudi za boljše počutje živali, je priporočljivo, da so kurnice ogrevane, oziroma da temperatura nikoli ne pade pod nič stopinj C.

Vse to delo in stroški pa ne bodo imeli ustreznega učinka, če tudi sicer ne bomo boljše poskrbeli za živali. Več jajc terja več hran, dodatno osvetljene živali mnogo več jedo in seveda tudi glavni odpadki itd.), pa tudi več maščob (loj, odpadne maščobe ipd.) in ogljikovih hidratov. Da izgube kalorij niso prevelike, pa tudi za boljše počutje živali, je priporočljivo, da so kurnice ogrevane, oziroma da temperatura nikoli ne pade pod nič stopinj C.

Inž. M. L.

(Karikatura: Marjan Bregar)

Verdno je zapisati...

Vsi ne moremo biti nikoli enaki. Duhovit mož je črno-gledno rekel: pokopališče je edina zemlja, v kateri vlada enakopravnost. (A tudi tam postavljajo različno drage spomenike.) Vendar si je treba prizadevati, da ne bi bile razlike prevelike. S tem računati je dolžnost socialistične družbe.

Ne širiti?!

Zmanjšati razlike v razvisti posameznih predelov Slovenije, ne da bi pri tem manj razviti držali roke križem, to je, enostavno rečeno, namen osnutka novega zakona o pospeševanju razvoja manj razvitih in omejenih območij. Načela so drugačna kot v prejšnjem zakonu; predvsem se zmanjšuje proračunska pomoč (odpravljen beneficiranje obrestni za naložbe v manj razvitih krajih) in krepi vloga samoupravnega dogovarjanja bogatih in revnih samih. V naslednjih letih se bo republika le izjemoma pojavljala kot investitor, le pri celovitejših projektih, kakršen naj bi bil, denimo, „Projekt Kolpa“.

„Kaj pa meja?“ bo zanimalo posavske občine, v katerih globoko sega Kozjansko, pa vendar zanj niso doslej uživali ugodnosti. Kaj pa Suha krajina, ki je velika za majhno občino, nič manj zaostala od Kozjanskega.

Ko so minuli teden v Semicu predstavniki izvršnega sveta Slovenije novinarjem razlagali stališča sveta in njegove komisije za pospeševanja razvoja manj razvitih območij, je bilo rečeno, da ne kaže dosti širiti območij. Aleksander Skok, tajnik komisije, je k temu pridal, da bi bilo pretirano širjenje območij medvedja usluga resnično manj razvitim samim, saj je obseg možne pomoči omejen. Po novem bo tako, da bo zakon razvita središča obvezoval pomagati bližnjim manj razvitim. To pomeni, da bo moralo na primer Novo mesto samo skrbeti za razvoj svojega dela Suhe krajine, Ljubljana pa za bližnje grosupeljsko občino, ki, čeprav manj razvita, ne bo več deležna posebne pomoči. Na ravni regij se bodo po novem lomila kopja.

M. LEGAN

(Nadaljevanje s 1. str.)

nekaterih največjih jugoslovanskih in vseh slovenskih časopisov. Z združenimi močmi je v Krškem stekel 3. papirni stroj, za katerega so se natanko pred dvema letoma sele začela komercialno-tehnična pogajanja v Angliji! Zato je Janez Rošker naprosil predstavnike Vjesnika, Politike in Dela, da so prezeli trak v vohod nove tovarniške dvorane. Simbolično dejanje nosi v sebi dragocene spoznanja o neslutnih možnostih, ki so pred združevanjem dela in sredstev.

Po ogledu papirnega stroja velika, ki že daje prve tone časopisnega papirja, je predsednik DS podjetja Zdenko Picelj vodil skupno slavnostno sejo delavskega sveta TOZD Papir in podjetja. Na njej so počastili 30 let svobode, 25 let samoupravljanja in 20-letno proizvodnjo papirja v Krškem. Pri pregledu uspehov in načrtov, čestitanju, podelitvi odlikovanj in praznični zahvalah so sodelovali med drugimi tovariši Bogdan Oražen, ing. Niko Kurent, inž. Kolšek in predsednik slovenskih sindikatov Janez Barborič, ki je prinesel pozdrave CK ZKS, RK SZDL Slovenije in republiške ZS. Čestital je delavcem za novo delovno zmago, ki uvršča krško tovarno med največje srednjeevropske tovarne celuloze in papirja. Med drugim je dejal, da je v Krškem v praksi izbojevana pomembna bitka v družbenih in ekonomskih odnosih: dogovorjeno vlaganje potrjuje moč združenega dela. Povezovanju v zaokroženo proizvodno celoto pa v tem primeru še nekaj manjka - združujejo se porabniki papirja, gluha ušesa pa so na drugi strani, pri dobaviteljih lesa. Kot da hočejo zadržati privilegije, je dejal tov. Barborič, vendar bo treba rešiti tudi to vprašanje, čeprav tudi za cenno kadrovskih sprememb.

Delavci so Janeza Barboriča prsrčno pozdravili in pritrldili njegovim mišlim, z enakim veseljem pa so čestitali tudi vsem tistim delavcem iz TOZD Papir, ki so ta dan prejeli odlikovanja tovariša Tita. Prvih podeljene plakete tovarne celuloze in papirja so na seji dobili predstavniki tistih delovnih organizacij, ki imajo največ zasluga za uspešno sodelovanje s krškimi celulozarji in papirničarji, kot za uspešno in rekordno dokončanje pomembne investicije pri tretjem papirnem stroju.

TONJE GOŠNIK

TUDI S POSEBNIM NE GRE

Da bi morala kadrovska politika v črnomaljski občini steči po drugačnih smericah in z drugačnim tempom kot doslej, je bilo v zadnjih letih sklenjeno že nič kolikokrat. Nazadnje je bil spet sprejet sklep občinske skupščine in Zveze komunistov s podporo sindikatov in Socialistične zveze, da morajo v delovnih organizacijah obravnavati kadre po posebnem programu. Kot ugotavljajo, pa takega programa doslej še nihče ni dostavil. Se imajo zdajšnji kadri za tako sposobne ali pa se morda boje konkurence...

Učinkovito v zdravstvu

Na Otočcu je bila 2. seja odbora stalne konference jugoslovanskih mest za zdravstvo

3. oktobra je bila v garni hotelu na Otočcu druga seja odbora stalne konference jugoslovanskih mest za zdravstveno zaščito. Sejo je vodil dr. Ivo Miše, podpredsednik mestne skupščine Zagreba; član odbora je tudi dr. Albin Pečaver, direktor novomeskega Zdravstvenega doma.

SVEČANA SEJA DS V CELULOZI

Strokovnjakom in delavcem, ki imajo največ zasluga za to, da je tretji papirni stroj v Tovarni papirja in celuloze v Krškem začel tako hitro obratovati, so danes teden na svečani seji delavskega sveta izročili sedem redov dela s srebrnim vencem in štiriindvajset medalj dela. Red dela s srebrnim vencem so prejeli: Zoran Dular, Dušan Krivec, inž. Darko Kolšek, Jože Lazar, Maks Mirt, Marjan Preskar in Anton Zalokar.

Medalje Djure Salaja, delo akademskega kiparja Vladimira Stovička iz Leskova, pa so dobili na seji vsi, ki so sodelovali pri načrtu, projektiranju, gradnji in montaži objektov in naprav za predelavo papirja. Prvo medaljo so namenili Faniki Salaji, soprogi pokojnega revolucionarja Djure Salaja. Izročila ji jo bo tričlanska delegacija, ker se tov. Salajeva zaradi bolezni ni mogla udeležiti slovesnosti v krški tovarni.

A. BARTEJL

Krka: „Sprejeli smo dober načrt!“

Zakaj so v tovarni zdravil Krka prepozno oddali stabilizacijski program delovne organizacije? - Do konca 1975: za 21 milijonov dinarjev manj stroškov in za 5,700.000 din zmanjšana investicijska dejavnost

Med 46 delovnimi organizacijami, ki so v občini Novo mesto do postavljenega roka oddale občinskemu sindikalnemu svetu stabilizacijske programe, je bila med 11 OZD, ki so ... predložile oceno stanja oz. take programe, da jih ne moremo šteti za stabilizacijske programe ... , tudi tovarna zdravil Krka. Ugotovitev, ki se je zadnje tedne večkrat ponovila v gradivih OBSS in za 10. skupno zasedanje vseh zborov občinske skupščine, ki je bila 30. 9. 1975, je seveda odjeknila tudi med delavci in vodstvi DPO v Krki ter povzročila različna ugibanja in razlage.

Ali ima KRKA stabilizacijski program ali ne? V delovni organizaciji trdijo, da ga imajo in da vsebuje vse tiste elemente, ki jih takšen plan mora imeti. Kot pretehtano študijo na nekaj več kot 70 tipkanih straneh so ga 23. septembra predložili sindikatom in vodstvom drugih DPO v občini. S tem so seveda zamudili rok, po katerem so delovne organizacije bile dolžne predložiti svoje stabilizacijske programe do 15. julija 1975. Nekaj dni po tem dnevu je sindikalna konferenca v OZD Krka sicer oddala občinskemu sindikalnemu svetu „Poročilo o uresničevanju sklepov ZJK“, ki govori o stabilizacijskih naporih v „Krki“ in o inovacijski dejavnosti podjetja. Zaradi tega poročila je prišlo do trditve, da to ni stabilizacijski program, iz nje pa izvirajo tudi dosedanje negativne ocene.

Stabilizacijski program v „Krki“ pa je medtem nastajal vrsto tednov.

V „Krki“ trdijo, da bi ga kot „okvirni program“ lahko oddali že sredi julija, a da bi bil takrat podoben nekaterim drugim, ki so bili sestavljeni in sprejeti na hitro. Delavski svet delovne organizacije „Krka“ je 11. julija letos sprejel dodatni program varčevanja, v katerem so konkretno zajeli vsa najvažnejša področja. Z vrsto ukrepov hočejo letos prihraniti pribl. 21 milijonov dinarjev stroškov, investicijsko porabo pa bodo zmanjšali za 5,700.000 din od sprejetega plana za 1975. Iz okvirnega programa varčevanja in ostalih stabilizacijskih ukrepov DS delovne organizacije so v vseh TOZD in službah sestavili podrobnejše programe.

V TOZD Zdravila so že 17. julija sprejeli podoben predlog varčevalnih ukrepov, ki so ga pripravile ZK, mladina in sindikat v tej TOZD. 20. 8. 1975 so v tej TOZD ustanovili stabilizacijski štab, ki skrbi za do-

FRANCE PREŠEREN - NOVI PREDSEDNIK DKIT

Čeprav nesklepen je bil 3. oktobra vseeno opravljen občni zbor dolenskega društva kmetijskih inženirjev in tehnikov. V poročilu in razpravi je bilo poudarjeno, da bi bila dejavnost društva, zlasti na izobraževalnem področju, pa tudi drugod, lahko mnogo bogatejša in vsestranska, če bi večje število dolenskih kmetijskih strokovnjakov prizadevno sodelovalo v društvu. Pogrešali so - ne prvič - nekatere vodilne delavce v kmetijstvu. Prav delo v društvu bi lahko več pripomoglo do enotnejše in bolj prodorne kmetijske politike in s tem do večjih uspehov nasploh. Na občnem zboru so izvolili nov upravni odbor in druga telesa, za predsednika društva pa inž. Franceta Prešerena, kmetijskega inšpektorja iz Novega mesta.

KAR JE SKLENJENO, NAJ DRŽI

Po družbenem dogovoru bi morala imeti Kmetijska združba Crnomelj 3 pospeševalce, ima pa samo enega. Da to ni prav, čutijo predvsem zasebni kmečki proizvajalci, ki so preko svojih delegatov v občinski skupščini glede tega tudi postavili javno vprašanje. Kajpak so dobili odgovor: kar je sklenjeno, mora držati! Za tri pospeševalce so predvidena sredstva, stvar zadruge je samo ljudi za ta delovna mesta dobiti. Izmuzniti se ne bo dalo in tudi ni misliti, da bo „čas zacelil rane“. Da so težave pri pridobivanju kadrov, je razumljivo in opravičljivo, vendar ne v nedogled.

A. BARTEJL

MILOŠ MINIC:

Prispevek Italije in Jugoslavije

Opravljen je veliko delo, ki bo izjemnega pomena za obe državi. Z zadovoljstvom bi rad poudaril, da so dosežene rešitve uravnotežene, kar pomeni, da v največji meri temeljijo na priznanju in spoštovanju koristi obeh držav. Dosežene rešitve bodo ustvarile, o tem smo globoko prepričani, nove možnosti za vsestransko tesno in predvsem stabilno dobro sosedsko sodelovanje med državama in nadaljnjo graditev odnosov zapanja dveh sosed na Jadranu, kar je v korist naših držav in narodov, hkrati pa tudi v širšo korist miru in stabilnosti v Evropi in v svetu. Te rešitve bodo nedvomno spodbuda za ustvarjanje novega pozitivnega političnega ozračja v Evropi v helmskem duhu. In tako kakor sta Jugoslavija in Italija dolgo vrsto let kljub občasnim sporom in polemikam z odprto mejjo, s pretokom ljudi, informacij in dobrin, kakor tudi z uspešnim gospodarskim, političnim, kulturnim in drugim sodelovanjem prednjačili v Evropi, dajeta zdaj ponovno svoj veliki prispevek v teh novih časih popuščanja napetosti in graditve novih političnih in gospodarskih odnosov.

(Iz besed sekretarja za zunanje zadeve, ki je prejšnji teden zvezno skupščino seznanil z zelo pomembnim sporazumom med Jugoslavijo in Italijo)

JOSIP VIDMAR:

Odnos politika - književnost

Kdor posega v politiko, mora s političnimi posledicami tudi računati. Politika ima dolgo in trdo roko, po drugi strani pa je treba priznati, da ima literatura ostre in strupene besede, ki lahko imajo široke družbene posledice. Zatorej ne bi bilo treba, da bi se pisec skrival za literaturo, kadar hoče delovati politično. Dolžnost književnikov je, da v določenih primerih vendarle nekatere zadeve zavarujejo pred prehudimi posegi politike v literaturo... Kocbek je nedvomno pisatelj, toda ali je to tudi tedaj, kadar daje takšne intervjuje? Tedaj je politična osebnost in zato mora vedeti, kakšne posledice ima lahko taka izjava... Svet dandanes živi kot celota, ki mora imeti svoj koncept, po katerem bo urejal življenje. Ta koncept pa je socializem, do zdaj edini, po katerem bi bilo življenje moče racionalno urejati. Književniki ga moramo podpreti ter na svoj nepolitični način, s poglobljanjem čustev in misli ustvarjati razpoloženje za tovrstno racionalno življenje. To razpoloženje pa lahko oblikujemo zelo intenzivno. Dandanes opazamo, da avtoriteta literature postaja vse manjša, kar ni dobro. Literatura opravlja važne zadeve glede zavesti in vesti človeštva.

(Predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti na kongresu Zveze književnikov Jugoslavije)

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

JOŽEFE KIRN

roj. Goltez, iz Dol. Prekope 18

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo spremlili na zadnji poti in ji poklonili vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo dr. Franju iz Kostanjevice za dolgotrajno zdravniško nego, župniku iz Kostanjevice za opravljeni obred, gasilcem za spremstvo, Francu Drmažu za poslovinne besede, pevcem in vsem sosedom, ki so nam pomagali v težkih dneh.

Žalujoci: sin Pepi z ženo Mimico.

B. K.

Podcenjevani /!?!/ nevarni rentgenski žarki

Zakaj je treba čimbolj zmanjšati število rentgenskih preiskav - vendar ne na škodo bolnikov

Vsak dan mnogo ljudi z upanjem v srcu prihaja v čakalnice ambulant. Vsi pričakujejo zdravje, do katerega vodi dober strokovni pregled ter mnogo pomožnih pregledov in preiskav. Napredek medicinske znanosti je prinesel velike možnosti za sodobno diagnostiko, napredek tehnike pa vrsto aparatov in pripomočkov, ki pomagajo zdravniku, da lahko določi bolj učinkovit način zdravljenja. Najboljša pomoč v diagnostiki je rentgen, ki je ob kliničnem laboratoriju najvažnejša metoda izbire v sodobni diagnostiki.

nostičnih rentgenskih preiskav. Pri tem se seveda izpostavlja obsevanju mnogo pacientov, pa tudi osebe, ki sodeluje pri preiskavah. Na tem mestu je treba poudariti predvsem nevarnost obsevanja za paciente, zakaj delavci, ki delajo pri rentgenu, so strokovno izobraženi in zaščiteni.

PODCENJEVANE UGOTOVITVE

Ker vemo, da število rentgenskih preiskav zelo naglo narašča, bi rad navedel nekatere opažanja in številke, ki so sicer več ali manj znane, vendar neupravičeno zanemarene. Glede na to, da so vsa obsevanja, razen ciljanih terapevtskih, nezažele-

na, se jih moramo čim bolj izogibati. Pri tem je treba biti posebno pozoren na kumulacijo žarkov, na spol, starost pacienta ter na različno občutljivost posameznih telesnih tkiv. Omeniti moramo nekaj števil in sicer, da je minimalna letalna doza 100 R na celo telo, 400 R povzroča 50-odst. smrtnost, a pri 600 R je smrtnost 100-odstotna, medtem ko je letalna doza za fetus (zarodek) do dveh tednov celo manjša od 25 R na celo telo.

Pri zaporednih manjših dozah je statistično nesporno dokazano povečano število katarakt, levkemij (povprečno 7 let po poškodbah zdravniški dvakrat, a rentgenologi 10-krat pogosteje obolevajo kot drugo prebivalstvo), nagnjenost k malignim procesom ter genetske spremembe. K temu je treba obvezno prišteti „skrajšanje življenjske dobe“ brez znakov poškodb ali bolezni, povzročenih s sevanjem. Okvare dednih zasnov imajo najdaljšo latentno (prikrto) dobo in se ne morejo pokazati pred tretjo generacijo potomstva obsevane osebe, gotovo pa jih bo moč opaziti po 40 generacijah. Posamezni genetski celo menijo, da je porast dednih sprememb že danes takšen, da ogroža obstanek človeštva, kajti že sedaj je vsak človek nosilec šestih neželenih mutacij, ki pa

se še niso mogle manifestirati. Zato še enkrat poudarjam na možnost v prvi vrsti genetskih in šele nato teratogenih poškodb, medtem ko so ostale, čeprav resne, manj pomembne za celotno prebivalstvo.

KAKŠNE DOZE PREJME PACIENT

Znano je, da sprejmejo iz okolja - zemlje, vesolja in radioaktivnih vsebin (atomske eksplozije!) okoli 500 mR žarčenja na leto, a vemo, da danes skoraj ni več človeka, starega nad 6 let, ki ne bi bil izpostavljen obsevanju v diagnostične namene. To sevanje pa daje 80 do 99 odstotkov obsevanj vseh umetnih virov. Zato sem, žal, prisiljen omeniti še nekaj števil oziroma doz, ki jih dobi pacient pri posameznih preiskavah (merjeno povprečno na vhodnem mestu kože):

1. diaskopija pljuč 36,0 R
2. grafija pljuč 0,6 R
3. tomografije 0,5 - 0,6 R
4. bronhografije (5 slik) 125,6 R
5. diaskopija želodca (3 slike) 127 R
6. irigografije (4 slike) 172,4 R
7. urografije (4 slike) 10 R

Doze na gonade (spolne žleze) so veliko manjše, vendar zaradi velike občutljivosti gonad zelo pomembne in znašajo 5 mR pri diaskopiji pljuč, do 1600 mR pri irigografiji, pri HSG pa celo 3000 mR. Iz tega sledi, da se bolnik pri diaskopiji pljuč izpostavlja dozi, ki je enaka dozi 20 fluorografskih slikanj in okrog 200 direktnih rentgenogramov pljuč. Menim, da razlaga ni potrebna.

Zaradi teh zelo na kratko opisanih stvari so potrebni predpisi in zakoni, ki predvidevajo količine „maksimalnega rizika“ obsevanj pri osebah, ki so stalno izpostavljene obsevanju (400 mR na mesec), ter postopke pri obdelavi pacientov, izmed katerih bi omenil le nekatere, ki izhajajo iz medsebojnega sodelovanja zdravnikov. Tako je prepovedano izpostavljati diaskopiranju nosečnice, osebe do 18 let starosti (z izjemo resnih indikacij), zatem prebivalstvo v generativni dobi (do 30 let), posebno žena in oseb, poklicno izpostavljenih sevanju.

Spremljajoča dokumentacija mora biti popolna, saj zdravnik splošne prakse ali specialist lahko postavlja indikacijo samo na osnovi popolnega laboratorijskega in fizikalnega pregleda. Dolžnost rentgenologa ali rentgenskega tehnika je,

da odkloni preiskavo, če zgoraj omenjene zahteve niso izpolnjene. Jasno je, da je treba število preiskav čimbolj zmanjšati, posebno takih z nepopolno indikacijo, kajti rutinska rentgenska obdelava pacientov ne obstaja. Ponovni pregledi pacientov so dovoljeni samo v primerih, v katerih (z voljo in podlagi spremembe simptomatologije in s tem klinične diagnoze) pričakovati spremembo rentgenskega izvida, to se pravi izključitev ali potrditev klinične diagnoze.

RAZUMNO ZMANJŠATI ŠTEVILO PREISKAV

Iz doslej povedanega je razvidno, da je razen zaščite bolnika pri preiskavah edini način, da bi zmanjšali nevarnost obsevanja v diagnostičnem namene, tesno sodelovanje med zdravstvenimi delavci ter zmanjšanje števila rentgenskih preiskav na manjšo mero, toda tako, da bolnik pri tem ne bo prikrajšan. Predvsem pa ne smemo pozabiti na velik pomen zdravstvene vzgoje prebivalstva zlasti mladine v šolah. Ta vzgoja je prvi pogoj za napredek zdravstvene službe v celoti.

Svojo razlago bi končal z besedami znanstvenika Muellera, ki je dejal „da je v zaščiti pred obsevanjem gram možganov več vreden kakor tona svinca“, in z željo, da bi zdravstveni delavci in bolniki čim bolj sodelovali ter tako lahko kar največ naredili za bolnike.

Dr. TOMISLAV GORANČIČ, radiolog

Sužnji nasilja?

Slabost ljudi je, da si vsi ne žele miru, ampak hočejo pravico krojiti po svoje. Pozabljajo, da so ljudje, da je gnusno moralno in psihično uničevati človeka, kajti pravico do osebne svobode ima vsak. V človeški družbi pa je čedalje več nasilja. Človek ubija sočloveka. Vlada zmeđa, ki je posledica nenehnega razvoja. Nasilje pa je nehuman odnos do ljudi. Danes smo si ljudje enaki le ob rojstvu. Posledica tega je, da zmeraj več ljudi išče tolažbo v alkoholu in mamilih. To vodi v duševno zmedenost in nekontrolirano nasilje. Ubijati! Ali ima to kakšen smisel? Ko ubijamo ljudi, slabimo lastno dostojanstvo. Smo res slabši, ki s smrtno ustrahujemo sami sebe?

Borimo se za mir, ki je tako vprašljiv. Precej lahko izbruhne vojna in z njo nasilje. Nasilje, katerega suženj je človeštvo. Ali bomo v bližnji prihodnosti ljudje postali podivjane zveri? Nam bo uspelo zatreti ideologijo nasilja? Da se ne bi ponovili, moramo obujati spomine na vojne grozote!

Ko ne bo več razlik med revnimi in bogatimi, med razvitimi in nerazvitimi, bo svetu zavlada mir.

JOŽE MUHIČ
Globočdol 1

PLODNO DELO PIONIRJEV

29. september, dan pionirjev, smo počastili tudi učenci osnovne šole „Jurij Dalmatin“ v Krškem. Najprej je na pionirski konferenci predsednica Vlada Kežman podala poročilo o delu pionirske organizacije v preteklem šolskem letu. Delo je bilo plodno, saj so pionirji delovali tudi v 22 interesnih skupnostih izven šole in dosegali lepe uspehe. Krožke je vodilo 30 mentorjev, v prihodnje pa bi pionirji želeli več mentorjev iz delovnih organizacij in društev. Po razpravi smo izvolili nov odbor PO in sprejeli delovni program. Pionirski konferenci, ki so jo pozdravili tudi nekateri vidni družbenopolitični delavci iz občine, je sledil kulturni program, v katerem so nastopili recitatorji, pevski zbor in tri folklorne skupine.

MARJANCA MOLAN
novinarski krožek
o. š. „Jurij Dalmatin“
KRŠKO

MED „KRIVCI“ TUDI JAZ

Prosim, da v časopisu opozorite na nečlovečnost lastnika vhoda poleg tovarne ELA v Novem mestu. Nobeden ga prav nič ne ovira, če stoji pri velikem vhodu z avtom ali sam. Lastnik pa podi vsakega, ki tam stoji ali postavi svoje vozilo z zadnjima dvema kolesoma za nekaj minut na njegovo lastnino. Med temi „krivci“ sem bil tudi jaz. Vendar če mu nihče ne pove, da mu povem jaz, da bo zemlje imel še preveč na sebi, ko bo umrl. Človek, ki ima tak odnos do drugih ljudi, je egoist. Če se čuti užaljenega, me lahko toži ali mi pisмено odgovori v Dolenjskem listu. Zato dajem svoj naslov:

FRANC MLAKAR,
KOČEVJE
Seškova 2.

„Gasili“ svojo šolo

Požarna varnost je zelo pomembna dejavnost, zato ji je namenjen še poseben teden v letu. Letos je teden požarne varnosti trajal od 22. do 28. septembra. V tem tednu smo se v šoli veliko pogovarjali o gasilstvu in požarih, o tem smo tudi risali in pisali naloge. Gasilci so si prizadevali, da bi spretnosti v primeru požara pokazali čim širšemu krogu ljudi, zato so prirejali razne gasilske vaje. Tako je bilo tudi na naši šoli.

26. septembra približno ob 10,20 je nenadoma zatulila sirena. Imeli smo pouk slovenskega jezika. Brž smo stekli na dvorišče. Trije učenci iz našega razreda so med najmlajšimi gasilci PGD Smihel. Takoj ko se je oglasila sirena, so planili iz klopi in stekli po najkrajši poti proti gasilskemu domu.

Komaj smo se umaknili vsi učenci naše šole na dvorišče, je že pritulil rdeč gasilski avto z vključeno sireno. Izstopili so pionirji—gasilci. Preoblečeni so bili v gasilsko uniformo. Iz avtomobila so potegnili brizgalno in še druge aparate ter cevi. Hitro so priprenjali cevi in kmalu je bil cevovod speljan do šole. Bili so zelo spretni. Ko so „pogasili“ ogenj, je bila suha vaja končana. Zopet so vse popravili in se odpeljali. Po končani vaji se je nadaljeval pouk.

Tako bi storili tudi v primeru resničnega požara.

VLADKA MERZEL, 6. a
Osnovne šole Novo mesto

PES V KLETI

Stanovalci enega izmed stanovanjskih blokov na Ljubljanski cesti v Novem mestu so pričeli čudnega ravnjanja z lovskim psom, ki ga ima lastnik čez dan v kleti, zvečer pa ga spusti na prostost. Pes je že pred leti ugriznil več otrok, pred kratkim pa tudi odraslega človeka. Ljudje so razburjeni, ker ponoči okoli bloka ni miru — pes divja okoli hiš, laja ali celo tuli kot volk.

Tako se s psi ne ravna! Lovci, ki vedo, kako je treba ravnati z živalmi, bi lahko posredovali, da bi lastnik ravnal s psom tako, kot to terjata spodobnost in odnos do živali.

N. N.

Pevci!

Pevski zbor PD „Dušan Jereb“ Novo mesto je pričel v sezoni 1975/76 z novim programom pevskih vaj. Vabimo pevce, ki imajo smisel za lepe slovenske narodne, umetne in partizanske pesmi, da se vključijo v naš zbor, ker bodo le tako lahko doprinesli svoj delež k organizirani pevski kulturi. Vsi zainteresirani se lahko prijavijo vsak ponedeljek in petek ob 19,30 uri do 30. 10. 1975 v vajejski šoli Novo mesto, kjer ima zbor redne pevske vaje.

ODBOR PEVSKEGA ZBORA

Kdo je gluha na „cestno“ uho?

Republiška makadamska cesta Mokronog-Sevnica je potrebna temeljite obnove — Odgovorni molčijo in pika

Cesta republiškega reda Mokronog-Sevnica je od Jelovca naprej polna nevarnih dolgih ovinkov, ki so v zadnjih letih, letos pa še posebej, botrovali številnim prometnim nesrečam, ki so ob lažjih in težkih telesnih poškodbah povzročile tudi velike materialne škodo, zamude potnikov, predvsem delavcev—vozačev, ki se vozijo na delo v Sevnico in hrastniški rudnik. Po vsaki večji nesreči je cesta nam-

reč za nekaj časa zaprta, ker je ozka in makadamska.

Na zborih volilcev občani vedno opozarjajo na to pravo ozko prometno gredo med Dolenjsko in Štajersko. Dolejšje opozarjanje ni imelo uspeha. Tudi na nedavnem posvetu komunistov kmajevne skupnosti Šentjanž—Krmelj in Tržišče je bilo stanje omenjene ceste ostro kritizirano. Potrebna je takojšnja modernizacija ceste, sicer bo škoda še večja. Žal so dosedanja vodstva sevniške občine podcenjevala vprašanje ceste, dasi vozi po njej na dan tudi po 800 vozil, med njimi po 18 avtobusov. Na zelo kritičnem ovinku pri Jelovcu bi moralo biti postavljeno cestno ogledalo. Tako bi izboljšali preglednost, z malo dobre volje pa bi ta ovinek z buldozerm lahko tudi razširili.

Občani upajo, da njihove upravičene zahteve po modernizaciji te

ceste ne bodo ostale le na papirju. Postavlja se tudi vprašanje, ali je smotrno dati velike vsote denarja za gradnjo modernih cest, pri tem pa puščati staro cestno omrežje, potrebno popravil, v starem stanju. Sploh pa je med posavskimi občinami sevniška med zadnjimi, kar se tiče cest, še posebej cest krajevnih skupnosti izven Sevnice.

BORIS DEBELAK

BREŽICE „B“ — CERKLJE 17:23 (9:12)

V 2. kolu tekmovanja v zasavski rokometni ligi so rokometarji iz Cerklj gostovali v Brežicah in odigrali srečanje z ekipo Brežice „B“. Po dobri in borbeni igri so zasluženo zmagali Cerkljani, ki so igro kot boljši nasprotnik ves čas držali v svojih rokah. Srečanje se je končalo z rezultatom 17:23 (9:12) za Cerkljane. Za zmago so zaslužni prav vsi igralci Cerklj, ki so kljub nekaterim čudnim odločitvam sodnikov, tudi s štirimi igralci kljubovali domačinom.

B. VEGLJ

29. septembra, na dan pionirjev, so imeli učenci osnovne šole Stopiče pionirsko konferenco; izvolili so novo vodstvo svoje organizacije in sprejeli delovni načrt za novo šolsko leto. Nato so obiskali spomenik narodni heroini Majdi Šilc v Mali gori nad Koroško vasjo. Tu jim je o liku in smrti junaške partizanke po domače pripovedovala Plantanova mama. (Foto: fotokrožek OŠ Stopiče)

NI NUJNO

da se uredništvo Dolenjskega lista strinja z vsemi sestavki, ki so objavljeni na tej strani. — K pri-spevkom, ki jih pošiljate za objavo v našem tedniku, pripišite svoj celi naslov, sicer ne pridejo v poštev za tisk. Na posebne želje pisca lahko ostane njegovo pravo ime za javnost tajno (podpisali ga bomo s kraticami ali kako drugače), vsekakor pa je pred sodiščem za resničnost napisanega odgovoren predvsem sam.

UREDNIŠTVO DL

Boj za cesto pred 50 leti

Pred več kot pol stoletja sem se kot takratni raški župan zavzemal za rekonstrukcijo ceste od Leskovca do vasi Senuš. Klerikalni odborniki so pod vodstvom župnika temu zelo

nasprotovali in so na svojo stran pridobili še nekaj občinskih odbornikov. Mi, ki smo bili za obnovo ceste, pa smo imeli podporo krškega župana in okrajnega glavarja, vladnega svetnika Svetca; zelo vpliven je bil tudi mladi profesor psihologije dr. Rostohar.

Banska uprava je določila komisijo, ki je na samem kraju spoznala nagajivost raških občinskih funkcionarjev z župnikom na čelu. Zavrnila je vse pritožbe zasebnikov in sklep občinskega odbora, da cesta ni potrebna. Sklenili so, da je občinska cesta IV. reda od Senuš do blizu Rake nujno potrebna popravila, saj je bil promet na dveh krajih onemogočen. Letos je ravno 50 let, kar so to cesto popravili, in še danes je v dobrem stanju. Letos so del te ceste od Rake do vasi Ardor celo asfaltirali.

Hotel sem povedati, kako smo se včasih morali boriti za napredek v deželi, kjer so vladali gospodje iz farovžev.

I. N., Novo mesto

Vaše glasilo Mladi ob Krki sem prebrala. Čestitam vam za obe številki, ki sem ju dobila: Revolucionarno preteklost NOB v Novem mestu, in dvanajsto številko vašega glasila.

Dve številki vašega glasila, vsaka zase me je navdušila.

In veste, kaj me je navdušilo v dvanajsti številki revije Mladi ob Krki? To, da ste pisali po resničnih

doživetjih. V vaših prispevkih ni nič frazarjenja, nič sprenevedanja, nič papagajskega oponašanja. Posebej bi pohvalila še pesmi v tej številki. Čestitam tudi tistim, ki so prispevali risbe. Te risbe so tako vaše, da bi si jih tudi jaz želela imeti doma na steni.

O številki vaše revije Mladi ob Krki, ki govori o narodnoosvobodilnem boju, pa tole: takšnih revij bi mogli imeti po vsej Sloveniji več.

Literarnemu krožku in uredniškemu odboru lahko še posebej za to številko samo čestitam. Zato, ker je revija od začetka pa do konca dobro urejena.

Všeč mi je, da je profesor Raško Stančič čisto na kratko napisal komentarje k zgodovini tega časa. In drugo, da ste smiselno razporedili vse prispevke od predvojnjskega časa pa do svobode. Najbolj pa mi je seveda všeč, kako ste številni dopisni-

PRIJETNO PREŽIVET DAN PIONIRJEV

Dan pionirjev smo prijetno preživeli tudi na naši šoli. To je bil pouka prost dan, zato smo ga izrabili za redno letno pionirsko konferenco. Najprej je bil kratek kulturni program, ki so ga izvedli učenci prvih razredov podaljšane bivanja in člani recitatorskega krožka. Po poročilih o delu v preteklem šolskem letu smo dali staremu odboru razrešnico in izvolili novega. Sprejeli smo tudi delovni program, po razpravi in zaključku konference pa so učenci prvih razredov obiskali spomenik pri Sv. Roku, učenci drugih so si ogledali železniško postajo, tretji in četrti razredi pa mesto. Peti razredi so izkoristili pionirski dan za ogled pekarnarje Zita, šesti Dolenjskega muzeja in galerije, sedmošolci so se odpravili v Novoteks, osmošolci pa v tovarno Iskra. Za vse je bil dan lep, koristen so ga preživeli, saj so videli in spoznali veliko novega.

OLIVERA STANIŠA
7. a o. š.
Milka Šobar—Nataša

To pismo je za nas veliko priznanje

Iz pisma mladinske pisateljice Branke Jurce literarnemu krožku OŠ Grm

ki to številko napisali. Poiskali ste sosede, strice, tete, mame in očete, babice in dedke, ki so vojskni čas sami doživljali. Pred nami je vaš razgovor z njimi. Zgodovine, ki je v knjigah že napisana, niste ponavljali. Zato vam lahko čestitam. Pred nami in pred nami je zaživel Novo mesto v vojsknem času v spomnih tistih ljudi, ki so, vsak po svoje, to zgodovino tudi soustvarjali: v junarstvih, v premagovanju strahu, v trpljenju, v pretresljivi ogriči spominjanja na čas, ki je vzdani v današnji dan.

Risariji so me navdušili tudi v tej številki. Pesnim v tej številki pa nisem zaploskala.

Naj dam za revijo Mladi ob Krki posebno priznanje Ivanki Mestnik, ki je mentorica vašega literarnega krožka. Tudi vnaprej vam želim veliko veselja pri pisanju, risanju in urejanju vaše revije Mladi ob Krki.

BRANKA JURCA

Pot partizanskih lutkarjev

Spomini na partizansko lutkovno gledališče

V lojtnik je bil vprežen par konj, vrh velikega, ropotajočega zaboja in dveh razkrečenih kobil pa je že hri-pavo prepevalo devet partizank in partizanov. Bilo je konec vojne!

To je bilo prvo partizansko lutkovno gledališče, ki je prejšnji dan igralo na Vinici še z dodatno točko o Mrtvem Hitlerju in dan po koncu vojne prišlo čez Gorjanec v Novo mesto. Zasedlo je še skoraj toplo mesto pobegle belčkov v gostilni in mesariji Simona Tomica.

Se prej ko je Pepea skuhal, sta poročnik Krpan in Mirče z motorji odropotala proti Ljubljani. Ne da bi rekla na svidenje. Zato nismo mogli igrati Jurčka in tri razbojnice. Begali smo po mestu in ugibali, ali naj nadaljujemo dolgo pot proti Ljubljani. Opozarjali so nas na morebitne bele skrivace ob poti, zato s potovanjem ni bilo nič. Čez teden dni smo se s kamionom, ki je na Kočevo in Belo krajino peljal Ljudsko pravico, spet odpeljali čez Gorjanec in kar z

urvečega kamiona delili časopis in celo cigarete. Skozi Črnomelj in Kočevo smo pred ljubljansko frančiškansko dvorano končali potovanje, ki se je začelo dober mesec prej v Črmošnjicah.

Tamkaj se je že med zadnjo vojno zimo rodilo lutkovno gledališče, ki je pripravljalo predstave za vojake, v Črmojlju tudi za SNOS in mladino, čeprav so bili igralci zadoženi v centralni tehniki. Črnomaljski uspeh je pripeljal do prvega polklicnega partizanskega lutkovnega gledališča, ki je bilo edinstveno za takratne razmere v Evropi.

Po vztrajnih vajah Jurčka in treh razbojnikov v Črmošnjicah je gledališče igralo po Beli krajini, v Semiču, Štrekljencu, Črešnjevku, Metliki in se po omenjenih pripetljajih prebilo v Ljubljano. Prav ta pot je bila nekaj edinstvenega; tako kot je edinstveno doživetje konec vojne!

HINKO WILFAN

List za vsakogar »Dolenjski list«

Kje so mladi?

Fantje, ki služimo vojaški rok v kasarni Mirka Bračiča v Ribnici, smo se v tem kraju že kar udomačili in marsikatero soboto in nedeljo preživimo v mestu, v gostinskih lokalih ali ob športnem igrišču. Tudi v soboto, 27. septembra popoldne, je bilo največ gostov v ribniškem hotelu Jelka vojakov. Povprašal sem jih, kako se počutijo v Ribnici.

Dragan Jović iz Novoga Sada je v civilni diplomirani inženir: „V Ribnici mi je zelo všeč. Res prijazen in lep kraj, le hladna in meglena jutra mi gredo na živce. Ob sobotah in nedeljah grem rad v mesto in malo posidem v kakšnem lokalu.“

Vlado Drobne je po poklicu pek, doma iz Šentvida pri Grobelnem: „Če bi tu spoznal kakšno lušno dekle, bi v Ribnici ostal za vedno: žal pa je ob nedeljah in sobotah v mestu vse prazno. Srečaš le kakšnega pijančka ali zaljubljen par. Občutek imam, kot da se dekleta nas vokaljev izogibajo. Lahko pa rečem, da nisem slab fantje...“

Tudi drugi so odgovarjali podobno: Ribnica jim je všeč, pogrešajo stik z mladinsko organizacijo, radi bi se z mladimi Ribničani pomerili v športu ali z njimi pripravili kakšno kulturno prireditev.

BOGDAN PODPLATAN

LJUBITELJI FOLKLORE!

NOVA FOLKLORNA SKUPINA VABI K SODELOVANJU!

Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Novo mesto je v mesecu septembru osnovala prvo stalno

FOLKLORNO SKUPINO

K sodelovanju v tej skupini, ki je pod dobrim strokovnim vodstvom, še vedno vabimo dekleta in fante (odslužen vojaški rok) z veseljem do folklornega plesa in da so pripravljene resno delati v tej plesni skupini.

Zakonski stan ni ovira za sodelovanje. Lahko se prijavijo tudi mladi pari, ki se želijo uveljaviti na področju ljudske plesne umetnosti in s tem obogatiti kulturno življenje Novoga mesta.

Vse, ki se še želijo vključiti v folklorno skupino, prosimo, da se čimprej osebno prijavijo v pisarni Zveze kulturno prosvetnih organizacij, Novo mesto, Prešernov trg 5 (Dom kulture), ker je del plesne skupine že začel z rednimi vajami.

ZVEZA KULTURNO PROSVETNIH ORGANIZACIJ
NOVO MESTO

KAMERA ODKRIVA. Pred stoletji, ko je v naši deželi morila kuga, je na novomeškem Velikem trgu rasla trava. Danes, ko nas pesti inflacija, pa iz žleba Dolenjskine Delikatese na Glavnem trgu poganjajo že kar drevesa...

NAŠA 16 PRIJATELJICA JUGOSLAVIJA

Jugoslavija ni zgolj na celini, je tudi na otokih v Jadranskem morju. In med temi „majhnimi Jugoslavijami“ je največji kos Jugoslavije na morju otok Krk, ki meri 409 kvadratnih kilometrov. Prav zato, ker je bil v najinem načrtu tudi obisk enega izmed otokov, sva si ob koncu potovanja izbrala Krk. S trajektom Krčanka sva se odpravila na ta največji otok, ki ga Ptolomej na svoji slavni karti sveta iz drugega stoletja ni zarisal, čeprav so na karti vsi drugi otoki — le Krka, ki je največji, ni. Morebiti je Ptolomej mislil, da je Krk del celine... Poznalo se je, da manjka še mesec ali celo več do izbruha turistične sezone. Trajekt, na katerega je sicer v pasjih mesecih treba čakati v dolgi vrsti na vročem soncu, je bil skoraj popolnoma prazen: trije ali štiri zgodnji turisti, nekaj domačinov, ki so bili po nakupih v Senju, midva in pa reporter znanega nemškega časopisa Stern smo bili edini potniki. Turisti in Sternov poročevalec so nadaljevali pot na otok Rab, midva pa sva se izkrcala v Baški, v najjužnejšem naselju otoka Krka.

MALA JUGOSLAVIJA V MORJU

Krk je zares prava mala Jugoslavija v morju: 409 kvadratnih kilometrov površine je dovolj, da so po njej naredili asfaltno in makadamske ceste, ima 72 naselij — prav toliko kot Sarajevo džamij, dvoje manjših jezer, gore in doline in moderno letališče. Skratka: ima vse, kar lahko v znatno večjem obsegu najdemo v kopenskem delu države. Prebivalci Krka se ukvarjajo z vinogradništvom, živinorejo, ribolovom in gojenjem oljke, predvsem pa s turizmom. Turizem se zadnja leta vse bolj uveljavlja in hkrati izpodriva druge dejavnosti. Še tisti redki prebivalci, ki jih doslej turizem ni okužil, zadnje čase okušajo slasti novega vira zasluka. Kako bi si drugače mogla razlagati, da naju je sredi Krka na tržnici prijazna otočanka spraševala, koliko naj ceni prelepo izdelana ogrinjala, ki jih je skvačkala iz domače volne... Kako lepo bi bilo, ko bi bili v našem turizmu povsod tako nepokvarjeni!

Tisto pa, kar je Krk včasih delalo za samosvoj otok — najsi gre za nošo prebivalcev, za keramiko, za stara odprta ognjišča, pesmi in še kaj drugega, počasi, toda zanesljivo izginja. Krk postaja vse bolj srednjeevropski, vse manj ostaja otok in letališče je postavilo brčkone še zadnjo piko na i v tem procesu.

VSAKO LETO 30 LISIČJIH KOŽ

Krk pa ima tudi staro in bogato zgodovino. Zgodovinske najdbe blizu Malinske in Omišlja dokazujejo, da je bil otok naseljen že v času mlade ka-

mene dobe, bronaste in železne dobe. Po imenu je zapisan že v antiki. Takratni pisci ga imenujejo Curicticae, Plinij je njegovo ime napisal kot Curictae; otok je bil priča bitke med bojnimi ladjevji Julija Cezarja in Pompeja v rimski državljanski vojni. V tej bitki so sodelovali takratni prebivalci otoka, večji pomorščaki Liburni, ki so se v zgodovino zapisali tudi kot pirati. Po petstoletni vladavi Rima nad Krkom so se na otoku Krku pojavili tudi prvi Slovani. Liburne so zrinili v mesta in jih odrezali od korenin zemlje. Slovani so na Krk prinesli posebno vrsto čolna, ki so ga imenovali lada ali ladva. Ti čolni so pluli nekoč še po rekah, a so bili dobri tudi na morju. Prav ta čoln je šel skozi zgodovino Krka: še pred dobrimi 50 leti so na otoku zgradili zadnje čolne po zgledu slovanskih naseljencev!

NAJSTAREJŠE ZAPISANE HRVAŠKE BESEDE

V začetku 11. stoletja so Krk spravili pod svojo oblast Benečani. Iz teh časov je zanimivo, da so se s prisego zvestobe Krčani zavezovali, xda bodo Benetkam vsako leto plačevali 30 lisičjih kož. Vse do leta 1797, ko so

Zalivček na otoku Krku je bil vedno varno pribežališče za jadrnice. Pred stoletji so tu počivali čolni, izdelbeni iz enega debla.

Benečani dokončno izgubili Krk, so na otoku navadno vladali hrvaški vazali te republike. 1920 je Krk postal del Jugoslavije. Kot vsi deli naše države je tudi ta otok plačal svoj del krvavega davka v drugi svetovni vojni. Partizani so največjemu jugoslovanskemu otoku priborili svobodo 17. aprila 1945.

Vsa ta burna zgodovina najstarejših časov je kajpak pustila svojo zapuščino. Na Krku je obilo starih najdbišč, dragocenih spomenikov preteklosti. Če odštejemo najdbe iz najstarejše zgodovine, potem lahko za najbogatejšo najdbo štejejo dragocenost, na katero so ponosni vsi Hrvati. Krk je bil namreč središče glagoljaškega gibanja. Ko se je z bratoma Cirilom in Metodom rodilo slovansko bogoslužje, so si Hrvatje izoblikovali lastno pisavo glagolico (glagolati pomeni govoriti). Sprva so z njo zapisovali stari cerkveni slovanski jezik, sčasoma pa je v ta jezik pričela vdirati živa ljudska govornica. Nastali so prvi zapisi v hrvaškem jeziku. Najstarejši tak spomenik je Baščanska plošča.

Ploščo sva našla v Juran Dvoru, dva kilometra od Baške. Če ne bi imela te sreče, da je bil slučajni mimoidoči, ki sva ga spraševala, kje naj prideva v cerkev, Zvonko Vasiljić, avtomehaničar in sin očeta, ki hrani ključke cerkvice svete Lucije, ploščo verjetno ne bi videla. Zvonko je imel namreč cerkvene ključke v svojem žepu in naju je hitro odpeljal v precej zanemarjeno vaško cerkvico ob pokopališču. V njej mašujejo le še, ko kdo umre in pa 13. decembra, na sveto Lucijo.

V zapuščeni cerkvici v Juran Dvoru blizu Baške, kjer je nekaj staj najstarejši hrvaški pisani spomenik, je danes odlično izdelana kopija Baščanske plošče.

Zvonko naju je peljal v cerkev in takoj pristavil, da je plošča zdaj na drugem zidu, kot je bila takrat, ko so jo našli, da enega dela plošče sploh niso našli in da je v cerkvici le mavčni odlitek, medtem ko so ploščo odnesli v Zagreb.

Razumljivo je, da glagolice nista znala prebrati. Tudi Zvonko ne pozna teh znakov, a ve vsebino besedila: „1102. U ime oca i sina i svetoga duha. Ja opat Držiha napisah ovo o ledini, koju dade hrvatski kralj Zvonimir u svoje dane svetoj Luciji. A bijaše u to doba Mikula u Otočcu sa svetom Lucijom zajedno. Ja opat Dobrovit sazidah ovu crkvu sa svojom braćom de-

V muzeju frančiškanskega samostana je tudi eden redkih primerkov staroslovanske ladve. Nad njo so modeli starih jadrnic, ki so nekoč plule po Jadranskem morju.

vetoricom u doba kneza Kuzme, koji je vladao ovom krajinom...“

Zvonko Vasiljić, avtomehaničar in pomožni vodič v cerkvi v Juran Dvoru: „Res, cerkev propada, vendar vseeno še privabi veliko turistov, ki bi radi videli Baščansko ploščo.“

DVORIŠČE—FILTER NA KOŠLJUNU

Nedvomno je najbogatejša zbirka glagolskih spisov na otoku Krku, tem žarišču glagolice, na otočku Košljunu, nekaj zaveslajev od Punata. Na vsega skupaj 68.500 kvadratnih metrim se razprostira ozemlje frančiškanskega samostana, poraslo z bujnim rastlinstvom. Samostanska knjižnica je izredno bogata z glagolskimi spomeniki, samostan pa je uredil tudi muzej z etnografsko in numizmatično zbirko.

Ker drugje na Krku ni shranjenega niti približno toliko o otoku in njegovi zgodovini, sva naprosila ribiča iz Punata, da naju je odpeljal na Košljun, kjer sva si ogledala samostan in njegove zbirke.

Čeprav nisva prišla ob uri, ki je sicer določena za uradne obiske, so naju frančiškani prijazno sprejeli in nama razkazali svoje prostore ter zanimivosti, ob čemer sva se grenko zamislila nad tem, da marsikje drugje v muzejih zapirajo natančno tisto minuto, kot je z uradnimi urami določeno!

Na tem mestu je stal benediktinski samostan že v 11. stoletju, frančiškanskega pa so po odhodu benediktincev 1438 ustanovili devet let pozneje po zaslugi ustanovitelja Ivana Frankopana. Po njegovi smrti je njegova hči Katarina, ki je pokopana v samostanu, podarila frančiškonom 1.000 beneških dukatov, da so začeto dogradili. Ob koncu 16. stoletja so zgradili še arkadno dvorišče, ki je svojevrstna samostanska zanimivost. Dvorišče je nekakšen ogromen filter. Ker otoček nima vode, so odvisni od deževnice; ta se s streh steka pod dvoriščno ploščad. V tleh se menjujejo plasti peska in oglja, tako da imajo v vodnjaku čisto in zdravo pitno vodo.

Od nekdanje gotske cerkve je ostalo samo rezljano in poslikano ostrešje. Vse drugo je prezidano v baročnem slogu. Cerkev se ponaša z eno največjih hrvaških oljnih slik, ki visi nad oltarskim triptihom. Triptih je po naročilu Frankopanov našlikal Girolamo da Santa Croce. To se je zgodilo leta 1550; na levi sliki triptiha je tudi ena najstarejših upodobitev mesta Krka. Model mesta drži v rokah sv. Kvirin, ob strani pa stojita Janez Krstnik in sv. Katarina, kar ima simboličen pomen: to sta soimenjaka frankopanskih ustanoviteljev samostana.

ZAKLAD BRATOV FRANČIŠKANOV

V enem od traktov samostana so frančiškani uredili muzej. Ponaša se z

ladvo, staro slovansko ladjo—čolnom, ki so ga naredili iz enega samega kosu lesa. V muzeju sta tudi bogata knjižnica, ki šteje 15.000 knjižnih enot, in etnografska zbirka.

Med knjigami štejejo za največjo dragocenost drugo izdajo ponatisa Ptolomejevega atlasa iz leta 1511. Atlas je shranjen v samostanski zakladnici, obiskovalci pa si lahko ogledajo le njegove fotokopije. Frančiškani imajo še več dragocenih knjig inkunabulo iz leta 1477, prve glagolske knjige, tiskane v Benetkah, Rimu in Senju, glagolske rokopise, rokopisne psalterije z bogato okrašenimi inicialkami in celo pergamentni zviteki židovskega svetega pisma v hebrejskem jeziku, za katerega ne vedo, niti kdaj niti kako je prišel na otok Krk.

Frančiškani so povedali, da jim ni uspelo zadnji hip rešiti številne etnografske predmete, še posebej celotno zbirko otoških narodnih noš, ki jih danes pravzaprav že ni več mogoče dobiti!

Že res, da so bili samostani navadno kulturna žarišča, a vseeno se nama je zdelo čudno, da so na Krku popo-

Vhod v samostan na otočku Košljunu nad vhodom je v starosvetni pisavi napis — geslo frančiškanskega reda.

noma prepustili frančiškonom, naj rešujejo in zbirajo narodno bogastvo. Spraševala sva se, kje so ljudje, ki bi sicer morali skrbeti za te stvari... Pozneje sva hotela dobiti neki podatki in sva čakala, da bodo odprli knjižnico v mestu Krku. Ob petih ni bilo nikogar, uro pozneje tudi ne.

Brivec, za katerega so nama povedali, da je najbolj obveščen človek, se je le zasmel: „Knjižnica ni nikoli odprta!“ Šele prijazna tovarišica Novoselova, pri kateri sva se ogledala na otoku, naju je odpeljala v knjižnico in nama odklenila njene prostore, da sva našla, kar sva iskala.

Takrat nama je postalo marsikaj jasno. Brčkone se na otoku ob tako na-

Samostanska cerkev na otočku Košljunu ima v oltarju triptih slovitega italijanskega slikarja Croceja.

glem turističnem razvoju še premalo zavedajo, da turisti ne živijo le od morja, sonca in hotelov!

(PRIHODNIČ
ŽELODEC NI DOBER POPOTNIČ)

Št. 41 (1368) — 9. oktobra 1973

kultura in izobraževanje

Za prazne stole

V Novem mestu se je že večkrat zgodilo, da so nastopajoči peli, recitirali in govorili prazni dvorani. Take neveselnosti imajo v svojih kronikah napisane tako Dom kulture, kot Dolenjska galerija in drugi prireditveni prostori. Nekaj nastopov za prazne stole imajo vsekakor na vesti sami prireditelji, ki so se ali premalo potrudili za občinstvo ali pa so se premalo uskladili z drugimi organizatorji in na vrat na nos vrnili v že zasedene termine še svoj spored. Vendar bi morali največ krivde prisoditi samemu občinstvu, ki na ulici ali v kavarniškem zakotju rado udriha po dolgem in počez, pri čemer ne varčuje niti z nizkimi udarci, ne blagovoli pa se potruditi do prireditvenega prostora in se na svoje oči in ušesa prepričati, da se nekaj kulturnega in kvalitetnega vendarle dogaja.

Po zaslugi takega brezvestnega občinstva je bil koncert okteta Gallus z znanim slovenskim igralcem in rektorjem akademije za gledališče Poldetom Bibičem 1. oktobra zvečer v novomeškem Domu kulture ena sama zalostna predstava. Nastopajočim, ki so brezhibno, mojstrsko izvedli pevno-recitacijski večer, bi morali še posebej čestitati za pogum, da so v dvorani brez občinstva vzdržali do konca. Pogled v dvorano, ki je že sprejela 600 ljudi, je bil v resnici redko doživljena strahota: samo 20 jih je sedelo na stoli, oblazinjenih s črnim skajem, ker pa je med poslušalci sedelo tudi nekaj prirediteljev, je bilo pravega občinstva celo manj. Biljetarju se je sicer posrečilo brezplačno vtihotapiti na prireditev še četrto zamudnikov in povečati občinstvo na 24, mučnega vtisa pa tudi to ni moglo popraviti. To grenko tableto bi bilo lažje spraviti po grlu, ko bi prireditev ne bila posvečena 30-letnici osvoboditve in ko bi Novo mesto z njo ne začelo manifestacij za svoj občinski praznik. Na koncu koncev bodo imeli izostankarji celo razlog za opravičilo, češ saj na koncertu niti „občinarjev“ ni bilo.

I. ZORAN

KIPAR IN FOTOGRAF – Razstavišča v Kranju so neudruda. V galeriji v Prešernovi hiši so prejšnji teden odprli razstavo kiparskih del akademskega kiparja Aladarja Zalarjaša, v galeriji v Mestni hiši pa razstavo umetniških fotografij Toneta Marčana.

Mali kulturni barometer

PISATELJSKI KONGRES – O vrednotenju pisateljskega dela, knjižni ki bi naj ne bila tržno blago, medrepublicansko sodelovanju in nekatere o ustvarjalni svobodi, ZK in drugih listinah, je bila beseda na tridnevem kongresu jugoslovanskih pisateljev v Beogradu. V pismu pisatelji Titu so poudarili, da bodo na njegovi strani in razvijali izročila misel ter jih ustvarjalno prenašali v prihodnost.

BOGO KOMELJ, CASTNI CLAN – Na proslavi ob 40-letnici slovenskega Slavističnega društva v Postojni so razglasili za častne člane najstarejši zaslužni mož, med drugim Bogo Komelja, upravnika Studijskega društva Mirana Jarca iz Novega mesta. Pisatelju Lojzu Kraigherju so na njegovi rojstni hiši v Postojni oddali spominsko ploščo.

Šolske avle so nemalokrat premajhne, da bi lahko sprejele vse učence, ki pridejo gledat ali poslušat prireditve, na katerih nastopajo njihovi sošolci kot pevci, recitatorji ali kot avtorji pesniških in proznih poskusov. Podelitev bralnih značk je priložnost, da se predstavijo mladi literati, kot kaže tudi tale posnetek iz Šmarješke osemletke. (Foto: I. Zoran)

Nobena šola ne bo ukinjena

Ali bosta Dolenjska in Posavje razvoj srednjega šolstva načrtovala skupaj?

Na Dolenjskem kažipoti za razvoj srednjega šolstva še niso postavljeni, so pa že znane „lokacije“ zanje. Kakšne in katere šole bodo na tem območju, bo prikazano v srednjeročnem programu, kaj bomo v tem dokumentu brali, pa bo narekovala analiza potreb po kadrih. Osnovna usmeritev namreč pravi, da bo nujno razvijati le tiste šole, ki bodo čimprej vzgojile kader za gospodarstvo in druge dejavnosti.

V dolenjski regiji so se za zdaj odločili, da bodo še nadalje delovale vse šole, ki so že ustanovljene, le da bodo dopolnili oziroma prilagodili vsebino potrebam časa in družbe. V Novem mestu bodo: ekonomsko-administrativni, tehnično-proizvodni, kmetijski, gostin-

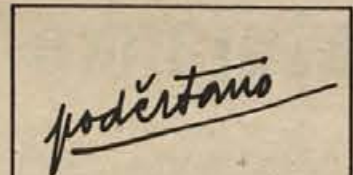
ski, zdravstveni, družbeno-naravoslovni in pedagoški šolski center. V Metliki bodo še bolj razvili konfekcijsko tekstilno šolo, v Črnomlju poklicno kovinsko šolo in gimnazijo kot družbeno-naravoslovno šolo, medtem ko so se v Trebnjem odločili, da bodo po potrebi občasno odpirali najrazličnejše šolske oddelke.

Dolenjska pa gotovo ni okoliš, ki bi sama ustanovila vse šole. Povezava s Posavjem je bila že do zdaj nepogrešljiva, zlasti zavoljo tehniške šole v Krškem in šolskega centra za blagovni promet v Brezicah. Ob načrtovanju srednjega šolstva se je odločila še tesneje sodelovati s posavskimi občinami, zato vztraja, naj tudi Posavje čimprej da znanje, kako si zamišlja prihodnost srednjega šolstva. Za zdaj je znano, da v Posavju razmišljajo le o eni šoli, ki bi bila zanje povsem nova – o ekonomskem centru. Druge šole, kot gimnazijo in šolski center za blagovni promet v Brezicah,

tehniško srednjo šolo v Krškem in tekstilno-konfekcijsko v Sevnici, nameravajo obdržati. Niso pa sešteli vseh potreb in ne še pregledali možnosti, kaj lahko načrtujejo in razvijajo skupaj s sosednjo dolenjsko ali z drugimi regijami. Sodelovanje z drugimi je namreč možno tedaj, kadar vsi pokažejo „odprte karte“.

Miro Lužnik (v Prosvetnem delavcu): „Nobena vzgojnoizobraževalna organizacija ni sposobna kompletirati mlade osebnosti tako, da bi pridobljeno znanje in osvojene privajenosti v procesu dela zadoščale za daljši čas. Zato je ena od zahtevnih nalog pri oblikovanju usmerjenega izobraževanja v tem, da izluščimo, katero znanje je temeljno, katere prvine mora osvojiti mlad človek, da bo to znanje gradil in izpopolnjeval naprej ob delu, da bodo ob tem rasle nove duhovne vrednote socialistično čutečega in delujočega človeka.“

V Sloveniji nastaja osem pedagoških centrov. Svojega dobiva tudi dolenjska regija s sedežem v Novem mestu. Glede na vsebino dejavnosti to ne bo popoln center, saj bo vzgajal učitelje za vrzede in pouk in vzgojitelje za razre ter podaljšano bivanje otrok v šolah.

Kam Posavje?

Oblikovati tak center pomeni nakopati si skrb čez mero, predvsem pa zagotoviti prostore, kader in denar. V Novem mestu so vse te potrebe že sešteli, jih okvirno ovrednotili in pod črto (za zdaj še komaj vidno) pribeležili, od koga pričakujejo pomoč. Dlje niso prišli v tem načrtovanju, ker na primer še ne vedo, ali bo v Novem mestu pedagoški center za štiri ali za sedem občin.

Kot so poudarili prejšnjo sredo v Trebnjem na posvetu predstavnikov dolenjske in posavske regije, se morajo Posavci še opredeliti, kaj bo z njihovim centrom: ali bodo osnovali svojega ali pa se vključili v novomeško. Če bo center skupen, bo mnogo lažje rešiti tako prostorsko kot kadrovske in denarno vprašanje. Stališča do prve ali druge inačice bodo morali verificirati še ta mesec na pristojnih mestih v Posavju.

Glede na to, da sta obe regiji zlasti na izobraževalnem področju že za zdaj neločljivo povezani, bi najbrž kazalo oblikovati tudi skupen pedagoški center. Kajpak to ne pomeni, da bi ena regija gradila kaj na račun druge, ampak gre za utrjevanje skupne poti na tem sicer občutljivem področju.

I. Z.

Dolg Otonu Župančiču

Akcija „Župančičev dinar“ dala polovico potrebne denarja za obnovo in ureditev pesnikove rojstne hiše

Rojstna hiša pesnika Otona Župančiča na Vinici naj bi sčasoma postala literarni muzej. Ta mesec bodo v njej uredili razstavo literarnega in slikovnega gradiva, ki jo pripravljajo ravnatelj Belokranjskega muzeja Jože Dular, dr. Jože Mahnič iz Ljubljane in profesor Evgen Lovšin. Načrte za adaptacijo je napravil arhitekt Jure Jaklič iz Ljubljane, gradbena

spevati vsak učenec, dijak in član mladinske organizacije, je v akciji še velika rezerva. Za dokončno ureditev hiše bi potrebovali vsaj še toliko denarja, kot je zbrano, zato bodo organizatorji vztrajali, da se v akcijo, ki jo je Zavod za šolstvo SRS

Oton Župančič, kakor ga je upodobil Božidar Jakac.

dela pa so zaupali črnomaljskemu Begradu.

Za odkup in preureditev Župančičeve hiše slovenski šolarji že od decembra 1973 zbirajo prispevke. Vplačali so že nekaj nad 186.000 dinarjev, v akcijo „Župančičev dinar“ pa se je vključilo 408 šol in 16 društev: 18 od 38 gimnazij, 277 od 414 osnovnih šol in 103 od 109 srednjih poklicnih in drugih šol. Če računamo, da bi moral „Župančičev dinar“ pri-

ocenil kot vzgojno dejanje, vključijo res vsi. Dinar od prihrankov pomeni za posameznike neznatno obremenitev, zato pa tem večjo skupno korist, če zajame akcija čimveč posameznikov.

Občinski prazniki v knjigi

Hvalevredna zamisel Skupnosti slovenskih občin ob 30-letnici osvoboditve

Skupnost slovenskih občin bo novembra izdala zbornik „Prazniki slovenskih občin“. To bo prva publikacija, v kateri

Svet ob Muri

Petkova galerija v Ribnici si gotovo šteje v dobro, da je za dvanajst dni odprla vrata tridesetim oljem na platno prekmurskega slikarja Kolomana Bezneca. Tako je ta 59-letni ustvarjalec letos v kratkem času že drugi gost Dolenjske: junija je delal na 8. taboru likovnih samorastnikov v Trebnjem.

Koloman Beznec

Za Bezneca pravijo, da je s svojo ustvarjalnostjo svojski pojav ne samo v prekmurskem, marveč tudi v slovenskem slikarstvu in visoko nad povprečjem množice, ki se trudi s čopičem in paletjo. Tak se kaže tudi na ribniški razstavi, ki bo odprta do 12. oktobra. In še nekaj: dih prekmurskega človeka z značilno krajino sveta ob Muri. Dolenjcem nekoliko odmaknjena, manj znanega, je prinesel s seboj.

Da so domačijski motivi s krajino in ljudmi pri vsakdanjih opravilih Beznecova domena, potrjujejo malone vsi naslovi slik, razstavljenih v Ribnici: Zetev, Kmečka hiša, Pred trgatvijo, Brod na Muri, Storklje v Prekmurju, Jesen na Goriškem itd. Seveda pozna njegova paleta tudi akt, tihožitja in druge motive, s katerimi opravlja že kar etnološko poslanstvo.

Koloman Beznec je nesporno zanimiv slikar, ki se je do zdaj uveljavil v Sloveniji in na Hrvaškem. Svoja dela je predstavil na več kot 50 skupinskih razstavah, ribniška pa je njegova dvanajsta samostojna.

V TREBANJSKI GALERIJ: RISTIĆ IN GRGELJAC

11. oktobra bo glavni direktor ljubljanske pivovarne Union inž. Boris Eržen odprl v trebanjski Galeriji likovnih samorastnikov slikarsko-kiparsko razstavo, na kateri se bosta s svojimi deli predstavila slikar Petar Ristić iz Ljubljane in kipar Zdenko Grgeljac iz Karlovice. O razstavljalcih bo govoril dr. Mirko Juteršek, umetniški kritik in član umetniškega sveta Tabora slovenskih likovnih samorastnikov v Trebnjem. V koncertnem delu sporeda bosta sodelovala violinist Tomaž Lorenz in kitarist Primož Soban. Razstava bo odprta do 24. oktobra.

bodo poljudnostrokovno opisani dogodki, ki so izbrani za občinske praznike in praznik mesta Ljubljane. Pisci so v opisovanje vtikali mnoge zanimivosti ter dali s tem širši vpogled v zgodovino našega revolucionarnega gibanja in NOB.

Knjiga, katere prednaročniška cena bo 100 dinarjev, bo imela nad 200 strani kvadratnega formata. Pri pripravi in urejanju so poleg avtorjev sestavkov – udeležencev NOB, raziskovalcev in poklicnih zgodovinarjev – sodelovali znanstveni sodelavci in poseben uredniški odbor.

Kaže tudi poudariti, da bo to prva publikacija, ki bo predstavila slovenske občine skozi zgodke posebnega pomena, saj so bili prav zato izbrani za ob-

činske praznike. Bo tudi prvo delo, ki bo na tak način obravnavalo in osvetlilo del naše revolucionarne zgodovine, s tem pa prispevalo pomemben delež k oživiljanju tradicij narodno-osvobodilnega boja in revolucionarnega delavskega gibanja.

Delo, izdano ob 30-letnici zmage nad fašizmom in 30-letnici osvoboditve, bo šolam in mladini koristno učni pripomoček, delovnim organizacijam, krajevnim skupnostim, družbenopolitičnim organizacijam in drugim pa naj bi služilo še posebej kot spominsko darilo zaslužnim posameznikom. Zbornik bo lepa bogatitev knjižnih zbirk na zasebnih in javnih knjižnih policah in nepogrešljivo čtivo za „rdeče kotičke“.

JEZIKOVNI NASVETI

SRNA – SRNJAD

Pred kratkim sem bral v nekem poročilu tale stavek: „V tem letu se je domačin v tujim lovcem posrečilo upleniti kar 14.660 srnjadi, 1200 gamsov, 95 muflonov.“ – Pisec je verjetno imel v mislih srne in srnjake, pa se je poslužil skupnega imena srnjad. Vendar je pri tem napravil jezikovno napako. V čem?

Ce hočemo v slovenščini povedati, da gre za množino enakih stvari, živali ali ljudi, storimo včasih to lahko na dva načina: da samostalnik postavimo v množino (list-listi, srna-srne, otrok-otroci) ali pa da napravimo samostalniku tako imenovano skupno ime: listje, srnjad, otročad, suhlijad, kamenje, mladina itd. Za taka skupna imena pa je značilno, da stoje v ednini, čeprav pomenijo množico stvari, živali ali ljudi, kar je najbolj razvidno iz naslednjih stavkov:

Listi so rumeni. Listje je rumeno.
Srne so plaha živali. Srnjad je plaha žival.
Otroci se igrajo pred hišo. Otročad se igra pred hišo.
Toda množinski samostalnik pomenijo očitno povsem nedoločeno množico stvari, zato v zvezi z njimi nikakor ne moremo uporabljati števnikov. Kar pogledjmo: Štirje otroci so doma. (Napačno: štiri otročadi so doma.) Vzdignil je pet kamnov (napačno: pet kamenjev). Itd.
Potemtakem bi se moral zgoraj navedeni stavek iz časopisnega poročila glasiti: V tem letu se je posrečilo domačin in tujim gostom upleniti kar 14.660 srn (ne pa: srnjadi). – Tisti, kdor bo bral, bo že vedel, da gre za živali moškega in ženskega spola, saj je v živalskem izrazoslovju marsikdaj tako, da imamo izraz samo za samico ali samo za samca, čeprav v naravi dejansko obstajata oba (kos, sinica, kanarček).

B-r

Črna roka

Na Grmu so pobili družino Valantič. Ob tem dogodku je bilo vse mesto pretreseno.

Tovarišica Beletova, ki je takrat stanovala na Grmu, je pripovedovala:

„Bilo je leta 1943. Tukaj so bili še vedno Italijani. Z njimi je bila povezana črna roka. To je bila skupina domobrancev, katerih znak je bila črna roka. S temi znaki so označevali hiše, in tista, ki ga je imela, je bila obsojena na strahoto.

Tako se je zgodilo tudi z Valantičevno družino. Oče je bil pleskar. Poleg žene je imel še 22-letno hčer Almo in 11-letnega sina Lojzka. Hči Vida je bila takrat v partizanih.

Pripadniki črne roke so ponoči vdrl v hišo, družino odvedli v klet in jo tam zverinsko poklali. Potem so jo na vozičku odpeljali in vrgli v Krko.

Drugi dan se je to hitro razvedelo. V hiši so bile mlake krvi, družino pa je nekaj dni kasneje naplavila reka.

Po tem dogodku smo bili vsi preplašeni. Bilo nas je strah kot še nikoli. Vrata smo zaklepali, in ko je prišla noč, se ni nihče upal iz hiše. Še luči nismo prižgali in čisto tudi spali nismo.

Ko so leta 1943 prišli v Novo mesto Nemci, smo si oddahnili, ker smo bili rešeni črne roke. Prišel pa je nov strah — esesovci.

Od Valantičeve družine ni ostal nihče živ. Tudi Vida je 1945 padla v partizanih.

Z grenkobo v srcu se spominjam tistih dni, posebno onega dne, ko so pomorili Valantičeve,“ je dejala Mimi Bele.

MIRJAM KOTNIK, 8.r
(Mladi ob Krki,
OŠ Grm —
Novo mesto)

Nasilje

Bilo je junija 1943. Naša hiša je zadnja v vasi, na hriščku ob gozdu. Pri nas so se večkrat oglasili partizani.

Tega dne so prišli štirje partizani in partizanka. Borec Franc Šali iz Vavte vasi me je prosil za hrano. Takoj sem šla na njivo nabirat fižol in nakopat nekaj krompirja. Šali je stopil v vas po novice.

Nenadoma zagledam belogardiste in Italijane in odhitim domov.

Partizani so počivali pod kozolcem. Zbežali so, tesno za njimi so bili belogardisti. Šalija je na begu zadela kroglja. Obležal je mrtev.

Naju s sestro so belogardisti odgnali v vas. Zaslíševali so naju pri vaškem vodnjaku, topli in brcali. Drugi so izropali našo hišo in pustili le gole zidove. Oče in mati sta delala v vinogradu.

Vaščani so tega dne želi. Franc Gašper in Jože Hrovat sta bila na njivi. Gašper je bil komisar, Hrovat pa komandir vaše zaščite. Ko sta videla, kaj se dogaja, sta se zatekla v hišo Jerneja Plantana. Belogardisti so vse tri prijeli, jih odgnali v gozd, da bi jih ubili.

Plantanova žena Marija je z otroki prosila, naj jih pustijo. Jerneja Plantana so res izpustili, bil je najstarejši, druga dva pa so odgnali v gozd na Babji hrib. Gašper je hotel zbežati, a so ga pokosili. Belogardisti so mu s kopiti pušk razbili glavo, da je bila kolesnica polna krvi. Karih sto metrov dalje so pobili Hrovata.

Gašperjevo in Hrovatovo truplo smo prepeljali v Hrovatovo hišo. Pri tem žalostnem opravilu je pomagalo več vaščanov. Pogreb je bil čez dva dni. Malo ljudi je odšlo na njuno zadnjo pot — samo tisti, ki so imeli dovoljenje italijanskega komandanta v šoli.

Povedala Kristina Škufca
iz Velikega Podljudna
(Iz Prvih poganjkov,
OŠ Milka Šobar—Nataša,
Novo mesto)

LISTI IZ ŠOLSКИH GLASIL

Malce pozno, a vendar: spet so pred vami Listi iz šolskih glasil, stran, ki smo jo večkrat obljubili, a zavoljo najrazličnejših razlogov, najčeseje zaradi pomanjkanja prostora, premalo krat dali na svetlo. Pri tem pa je še treba reči, da glasil še vedno ne dobivamo iz vseh šol, kar smo vselej želeli, zato tudi izbor sestavkov, ki jih — v glavnem brez redaktorskih črt — ponatiskujemo na tej strani, najbrž ni najboljši. Glede na to, da praznujemo letos 30-letnico osvoboditve, smo se odločili dati tokrat nekoliko več prostora sestavkom, ki govore o dogodkih izpred trideset let, ko se je za ceno mnogih žrtev in veliko prelite krvi naših ljudi, rojevala svoboda.

Izbral in uredil:
IVAN ZORAN

Belogardistične postojanke

Ob vdoru okupatorjev v našo domovino aprila 1941 so Šentjerneji z okolico zasedli Italijani. Le nekaj kilometrov od Šentjerneja je potekala meja z osvobojenim ozemljem.

Na Dolenji Brezovici je bila na Jordanovem posestvu belogardistična postojanka. V nekaterih okoliških hišah so bili Italijani povezani z rovom, ki je bil skopan od Gregoričeve do Matičetove hiše. Belogardisti so imeli ječo v kleti. Na vratih se še danes poznajo podpisi nekaterih zapornikov.

Dolenja Brezovica

Domačine je v vojsko mobiliziral lažni Štajerski bataljon, ki je bil takrat v gozdovih. Potem so odšli v Gracarjev turn in tam ostali štiri do šest tednov. 15. novembra 1942 so ustanovili belogardistično postojanko na Dolenji Brezovici. Komandant postojanke je bil Milan Kranjec, namestnik komandanta Gandi, vojaški kurat pa Tonček Šinkar.

To postojanko so partizani napadli 17. februarja 1943 nekako ob devetih zvečer. Slovenskim partizanom so pomagali tudi hrvaški. Postojanko so obkolili. Domačini se spominjajo, da je bilo najprej slišati: „Predajte se za Tital!“

Iz postojanke so odvrnili: „Predajte se za kralja Petra!“ Potem so počili strelji. Čeprav so partizani imeli top, so imeli precej žrtev. Ranjene in

mrtev so pobrali, ko so se zgodaj zjutraj umikali proti Zvabovemu. Komandant je padel blizu Matičetove hiše, v kateri so bili Italijani, zato ga niso mogli odnesti. Šele naslednji dan so ga lahko pokopali na šmarskem pokopališču.

Isti večer so partizani napadli tudi postojanko v Pleterjah. Pleterje so napadli tri dni.

Po tem napadu so se Italijani umaknili iz Dolenje Brezovice v Šentjerneji.

Belogardistična postojanka na Dolenji Brezovici je razpadla 8. septembra 1943. Belogardisti so odšli v Mršečo vas, kjer so ustanovili skupno postojanko.

Po kapitulaciji Italije so na Dolenjo Brezovico prišli Nemci. Prvič so se pojavili 21. oktobra 1943. Tega dne so v Šentjerneju streljali talce.

V današnje Cvelbarjevo hišo v Šmarju so se vselili Italijani. V hiši je bil oficir s petnajstimi fašisti. Pred hišo so postavili žično pregrado.

Mamica

Mamica, kako si pridna,
ker zame skrbiš.
Rada te imam,
četudi se jezíš.

BRIGITA JERIČ, 3.r
(Iz Prvih poganjkov,
OŠ Milka Šobar — Nataša,
Novo mesto)

Danes beremo na Dolenji Brezovici na stavbi, kjer je bila med NOB belogardistična postojanka, na spominski plošči: V TEH HIŠAH JE IMEL SVOJO POSTOJANKO OD 15. X. 1942 DO 8. IX. 1943 BELOGARDISTIČNI BATALJON — TU JE BILO STRAHOTNO MUČENIH 177, MED NJIMI IVAN ROB, SLOVENSKI PESNIK, IN OD TEH 37 POBITIH — ŽRTVE OBTOŽUJEJO IZDAJALCE LJUDSKE REVOLUCIJE.

Zgodovinski krožek
(Iz Naše poti,
OŠ Šentjerneji)

Moja stara mama

Imela sem dve stari mami, a sem eno izgubila, ko sem bila stara štiri leta. Spominjam se, kako je bila vesela, kadar smo prišli. Tudi stara mama v Novem mestu je vesela, kadar pridemo. To je mama moje mamicе. Ime ji je Pepca, piše se Bajer. Stara je 63 let. Pazi mojega bratranca Sandija in sestrično Jelko. Kadar jo obiščemo, se največ pogovarja z mano in s sestrico Tadejo. Sprašuje, kakó je v šoli. Skuha nam čaj in da dobre žemlje, s sabo pa nam da jajččka. Včasih nas tudi ona obišče. Takrat sem še posebej vesela. Imam jo rada.

DAMJANA ZUPAN, 2. r.
(Iz Preprostih besed,
OŠ Šentrupert)

Dogodek

Drsali smo se na Rinzi. Led je bil že dokaj trd, da smo se posamezni predrzneži drsali kar po vsej dolžini od mostu v mestu do mostu pri stadionu. Ker je bil led pri mostu v mestu najbolj gladek, smo se vsi odšli drsat tja. Ko se nas je veliko nabralo, smo se lovili. Lovil sem. S tistim, ki sem ga preganjal, sva se že precej oddaljila.

Nenadoma sva za seboj zaslišala predirljiv krik. Obrnila sva se in zagledala hudo neprijeten prizor: tistim, ki so stali na kupu, se je udrlo. Vpitje in klicanje se je mešalo s prestrašenimi krikmi množice na mostu. Ko sem prepoznal v gruči „zimskih kopalcev“ tudi svojo sestro, sem skočil tja, legel na trebuh, da led tudi pod mano ne bi popustil, in jo skušal rešiti. Ker se me je oprijela na vso moč, sem pokleknil, da bi jo laže potegnil iz vode. Led pa ni vzdržal. V delčku sekunde sem se zasukal in se s sestro poskušal rešiti. Obupan in prestrašen, da morda sestre ne bom mogel rešiti, sem vse poskusil še enkrat. Potegnil sem se na led in posrečilo se mi je, tudi sestra ni bila več v nevarnosti. Že sva bila na bregu. Medtem so tudi drugi drsalcji s pomočjo požrtvovalnih tovarišev prilezli na kopno. Bili smo mokri in prestrašeni; vendar rešeni.

Teke sem domov. Med potjo sem premišljal, kaj bo doma. Vendar je bila misel, da sem se žrtvoval za sestro, močnejša od strahu. S sestro sva pogumno stopila v stanovanje.

ROK PRELOŽNIK, 6. r.
(V objemu gozdov,
OŠ Kočevje)

Preselili smo se

Bilo je 10. junija, ko smo zapustili Štip in se preselili v Metliko. Meni je bilo težko, ker sem se moral posloviti od svojih prijateljev in sošolcev.

Odšli smo na avtobusno postajo in se odpeljali. Najprej smo šli k stari mami. Tam sva z bratom ostala dva meseca. Ata in mama sta bila tačas v Metliki in sta vse pripravila, da bi se preselili v novo stanovanje.

Pred pričetkom šole sva z bratom prišla v Metliko. Kako težko mi je bilo iti prvi dan v šolo! Vse mi je bilo novo: šola, sošolci in učiteljica. O, kako rad bi bil v Štipu! Še nekaj naslednjih dni mi je bilo težko, saj nisem imel prijateljev.

V šolo in iz šole sva hodila sama z bratom. Kmalu sem spoznal nove prijatelje in se navadil na slovenski jezik, novo matematiko in na novo tovariščico. Sedaj mi je tu lepo, vsi me imajo radi. Mamica je zadovoljna, ker dopoldne preživim v varstvu.

STOJAN PROŠEV, 3. r.
(Iz Belih brez,
OŠ Metlika)

Rešil sem življenje

Tistih otrok, ki mučijo ptičke, ne maram, ker imam vse ptičke. Pozimi se mi smilijo, ker jih suroveži mučijo in nekateri ljudje ne dajo nič ptic ne.

Naredim jim hišico in jim nato nadrobim hrane, golobčkom pa dam kruha na okno.

DARKO MESOJEDEC, 5.
(Iz Gnezdec,
OŠ Kočevje)

Maškare v Šentjerneju

Na pustni torek se je v Šentjerneju zbrala dolga vrsta maškare. Prišle so z vseh strani. Maškare so igrale na bobne in harmonike. Najprej so prišle pustne maške iz Mokronoga. Hodile so po cesti, potem so se zbrale na odrom. Za njimi je prišel kopter. Potem so se peljali v „škodo“, ki je bila brez motorja. Dva sta vrtela in so jo peljali po cesti. Nazadnje so prišli „Izraelci“, „Amerikanci“, „nafta“. Peljali so se z avtomobilom, traktorjem in džipom. Vsi so se zapeljali proti odrom, kjer je bil program.

Zvečer smo šli tudi otroci na maškare. Šli smo k vsaki hiši, dobili smo veliko krofov in narja.

MARTIN HOČEVAR, 7.
(Iz Preprostih besed,
posebna izdaja
Novo mesto)

Samoten grob

V gozdu, daleč od vasi,
grob samotni tih leži.
Ni pozabljen v njem junak,
ki je padel za svobodo.

Deklica pod jelko nemo
svetlo lučko je prižgala,
z njo spomin je obudila
na junaka partizana.

MARIJA MRAMOR, 7. r.
(Iz Naše poti,
OŠ Šentjerneji)

Sevničane pokopale 7-metrovke

Neodločeno so igrali tudi Ribničani - Brežičani videli prepričljivi zmagi

Tudi v petem kolu so Sevničani in Ribničani napravili možnost, da bi osvojili obe točki. Dobovčani so v Šoštanj izgubili, našo napoved pa so uresničili Brežičani, ki so z dobro igro brez težav premagali Mlinotestove rokometase. Dobro so zaigrale tudi Brežičanke: pred domačimi gledalci so premagale rokometase Save.

SEVNICA - INDUSTRIROMONTAZA 22 : 22

Nihče ni pričakoval, da bodo Sevničani igrali neodločeno. Za fante, ki so vso tekmo igrali borbeno in požrtvovalno, je bila usodna sedem-metrovka v zadnji minuti srečanja. Gostje so jo izkoristili in srečanje se je končalo neodločeno. Skoraj vsi, ki so si prvenstveno srečanje II. zvezne rokometne lige ogledali - gledalcev je bilo več kot 600 - menijo, da sta sodnika domače rokometase močno oškodovala. V korist gostov

sta dosodila 12, za domače pa le pet kazenskih strelcov.

Sevnica: Možic, Ganc 4, Vrtačnik, Jurišič, Bižjak, Svažič 6, Koprivnik 1, Doblekar 6, Novšak, Šumelj 5, Krištofič, Gologranc. E. R.

INLES - RUDAR 24 : 24

K odmoru prvenstvenega srečanja so Inlesovi rokometasi odšli z dvema zadetkoma prednosti, v nadaljevanju pa so popustili. Tekma je bila v drugem delu izenačena, zanimiva in sila razburljiva. Štiri minute pred koncem srečanja je borbenim gostom uspelo povesti za dva gola. Kazalo je že, da bodo „rudarji“ poskrbeli za veliko presenečenje, toda domači igralci so tik pred koncem tekme le izenačili.

Inles: Laibacher, Ponikvar, Radič 8, Mikulin 6, S. Kersnič 1, Matelič 1, Šilc 4, Andoljšek 2, Ambrožič, J. Kersnič, Žuk 2 in I. Kersnič. M. G.

ŠOŠTANJ - DOBOVA 24 : 19

Dobovčani so se v Šoštanju predstavili z dobrim rokometnim znanjem. Po enakovrednem začetku so domačini povedli in ob polčasu vodili s petimi zadetki. Tudi v nadaljevanju je bilo prvenstveno srečanje prve republiške lige izenačeno, tako da se je tekma končala s petimi zadetki prednosti.

Dobova: Škufca, Ostrelj 3, Kolnik, Simonič, Deržič, Arh 9, Ogorlec, Vascer, M. Doberšek 2, B. Doberšek 1, Bosina 4.

BREŽICE - MLINOTEST 37 : 25

Po petih kolicah so Brežičani dosegli drugo zmago. Kot kaže, so le prišli v formo, saj so proti dobremu Mlinotestu odlično zaigrali. Izkazali so se predvsem s hitrimi in uspešnimi protinapadi in dvojnimi menjavami. Prvenstveno srečanje si je ogledalo 300 navijačev.

Brežice: Jurkas, F. Rožman 4, Buzančič 4, Ban 4, Vervoga 7, Bršec 6, Novoselec 1, Blatnik 5, Knific, Zavadlav 3, Novak 3, J. Rižman. M. J.

BREŽICE - SAVA 21 : 13

Brežičanke so s tretjo zmago v slovenski republiški ligi zaenkrat na četrtem mestu. Igrale so pred domačimi gledalci in so bile v prvem polčasu odlične: dosegle so kar 12 zadetkov, Kranjčanke pa le dva. V nadaljevanju so domača dekleta igrala zanesljivo in so zaslužno zmagala. V tekmi s Savo je bila dobra Balonova, ki je dosegla kar 9 zadetkov.

Brežice: Hribernik, Balon 9, Stauber, Vogrinc, Bah 3, Dimič 1, Zakšek, Rožman 1, Lipej 5, Cetin, Kežman 2 in Levačič. M. J.

NOVO MESTO - Rezultati mladinske občinske nogometne lige - skupina A: Trik - Gabrije 3:0, Reberca vas - Bršljin 1:4, Dvor - IMV 1:2, Češča vas - Uršna sela 3:2; skupina B: Brusnice - Pionir 4:3, Birčna vas - Paha 2:0, Zalog - Stopiče 1:2, Mirna peč - Kremen 4:7 in Dolenjske Toplice - Brezovica 0:3. (D. P.)

STARI TRG OB KOLPI - Na osnovni šoli so prejšnji teden šahisti odigrali dva hitropotezna turnirja. Nastopilo je dvajset šahist in šahistov. Rezultati: I. skupina: 1. Kure 7 točk, 2. Pricetova 7, 3. Kapš 5,5, 4. Gregorčič 5, 5. Samec 5 itd. II. skupina: 1. Kobe 7,5, 2. Kobetova 7, 3. Majerletova 6,5, 4. Movrin 6, 5. Šterk, 6. Muhič 4,5 itd. (V. K.)

ŠENTJERNEJ - V prvenstveni tekmi ljubljanske nogometne podzveze - I. B razred so v Šentjerneju nastopili nogometaši iz Vodice. Domači igralci so dobro igrali predvsem v prvem polčasu, ko so dosegli edini in zmagoviti zadetek. Gol je dosegel Tratar. (V. S.)

RIBNICA - Ribniške rokometase so prejšnjo soboto gostovale v Grosupljem, kjer so se v prvenstveni tekmi ljubljanske conske rokometne lige pomerile z domačimi igralci. Gostje so bile precej boljše in so zmagale s 16:4. (M. G.)

NOVO MESTO - Na 2. seji predstavnikov moštov, ki tekmujejo v občinski nogometni ligi, so se dogovorili, da bodo letošnje tekmovalje zaključili s finalnimi tekmami, ki bodo 26. oktobra. V finalu bodo nastopila štiri moštva. (D. P.)

STARI TRG OB KOLPI - Šolsko športno društvo Poljane je organiziralo jesenski kros, ki je veljal za izbirno tekmovalje. Rezultati: mlajše pionirke - 500 m: 1. Štalc, 2. Butala, 3. Samec; starejše pionirke - 700 m: 1. Kastelic, 2. Pric, 3. Starc; mlajši pionirji 600 m: 1. Koprivec, 2. Kastelic, 3. Butala; starejši pionirji - 1000 m: 1. Gorjup, 2. Kapš, 3. Sveglj. (V. K.)

KAJ, KJE, KDO?

Tudi v drugem kolu slovenske odbojarske lige bodo Novomeščani gostovali, in sicer v Ljubljani, kjer se bodo pomerili s študentskim Forumom. Igralke Krke bodo nastopile doma, v goste pa pridejo odbojkarice Misljine.

V šestem kolu čaka Sevničane težak boj. Odpotovali bodo v Zagreb k istoimenskemu klubu, toda če bodo zaigrali tako, kot znajo, lahko tudi v šestem kolu zmagajo. Prav gotovo bo najbolj zanimivo srečanje v Ribnici. Slovanovi rokometasi, ki se letos potegujejo za prvo mesto, so med najboljšimi v ligi, to pa vedo tudi ribniški navijači, ki bodo, kot pravijo strokovnjaki, Inlesov osmi igralec.

Tudi v slovenski rokometni ligi se obetajo zanimiva prvenstvena srečanja. Brežičani odpotoujejo na morje. Če bodo v Izoli igrali vsaj tako dobro, kot so na zadnjem srečanju, bodo lahko osvojili nove točke. V Izolo greddo tudi Brežičanke. Navijači upajo, da bosta kluba z Dolenjskega premagala primorska tekmeča. Dobovčani igrajo doma z Jadranom. Prav gotovo bi bil neodločen rezultat za ekipo, ki prvič nastopa v tako zahtevnem tekmovalju, v katerem. Kljub znanemu in dobremu nasprotniku pa nekateri od obetavnih Dobovčanov v tekmi z Jadranom pričakujejo še več.

Na sliki: Sevničan Doblekar v enem izmed uspešnih prodorov. (Foto: A. Ž.)

Šahisti startali slabo

Kočevski šahisti so zmagali z nepopolno postavo

V prvem kolu slovenske šahovske lige (zahod) so ekipe z Dolenjskega slabo startale. Kočevčari so sicer zmagali, tudi poraz Ribničanov smo pričakovali, zato pa so presenetili lanskoletni kandidati za prvo mesto, novomeški šahisti.

Jasno pa je, da bi Novomeščani, če bi igrali s popolno postavo, zmagali. Ker sta manjkala glavna igralca Osterman in Praznikova, so gostje pred domačimi gledalci slavili tesno, a zaslužno zmago.

BOREC - NOVO MESTO 5,5 : 4,5

Novomeščani so v prvem kolu slovenske lige gostovali v Kranju in prvenstveno srečanje izgubili s to-

čko razlike. Rezultati: dr. Bavdek - Penko remi, Mazi - Praznik 0:1, Bukovac - Škerlj 1:0, Jokovič - Sitar 0:1, Lazar - Materni 1:0, Naglič - Poredoš 1:0, A. Kožar - Peterle 0:1, Al. Kožar - Istenič 1:0, Rakovec - Canič 1:0 in Novak - Golob 0:1.

LESCE - RIBNICA 9 : 1

Novinci v ligi so že v prvem kolu igrali v gosteh. Proti bolj izkušenim Lesčanom so Ribničani igrali zelo slabo, saj sta le dva predstavnika njihove ekipe igrala neodločeno. Rezultati: Roblek - Janež 1:0, Petek - Mohar remi, Matjašič - Golja 1:0, Mali - Cvetkovič 1:0, Harinski - Sipka 1:0, Sterle - Mikulin remi, F. Petek - Tanko 1:0, Borštar Drobič 1:0, Deželak - Levstik 1:0, Mencinger - Trobec 1:0. M. G.

KOČEVJE - JESENICE 6,5 - 3,5

Na novo prvenstvo so se kočevski šahisti dobro pripravljali in prvi rezultat njihovih treningov je dokaj zanesljiva zmaga v srečanju z dobriimi Jeseničani. Rezultati: Cimer - Zorko 0:1 b.b., Mestek Tratnik 1:0, Ivič - Krajnc 1:0, Ofak - Krničar remi, Podkoritnik - Čuh 1:0, Čuk - Tramte remi, Kirasič - Marušič 0:1 b.b., Segar - Tratnik 1:0, Mohar - Zeleznik remi in Kovač - Šteblaj 1:0.

Na letošnjem tradicionalnem teku v počastitev kočevskega občinskega praznika je sodelovalo kar 287 pionirjev, mladincev in odraslih. Na sliki: štafeta mladink prihaja na cilj. (Foto: J. Primc)

Kočevje: na krosu 287 udeležencev

2. oktobra popoldne je bil po ulicah Kočevja že tradicionalen tek „Kočevskega zbora“, posvečen občinskemu prazniku 3. oktobra. Udeležilo se ga je 287 pionirjev, mladincev in odraslih.

V posameznih skupinah so bili najboljši:

Pionirji 900 posamezno: 1. Vlado Kuhar, 2. Krpič Milan, 3. Igor Pajk (vsi osnovna šola Kočevje).

Pionirke štafeta: 1. 8. e razred (Mišmaš, Jurič, Turk, Vardjan), 2. 8. a in 3. 7. c (vse OS Kočevje).

Mladinke štafeta: 1. Gimnazija II. (Krajec, Kovač, Legan, Radosavljevič), 2. gimnazija I. in 3. CPS Kočevje.

Mladinci in člani 1.200 m: 1. Brane Dekleva, 2. Jože Papež (oba klub študentov), 3. Andrej Močnik CPS.

Mladinci in člani ekipno: 1. Klub študentov (Dekleva, Papež, Rački, Čiglič in Čahuk), 2. gimnazija in 3. Rokometni klub.

Vsi posamezniki ali člani ekip so dobili za osvojenega prva mesta zlate medalje, za druga mesta srebrne in za tretja bronaste. Razen medalj pa je dobil vsak še diplomu.

Boji v dolenjski košarkarski ligi se bodo končali v petek. Kljub temu je že danes vse znano. Prvo mesto so že osvojili žužemberški košarkarji, drugo novomeška Loka in tretje obetajoča vrsta iz Podbočja. Na sliki: s tekme med Stražo in Mirno, v kateri so bili gostje precej boljše. (Foto: J. Pezelj)

Tekstilci: ob koncu - poraza

SKL: Beti šesta, Novoteks osmi - V DKL: prvi Žužemberk, druga Loka

Letošnja košarkarska tekmovalja so se končala. V najkvalitetnejši slovenski ligi sta ekipi iz Metlike in Novega mesta v zadnjem kolu izgubili. Beti se je uvrstila na šesto, Novomeščani pa na osmo mesto. Kot kaže, so črnomaljski košarkarji zopet izgubili, saj niso poslali zapisnika. Prvak je znan tudi v dolenjski košarkarski ligi. Letos so prvo mesto zaslužno osvojili Žužemberčani, ki so prvenstvene točke pustili le v Novem mestu: Loka in Obutvi. Ostale ekipe jim niso bile dorasle, saj so novi prvaki - do konca je ostalo še kolo - zmagovali na vseh igriščih.

ILIRIJA - NOVOTEKS 100 : 85

Proti prvaku, ki bo v novi sezoni igral v drugi zvezni ligi, so Novomeščani v zadnjem kolu prvenstva čisto izgubili. Pomlajna ekipa je osvojila tem prvenstvu polovico možnih točk, kar je razveseljavajo uspehi; zagotovila si je tudi nastopanje v novi desetletski slovenski ligi, ki se že po zimno seli v dvorane. Kljub temu pa v tej tekmi, da je Novoteks neizkušeni tekem prav po nepotrebnem izgubil - s samo dvema zmagama več, da bi se že uvrstil celo na peto, namesto na osmo mesto.

BRANIK - BETI 82 : 50

V zadnjem kolu slovenske košarkarske lige so Metličani gostovali v

BEŽIGRAD - NOVO MESTO 2:5

V I. kolu II. republiške lige (zahod) v namiznem tenisu so Novomeščani v postavi Marjan Somrak, Z. Kapš in Egon Zabkar v Ljubljani visoko premagali ekipo Bežigrada z rezultatom 5:2. Posamezniki izid: Zabkar - Kapš 1:2, Tomazič - Kapš 2:0, Kostanjšek - Somrak 0:2, Tomazič - Kapš 2:0, Lajvec - Somrak 0:2, Kostanjšek - Zabkar 1:2, Tomazič - Somrak 1:2. Tudi po sporu drugo kolo, v katerem se bodo Novomeščani pomerili z ekipo Dupleje II.

Kros - 75 vabi

Tudi letos bo novomeška občinska zveza za telesno kulturo organizirala priljubljeni jesenski kros, na katerem se bodo tekmovalci pomerili za pokale, medalje in diplome občinske zveze. Na 1000 metrov dolgi progi se bodo pomerile mlajše pionirke (rojene 1963 in mlajše), mlajši pionirji (1961) in starejše pionirke (1955); na 1500 m starejši pionirji (1960 in 1961) in mlajše pionirke (1959 in 1960); na 2000 m mlajši mladinci (1958 in 1959) in starejše mladinke (1957 in 1959); na 3000 m starejši mladinci (1956 in 1957); na 4000 m mlajši člani (1954 in 1955); na 2000 m članice (1956 in 1957); na 6000 m člani (1953 in starejši) na 3000 m veterani (1940 in starejši) in prireditelji JLA (brez starostnih omejitev).

Vsaka šola lahko prijavi v vsaki kategoriji največ 10 tekmovalcev. Pet najboljših se šteje za vrstni red ekip, ki se določijo tako, da dobi prvoplasirani točko, drugoplasirani dve itd. Prvih pet ekip v vsaki kategoriji bo nastopilo na občinski reprezentanci Novega mesta na krosu ljubljanskega „Jela“ ki bo 26. oktobra. Zmagovalne ekipe bodo dobile za spomin na jesenski kros v obliki lastnih pokalov, drugo in tretje mesto pa diplome. Najboljše posamezniki bodo dobili kopice, prvih pet pa bronaste značilne „Kros-75“.

PRVAK JE ŽUŽEMBERK

Kolo pred koncem je v dolenjski košarkarski ligi prvak že znan: ekipa Žužemberka je doma odlično zaigrala proti Loka 74; ker so Novomeščani igrali zanič, je Žužemberk brez težav močno zmagal. Kljub temu pa še ni znano, kako bodo Žužemberčani igrali prihodnje leto, saj bo slovensko košarkarsko tekmovalje reorganizirano in ne bo več I. B in drugih slovenskih lig; kako bodo organizirana področna tekmovalja, za zdaj še ni določeno.

Rezultati predzadnjega kola: Straža - Mirna 55:80, Obutev -

Mariboru pri Braniku. Medtem ko so v prvem polčasu Belokranjci igrali dokaj dobro, so v nadaljevanju popolnoma popustili in domači košarkarji - spodbujali jih je nekaj več kot 100 gledalcev - so brez težav prihajali pod njihov koš in ga polnili. Gostje so igrali slabo tudi v napadu in dosegli so le 50 košev.

Beti: Svinger 8, Jankovič 4, T. Vergot 6, Z. Vergot 6, Jezerinac 24, Nemanič 1 in Kremesac 1.

Prvi točki za Novomeščane

Prejšnji teden so pričeli tekmovali tudi igralci namiznega tenisa. Medtem ko so Novomeščani lani nastopili v prvi slovenski ligi, igrajo letos v drugi, kjer veljajo za favorite.

V drugi ligi-zahod so Novomeščani v prvem kolu gostovali v Ljubljani. Pomerili so se z Bežigradjani in v zanimivem dvoboju brez težav premagali domače igralce. V isti ligi igrajo tudi Sodražani, ki so lani v drugi ligi pristali tik pod vrhom lestvice. V prvem kolu so gostovali in v srečanju z drugo postavo Olimpije izgubili s 5:1.

BRANIK - KRKA 1 : 3 (-9, 12, -6, -10)

Novomeščanke so v dvoboju z mariborskimi igralkami veljale za favoritnije in so svojo vlogo dobro odigrale. Več kot 50 gledalcev se je prepričalo, da so Krkine igralke boljše. Nekoliko slabše so Dolenjke igralce v drugem nizu, ki so ga domačinke ob burnem spodbujanju tudi dobile. Tokrat sta se v novomeški vrsti izkazali Filova in Fortejeva.

GABERJE - NOVO MESTO 1 : 3 (-4, 14, -7, -13)

Novomeščani so se v Celju pokazali v dobri luči. Odlično so zaigrali

Dragatuš 77:55, Podbočje - Semič 78:61, Žužemberk - Loka 82:53. S tekme Metlika - Mirna peč ni zapisnika.

Vrstni red: Žužemberk 32, Loka 74 in Podbočje po 28, Obutev in Mirna po 24, Dragatuš in Semič po 14, Straža 12, Metlika 9 in Mirna peč 2 točki.

HRASTNIK - ELAN 2 : 1

V šestem kolu ljubljanske podzvezne nogometne lige so novomeški nogometaši gostovali v Hrastniku. Novomeščani so v prvem polčasu dobro igrali in kazalo je, da bodo osvojili še novi točki. Svojo premoč so gostje potrdili z lepim Bradčevim zadetkom, toda zaradi nepazljivosti so že čez nekaj minut prejeli zadetek. V drugem polčasu sta si bili ekipi izenačeni, osem minut pred koncem pa so domači po nenevarni akciji povedli in zmagali. G. M.

RENČE - BELA KRAJINA 0 : 3

Črnomaljci igrajo iz kola v kolo bolje. Tokrat so osvojili novi točki v prvenstveni tekmi zahodne conske nogometne lige z Renčami. V prvem polčasu sta si bili ekipi izenačeni, v nadaljevanju, ko se je domačim poznalo, da so telesno slabo pripravljene, so gostje hitreje zaigrali in po številnih neuspešnih napadih prvič zatresli mrežo. Po prvem zadetku so se domači umaknili v obrambo, to pa so gostje spretno izkoristili in odlični Grguraš, ki je dosegel prvi zadetek, je domačega vratarja še dvakrat premagal.

RIBNICA - SAVA 1 : 1

V šestem kolu ljubljanske podzvezne nogometne lige so domači izgubili načrtovano točko. Z dobro igro jih je presenetila enajsterica Save, ki se je odlikovala predvsem po hitrih in nevarnih protinapadih. Če bi imeli domači nogometaši več sreče pri streljanju na gol - kar trikrat so zadeli vratnico - bi lahko zmagali tudi v tem srečanju. Zadetek za domačo ekipo je dosegel Čeh. M. G.

Odbojka - obetajoč začetek

Zmagali obe novomeški vrsti: Krka in Novo mesto - V derbiju boljši Trebanjci

Začela so se tekmovalja v slovenski odbojarski ligi. Obe novomeški ekipi, odbojkarji in odbojkarice, so v prvem kolu gostovali in dosegli zanesljivi zmagi. V drugi republiški ligi so bili v derbiju boljši Trimovi odbojkarji, ki so brez težav premagali Žužemberčane.

BRANIK - KRKA 1 : 3 (-9, 12, -6, -10)

Vsaka šola lahko prijavi v vsaki kategoriji največ 10 tekmovalcev. Pet najboljših se šteje za vrstni red ekip, ki se določijo tako, da dobi prvoplasirani točko, drugoplasirani dve itd. Prvih pet ekip v vsaki kategoriji bo nastopilo na občinski reprezentanci Novega mesta na krosu ljubljanskega „Jela“ ki bo 26. oktobra. Zmagovalne ekipe bodo dobile za spomin na jesenski kros v obliki lastnih pokalov, drugo in tretje mesto pa diplome. Najboljše posamezniki bodo dobili kopice, prvih pet pa bronaste značilne „Kros-75“.

GABERJE - NOVO MESTO 1 : 3 (-4, 14, -7, -13)

Novomeščani so se v Celju pokazali v dobri luči. Odlično so zaigrali

TRIMO - ŽUŽEMBERK 3 : 0

Z mnogo boljšo igro na mreži, pa tudi v polju je trebanjsko moštvo v nedeljo v dolenjskem derbiju druge slovenske odbojarske lige doma pred 100 gledalci brez vsakih muk premagalo Žužemberk s 3:0 (9, 3, 4). Pričakovali so sicer bolj izenačen boj, toda zanesljivi trebanjski blok

predvsem v prvem setu, v drugem pa so kljub borbeni igri set izgubili. V nadaljevanju prvenstvenega srečanja so dobro zaigrali v polju in zanesljivo na mreži ter zaslužno osvojili prvi prvenstveni točki.

Novo mesto: Lapajne, Goleš, Medle, L. Babnik, I. Babnik, Vernig, Primc, Graberski.

TRIMO - ŽUŽEMBERK 3 : 0

Z mnogo boljšo igro na mreži, pa tudi v polju je trebanjsko moštvo v nedeljo v dolenjskem derbiju druge slovenske odbojarske lige doma pred 100 gledalci brez vsakih muk premagalo Žužemberk s 3:0 (9, 3, 4). Pričakovali so sicer bolj izenačen boj, toda zanesljivi trebanjski blok

Dežurni poročajo

VPRICO OKRADEN – Jože Jeron iz Ljubljane je 2. oktobra v kamnolomu v Gotni vasi doživel krajo tako rekoč pred nosom. Okrog njega so se zbrali Romčki in ga prosili v bogajme. Medtem ko jim je on dajal bonbone in drobiž, je nekdo segel v njegov odprti avto in odnesel denarnico s 1.600 dinarji. Poneže je denarnico našel v avtu, prav tako vse dokumente, denarja pa ni bilo.

SE VEDNO MINE – 3. oktobra je v gozdu za Poljanami pri Dolenjskih Toplicah našel 6 min domačin Mirko Sanc. Takoj je obvestil miličnike, ti pa so s strokovnjaki preiskali vso okolico. Našli so še dve italijanski mini in eno granato. Vse to nevarno razstrelivo, ki je ostalo v gozdu še iz časa vojne, so razstrelili.

ZAKAJ JE GORELO? – 3. oktobra zvečer je naenkrat začelo goreti v zidnici v Semeču, lastnik Marije Butala iz Brstovca. Pogorelo je celotno ostrižje s prostori nad kletjo. V stavbi je začasnno prebival Alojz Štukelj z ženo in enomesečnim otrokom. Kaj je bilo vzrok požara še ugotavljajo.

GASILCI SO REŠILI – 3. oktobra zvečer je začelo goreti na podstrešju gospodarskega poslopja, ki ga ima v najemu Marija Pirš v Krškem na Cesti 4. julija. Zaradi hitre pomoči gasilcev je bilo samo za 5.000 dinarjev škode. Vzrok požara še ni znan.

VLOM V VIKEND – Prejšnji teden je nekdo nasilno prišel v letno hišico Zagrebčana Antona Berkoviča v Drenovcu pri Bizeljskem. Vlomilec je vse prebrskal in premetal, odnesel pa je uro, strašno pištolo in nekaj perila. Svoje umazane majice je pustil kar tam.

KDO JE BIL V PREDSOBI? – 5. oktobra dopoldne je Alojziji Golnar iz naselja Nad mlino v Novem mestu zmanjkala denarnica s 1500 dinarji in dokumenti. Denarnica je bila v torbici, torbica pa v predsobi, vhodna vrata pa niso bila zaklenjena.

BALONČEK JE POZELENEL

5. oktobra popoldne je drago plačal prehitro vožnjo iz Hleka proti Krškemu Marijan Mavšar iz Krškega. Pri vožnji navzdol je pri vasi Gora zagledal na stranski cesti avto, ki ga ni prav nič oviral, vendar je Mavšar zapeljal za rob, od tam pa ga je zaneslo in je drsel 16 metrov po naspju, nakar se je prevrnil. Lažje poškodbe je dobil Bojan Mavšar, na avtu pa je za 10.000 dinarjev škode. Voznika so preizkusili s alkoestrom, ki je čez polovico pozelelen.

Med stevinimi vzroki duševnih motenj se je že od najstarejših časov posebno ločilo pijanstvo kot pojav, na katerega je družba gledala in reagirala drugače kot na druge podobne pojave. Glede na to pa so tudi zakonodajne različne načine obravnave neprištevnosti v pijanem stanju. Med tem ko eni tretirajo pijanstvo kot izključno antisocialno obnašanje, ki ga družba kot negativno obsoja in zato pijan-

Alkoholizem in prištevnost

stva v nobenem primeru ne priznajo kot okoliščino, ki bi mogla storilca ekskulpirati (ga napraviti za nekrižvega, oziroma kot okoliščino, ki bi jo trebalo upoštevati pri odmeri kazni, pa vidijo drugi v alkoholizmu bolezen, podobno drugim boleznim, in tudi duševne motnje, izzavane s alkoholom tretirajo enako kot vse druge duševne motnje.

Kako pa sta vprašanje alkoholizma in njegov vpliv na prištevnost rešena v naši kazenski zakonodaji? Predpostavka vsake kazenske odgovornosti (o njej smo že pisali) je objektivna vzročna zveza med storilčevimi dejanstvom in določeno posledico, pa tudi

Zmeraj ostanejo drobci

Feliks Peterkovič je odgovarjal za prometno nesrečo s pobegom: zato bo 11 mesecev zaprt

1. aprila lani je zvečer vozil zastavo 1300 iz Brežic proti domu 33-letni Feliks Peterkovič iz Gaberja pri Dobovi. Med vožnjo je naenkrat nekaj metrov pred seboj zagledal na cesti pobirajočega se moškega. Bilo je prepozno! Zadel ga je, prevozil in odvalil na sredo ceste, potem pa pobegnil. Ker so na kraju nesreče ostali majhni delci laka s poškodovanega avtomobila, so se že drugi dan zjutraj pri Peterkoviču zglasili miličniki.

Sprva je zatrjeval, da zvečer sploh ni vozil po tisti cesti in da ima avto poškodovan zaradi praske na domačem dvorišču, kasneje pa je nesrečo priznal, povedal pa je drug izgovor. „Nisem videl, da bi koga povozil, zato sem kar odpeljal dalje.“

Senat, ki mu je predsedoval Janez Kramarič, tega ni verjel. Strokovnjaki so namreč ugotovili, da je Peterkovič zaradi nepazljive vožnje zadnji hip zagledal pred seboj človeka, skušal se je tudi umakniti, a je bilo prepozno. Po mnenju sodišča pa je k nesreči pripomogel tudi ponesrečenec Franc Bohar, ki je zaradi vinjenosti padel na cesti in se je ravno nerodno pobiral, ko ga je Peterkovič zadel.

SPET: TRAKTOR GA JE

2. oktobra zvečer se je smrtno ponesrečil 32-letni Jože Jordan iz Ruhne vasi pri Škočjanu. Jordan je za vasjo s traktorjem branal njivo, pri obračanju na travnatem delu zemljišča pa je prehitro zaviral, zato je traktor zdrsnil in se prevrnil. Pri tem je voznik padel pod blatnik in pod njim obležal mrtev. Zdravnik je ugotovil, da je smrt nastopila takoj, ker je Jordanu stisnilo glavo.

Ga ni bilo zraven, a je kriv

Zaradi nepravilno parkiranega tovornjaka je bil mopedist ob življenje – Krška nesreča pred sodiščem

Pred senatom novomeškega okrožnega sodišča se je moral pred kratkim zagovarjati 38-letni Rado Černelič, kmetijski tehnik iz Krškega, ki pa se ukvarja s prevoznostvom.

Černelič je med prazniki 28. novembra 1973 pustil tovornjak na asfaltirani Zdotski cesti v Krškem tako, da je stal malo izza nepreglednega ovinka. Avto je tam stal vse do noči na 3. december, ni pa vozila zavaroval z varnostnim trikotnikom, ni pustil prižganih luči, skratka, ni poskrbel za varnost, kot je v takih primerih potrebno.

To ga je drago stalo. V noči na 3. december je zvečer izjza ovinka pripeljal mopedist Alojz Frece in tako

Na okrožnem sodišču v Novem mestu so Peterkoviču prisodili 11 mesecev zapora, sodba pa še ni pravomočna.

ŠKODA JE PRECEJSNJA

2. oktobra zjutraj je s tovornjakom vozil po cesti Krško-Drnovo Bogdan Kurinčič iz Gor. Hudinje. Ko je pripeljal na magistralo, je naproti prišel s tovornjakom Marjan Vraničar iz Mačkova. Ta je zaviral, vendar ga je zaneslo in sta trčila. Kurinčič je laže poškodovan, gmotna škoda pa znaša kar 35.000 dinarjev.

PO SREDI NAPROTI

2. oktobra popoldne je Stanko Hočvar iz Podbočja vozil tovornjak na progi Sevnica-Tržišče. V vasi Jelovec je v ovinku po sredini ceste prišel naproti avtomobilist Stanko Urbančič iz Sevnice in sta trčila. Škoda znaša 15.000 dinarjev.

Kazni se mu vrstijo

Darko Ajdišek prestaja kazen, pa ga čaka nov zapor – Tatvine in vlomi so njegova „specialnost“

32-letni Darko Ajdišek iz Stranske vasi pri Novem mestu je star znanec sodišča, ker se je izkazal za nepopoljšljivega. Kot je ugotovil sodni izvedenec psihater, pa je manj duševno razvit in zaradi tega tudi bistveno zmanjšano prišteven.

Trenutno je Ajdišek v ljubljanskih zaporih, kjer prestaja kazen, medtem pa se je znašel že kot obtoženelec na novomeškem okrožnem sodišču. Tudi tu ga niso videli prvič. Ajdišek je nagnjen h krajam in vlomom, pa poskuša vedno znova. Tako je 24. junija lani skušal vlomiti v stanovanje Rozalije Meserko na Ljubljanski cesti v Novem mestu. Že je razbil šipo, da bo šel v stanovanje, a ga je lastnica pregnala.

silovito treščil v tovornjak, da je bil na mestu mrtev. Obtoženi se je izgovarjal, da je pred hišo gorela luč in da je bil kamion zadosti osvetljen, sodišče pa je bilo drugačnega mnenja. Ugotovili so, da je bil lastnik malomaren, saj bi lahko postavil avto povsem zunaj cestišča, ampak ker je imel slab akumulator, ga je postavil tako, da bi po nekajdnevem stanju lahko čim bolj izpeljal in vžgal motor. Po drugi strani pa je senat ugotovil, da je k nesreči pripomogel tudi pokojnik sam. Če bi bil bolj previden in trezen, bi lahko zavil mimo tovornjaka, kot so pred tem storili že drugi vozniki. Černeliču so prisodili 3 mesece zapora, pogojno za 1 leto, sodba pa še čaka pravomočnosti.

je potem tudi storil. Če je pri storilcu v prištevnem stanju v tem pogledu podana le malomarnost, je kazensko odgovoren samo, kadar gre za takšno dejanje, za katero se po zakonu storilec kaznuje za malomarnost.

Za presojo o krivdi je zlasti pomembna okoliščina, ali je bil storilec že kdaj prej v takšni duševni motnji, kakšno je bilo taktar njegovo vedenje in ali mu je bilo to znano. V zvezi s tem nastane vprašanje kazenske odgovornosti storilca, ki ni bil nikoli prej pijan ali pa v pijanem stanju ni nikoli prej pokazal nagnjenosti h kakršnim koli ekscesom ali k agresivnemu obnašanju. Ker se takšen storilec ni mogel zavedati, da v takšnem stanju lahko stori kaznivo stori kaznivo dejanje, zato v primeru popolne neprištevnosti zaradi pijanosti ne more biti kazensko odgovoren. Zato sodišče v takšnem primeru storilca oprosti obtožbe.

Kako pa se upošteva storilčeva pijanost pri odmeri kazni? Glede na okoliščine, v katerih je prišlo do opijanja, se storilčeva pijanost lahko upošteva kot olajševalna okoliščina. Če pa je pijani storilec v določenih situacijah izrazilo neobziren, nemoralen, ko se je v času opijanja zavedal izjemne nevarnosti, ki jo alkoholiziranost lahko povzroči, bo njegova pijanost posebna obteževalna okoliščina. JANEZ KRAMARIČ

Če bi taka „mrcina“ rada čez novomeški most, ne more. Tudi pred kratkim se je zgodilo, da se je ves promet skozi središče mesta ustavil, ker je cestni velikan hotel čez Krko. Moral je nazaj na trg in nadaljevati po obvoznici poti. (Foto: R. Bačer)

Pri ozimnici ni čisto

V jesenskem času, ko kmet prodaja jabolka in drugo sadje, meščani pa to v mestih kupujejo za drag denar, je na obeh straneh precej nejevolje. Kmet trdi, da proizvaja prepoceni, meščan pa, da kupuje predrago. Kdo torej s to trgovino zasluži in koga se prime denar, preden iz kmetovih rok pride sadje do kupca? O tem so povedali svoje mnenje:

MARTINA MESARIČ, blagajničarka v trgovini NOVOTEKS v Bršlinu: „Očitno je, da nekdo tretji pobere zaslužek, ker vem, da kmet poceni proda, jaz pa drago plačam. Pri nas v tovarni so prodajali jabolka za ozimnico po 5,50 din kilogram, v trgovinah je verjetno še višja cena. Mar je res prevoz tako drag, kajti kmetje so zadovoljni, če prodajo jabolka po 3 dinarje kilogram.“

FRANC CRTALIC, kmet z Obrha pri Šmarjeških Toplicah: „Jaz sem imel letos s prodajo jabolk kar srečo. Zato, ker sem blizu Toplic. Imel sem lepe kosmačke, ki so jih kupci sami obirali in plačali po 5 din kilogram. Imam še precej jabolk, pa vem, da jih bom moral dati dosti ceneje. Tudi po 3 din bi jih prodal, bolje, kot da z njimi krmim ali jih stiskam za mošt. Kmet je revež, posebno če je bolj oddaljen.“

VINKO SMREKAR, prometnik iz Črnomlja: „Ozimnico kupujemo in vsako leto ugotovljamo, da je predraga. Splošno mnenje je, da se preveč zaslužka prime posrednikov, in ne poznam človeka, ki bi rekel, da kmet preveč dobi. Veliko let to govorimo, vsi za to stvari vemo, pa se ‚pesem‘ ponavlja. Ne velja pa to samo za jabolka, ampak za vse, kar kmet pridelava in proda!“

KRONIKA NESREČ

KARTELJEVO: TOVORNJAK NA KUPU

1. oktobra popoldne je blizu priključka na magistralo pri Karteljevem vozil neznan kombi proti Ljubljani in prehitel na polni črti neki tovornjak. Ko sta bila vstric, je naproti pripeljal s tretjim tovornim vozilom, ki je imelo še priklonnik, voznik iz Istanbula. Turek se je umikal v desno, zapeljal na parkirni prostor in s priklonnikom zadell nosilec nadvoz. Od tam ga je odbilo na cestišče, ravno takrat pa je iz zagrebške smeri pripeljal tudi s tovornjakom Sarajevčan, ki je trčil v Turka in se prevrnil. Pri tem je zlezeo padlo z avta in se razsulo po cesti. Škode je za 220.000 dinarjev, zaradi tega karambola pa je bila cesta zaprta skoro dve uri.

PONIKVE: MED VOZNO GORELO – 1. oktobra zjutraj je med vožnjo začela goreti priklopica tovornjaka ljubljanske registracije, ki ga je po magistrali vozil Jože Troha iz Nove Loze pri Kočevju. Požar na avtu so pogasili novomeški in trebanjski gasilci, škoda pa še ni ocenjena. Ugotovili so, da je ožen nastal zaradi trenja ob izpraznjeni gumi.

TRNOVEC: NESREČNI OVINEK – Marija Sunjerga iz Črnomlja je 2. oktobra vozila avto proti Novemu mestu, v levem nepreglednem ovinku pri Trnovcu pa jo je zaneslo s ceste čez bankino v vsek, kjer se je avto prevrnil na levi bok. Gmotna škoda znaša 8.000 dinarjev, voznici pa na srečo ni bilo nič.

PRIMOSTEK: PREHITRO PO DEŽJU – 23-letni Miroslav Doltar iz Črnomlja je 2. oktobra dopoldne vozil proti Metliki, v ovinku pa je na mokri cesti avto zaneslo v jarek, nazaj na cesto in spet v jarek. Škode je za 4.000 dinarjev.

CEROVEC: PRI UMIKANJU PREVRNIL – 3. oktobra zjutraj je iz metliške smeri vozil čez Gorjance Rudi Trempus iz Vinice in v desnem nepreglednem ovinku srečal tovornjak. Trempus se je umikal, pri tem pa je zapeljal na bankino in se prevrnil. Škode je za 5.000 dinarjev.

SOTESKA: NI IZPELJAL OVINKA – 4. oktobra ponoči je 19-letni Janez Kužnik iz Meniške vasi vozil avto od Podhoste proti Dvoru, v Soteski pa je v ovinek zapeljal prehitro, zato ga je zaneslo čez cesto in se je preukucnil. Pri nesreči sta se poškodovala sopotnika Franja Tomič in Lovro Aščič, oba iz Soteske. Odpeljali so ju v bolnišnico. Škode je za 4.000 dinarjev. Sumijo, da je bil voznik pod vplivom alkohola.

KRIŽEVSKA VAS: DVA RANJENA – 4. oktobra zjutraj je Anton Skube iz Petrove vasi vozil avto proti Metliki, pred Križevsko vasjo pa je s kolovozne poti pripeljal na cesto neregistriran traktor Anton Vancuš z Otoka. Prišlo je do trčenja, pri tem pa sta se poškodovala sopot-

nika v avtu Marija Božič iz Petrove vasi in Stanislav Skube iz Ljubljane. Gmotno škodo cenijo na 10.000 dinarjev.

SUHOR: LJUBLJANČANA JE ZANESLO – 4. oktobra zjutraj je 47-letni Martin Kramarič iz Novega mesta vozil avto iz Metlike proti domu, pri Suhorju pa je naproti pripeljal avtomobilist Jože Ovniček iz Ljubljane. Tega je zaneslo, nakar je trčil v Kramaričev avto. Laže poškodovana sta bila voznik Kramarič in sopotnik v Ovničkovem avtu Jože Ovniček z Dolža. Gmotna škoda znaša 12.000 dinarjev.

GOMILA: PREHITRO NA MOKRI CESTI – 4. oktobra dopoldne je Otilija Uhan iz Trebnjega vozila avto od Mirne proti domu, v Gomili pa jo je v levem ovinku zaneslo na mokri cesti v levo. Ravno takrat je mimo pripeljal z avtom Ivan Povše iz Ljubljane. Trčila sta, na avtomobilih pa je za 5.000 din škode.

NOVO MESTO: TRK V KRIŽIŠČU – 4. oktobra ponoči je Jože Penca z Malega Slatnika pripeljal iz topliške smeri v križišče pred bolnišnico, takrat pa je s Partizanske ceste naglo pripeljal z avtom tudi Stanislav Cimerman z Otoka in sta trčila. Pri nesreči sta se poškodovali Ljuba Penca in Marta Bulič iz Srednje vasi. Škodo cenijo na 13.000 dinarjev.

Če na vozu ni luči

Nastopil je čas, ko se kmetovalci ob večerih vračajo z njiv ali iz vinogradov, vozove pa nimajo osvetljene. Taka malomarnost lahko hitro pripelje do nesreče, kar se je izkazalo že na začetku letošnje jeseni.

30. septembra je Martin Hlastan iz Šedma peljal pri Dovškem proti domu neosvetljen voz. Po klancu navzdol je za njim pripeljal Anton Cepin iz Sevnice s kolesom s pomožnim motorjem. Ker voza ni videl, se je zaletel v Hlastana. Oba sta padla, pri tem pa se je Cepin tako hudo poškodoval, da so ga odpeljali v bolnišnico.

1. oktobra se je nesreča zgodila pri Logu. Proti Krškemu je Alojz Kovač z Loga vozil neosvetljeno vprego, za njim je bil Alojz Kožar iz Praprotnega pripeljal avto in zadnji hip prehitel, takrat pa sta naproti prihajala dva pešca. Avtomobilist je ostro zavil, da bi se izognil, ampak ni srečno ušel. Avto se je prevrnil in nastalo je za 6.000 din škode.

Da današnji časi niso naklonjeni romantiki, govori tudi to, da se otroci ne igrajo več kavbojev in Indijancev, ali ravbarjev in žandarjev. Zgled in potrebe so pripeljale do ustanovitve „blokovske milice“. Tak „miličnik“ dobi pony kolo, če dobro izdela razred, čelado za novo leto, in pred bloki predirljivo zavija didl-didl, ko mlade glasilke nadomeščajo sireno. (Foto: A. Bartelj)

MOKRA KRMA JE NEVARNA

V letošnjem mokrem letu se bo najbrž še kje pripetilo, kot se je 2. oktobra Veglom v Kočarji pri Kostanjevici. Popoldne je na kozoletu začelo nenadoma goreti. Poslopje je pogorelo, z njim vred pa tudi 8 ton sena, tako da cenijo škodo na 40.000 dinarjev. Kakor je ugotovila komisija, je požar nastal zaradi samovžiga slabo posušene krme.

Injekcija „pastorku“

Novi novomeški zdravstveni dom naj bi začeli graditi prihodnje leto – Otvoritev 2 leti kasneje

„Če se ne bi v minulih letih zataknilo pri sredstvih, načrtih in lokaciji, bi bil dandanes novi novomeški zdravstveni dom že zgrajen.“ je povedal dr. Albin Pečavar, direktor Zdravstvenega doma Novo mesto.

„Ker pa omenjenih treh najvažnejših stvari ni bilo ali pa niso bile urejene,“ je nadaljeval dr. Pečavar, „samo morali to pomembno graditev prenesti v naslednji petletni načrt. Pričakujemo tudi, da bo novomeški zdravstveni dom prišel v republiški načrt graditev, seveda ob najširši pomoči občanov in organizacij združenega dela naše občine.“

dolžnosti, pravice in možnosti. Enake so samo dolžnosti in pravice, možnosti za sodobno zdravstveno oskrbo pa so zaradi nemogočih bivalnih razmer v sedanjem zdravstvenem domu veliko slabše kot na primer v kakšnem drugem naselju ali občinskem središču, ki se gotovo ne more pohvaliti s tako bliskovitim gospodarskim in družbenim razvojem kot dolenjska metropola.

Delovni pogoji, ki jih lahko nudi sedanji zdravstveni dom (spomnimo se samo, da je v tem poslopiju začela delovati novomeška gimnazija, ki je pred leti slavila 225-letnico obstoja), so nemogoči. Zanimivo in pomembno je, da je to enotna ocena bolnikov, zdravstvenega osebja in tudi ljudi, ki se z zdravstvom ukvarjajo na republiškem vrhu,“ je rekel dr. Albin Pečavar.

Njegovo izvajanje lahko dopolnimo še z nekaterimi dejstvi. Novo mesto je imelo v zadnjih nekaj letih več, če temu lahko rečemo, „kamnov spotike“. Bolnišnica je bila premajhna, zgradili smo novo, ki res zasluži to ime; vodovod je imel premajhno kapaciteto, gradimo novega, takega, ki bo lahko ustregel vsakemu gospodinjstvu; stari most čez Krko je najozje prometno grlo v Sloveniji, v soboto so položili temeljni kamen za novega, ki bo bojda dograjen ob koncu prihodnjega leta. Poleg tega gradimo, če ostanemo samo pri večjih objektih, še nov dom JLA in športno dvorano.

Naj torej novi novomeški zdravstveni dom, ustanova, brez katere si ne moremo zamisliti niti delno civilizirane družbe, če naprej ostane ob strani, naj bo torej še naprej „pastorek“ novomeškega razvoja?

M. BAUER

Dr. Albin Pečavar: „Delamo v tako rekoč ‚srednjeveških‘ razmerah.“

Sodobni dom – imel bo okoli 7.000 kvadratnih metrov površine – naj bi začeli graditi prihodnje leto, otvoritev pa bi bila dve leti kasneje. Predvidevamo, da se bo od prispevka zaposlenih (0,80 odstotka od bruto osebnega dohodka) zbralo na leto okoli 20 milijonov dinarjev. Novi zdravstveni dom bo stal na območju bolnišnic v Kandiji, torej na kraju, ki je za tako poslopje najbolj primeren.

V Novem mestu že nekaj let ne moremo trditi, da imajo zavarovanci glede zdravstvenega varstva enake

Gospodar Stanko Kostrevc iz Breške vasi ima na svojem nedograjenem hlevu bojda enkrat previsoko, drugič spet prenizko streho, čeprav so bili prvotni načrti uradno potrjeni (slika levo). Slika desno kaže počitniško hišico, ki stoji nekaj streljajev od spornega hleva. Se vam zdi, da se njena podoba zliva z dolenjsko pokrajino? (Foto: M. Bauer)

Če kmet ni črnograditelj...

Zgodba o najprej previsoki in nato prenizki strehi, ki zaradi svoje uradno nedognane višine preprečuje, da bi v hlevu zamukale krave

Stanko Kostrevc iz Breške vasi 5 ima 47 let in 5 hektarov obdelovalne zemlje. Sosedje pravijo, da je Kostrevc trden in umen kmet, vendar ga nismo obiskali zaradi tega, vmes je čisto nekaj drugega, vendar še vedno močno v zvezi s trdnim in umnim kmetovanjem.

Stanko Kostrevc, kooperant kmetijske zadruge Krka, je v prvih mesecih lanskega leta po posvetu z inženirjem agronomije Stanetom Kastelcem naročil pri Kmetijskem zavodu v Ljubljani tipski načrt za hlev, v katerem bo lahko redil 14 glav živine. Tipski načrt, si je mislil, je dognan, cenjši in zanj verjetno ne bo treba toliko najrazličnejših papirjev, ker je načrt uradno potrjen.

Februarija letos so načrti res prišli, celo v treh izvodih, vendar jih je bilo treba (to terjajo občinski predpisi) pokazati tudi Zavodu za spomeniško varstvo v Ljubljano. Zavod je sporočil, da je treba načrte prilagoditi dolenjski pokrajini. Še preden so bili načrti potrjeni, je Kostrevc začel zidati. Kaj bi vendar čakal, pravi, ko so vendar tipski in „požegnani“ s prav vseh strani, poleg tega pa denarju, ki ga imaš v mojnjičku, v teh časih prehitro teče čas.

Kostrevc pa ni črnograditelj. Ko so na spomeniškem zavodu rekli, da predpisuje načrt novega hleva prestrmo streho, je graditev ustavil ter dal papirje popraviti ljubljanskemu Kmetijskemu zavodu. A kaj, ko je potem Zavod za spomeniško varstvo spet sporočil, da je popravljena streha za dolenjske razmere postala prenizka.

Načrti leže zdaj pri za to pristojnem organu novomeške občinske skupščine. Kostrevcev hlev je na pol

ne in ustanove včasih nemogoče zahteve.

Zgodbe je konec. Gospodar Kostrevc, ki upošteva predpise, čaka na svojo pravilno nagnjeno streho, medtem pa cveti po Dolenskem veliko, zares veliko počitniških hišic, njih lastniki pa še niso slišali za spomeniško varstvo, da o kakšnih občinskih ali še višjih predpisih niti ne govorimo.

MARJAN BAUER

LETALSKI RALLY „SVOBODNA BELA KRAJINA“

V soboto in nedeljo prireja Dolenski letalski center v počastitev 30-letnice osvoboditve letalski tekmovalni rally „Svobodna Bela krajina“. Pomerilo se bo 13 pilotov, ki bodo leteli na letalih tipa „aero 3“ in „citabria“.

BELA CERKEV: VODOVOD IN BORČEVSKI PRAPOR

Krajevni praznik, združen s proslavo 30-letnice osvoboditve, bo KS Bela cerkev proslavila v nedeljo, 19. oktobra. Po krajšem kulturnem sporedu, ki ga bodo pripravili učenci osnovne šole iz Smarjete, bo krajevna organizacija ZB razvila svoj prapor, hkrati pa bodo izročili namenu nov vodovod. Pitno vodo bodo dobile Bela cerkev, Kronovo, Družinska vas, Sela, Gradenje in sprotij del Vinjega vrga. Vodovod je bil zgrajen z veliko pomočjo občanov, saj je vsako gospodinjstvo prispevalo po 5.000 din in opravilo brezplačno po 100 delovnih ur.

ŽARIŠČU

Na minuli seji vseh zborov novomeške občinske skupščine je bil med drugim govor tudi o tako imenovani „problematiki otroškega varstva“ v Novem mestu. Seveda so delegati kot en mož ugotovljali, da smo z otroškimi vrtci v novomeški občini dobesedno na psu (samo letos so morali zavrniti 395 otrok), še posebej pa so se besede razvele ob čisto konkretnem vrtcu: ob otroški vzgojnovarstveni ustanovi v Kristanovi ulici.

Za vse veliko srce

Enotno mnenje je namreč bilo, da je ta vrtec premajhen, veliko manj pa je bilo soglasja, ko se je razpravljalo, kdaj in za koliko mest naj bi ga razširili. Slišali smo namreč toliko avtoritativnih, vendar obenem tudi tako različnih mnenj, da še danes natančno ne vemo, ali bodo vrtec v Kristanovi razširili za 80 otrok (z možnostjo kasnejše razširitve) ali pa za 80 otrok (brez možnosti kasnejše razširitve).

Omenjena je bila namreč tudi zamotana beseda „lokacija“. Zamotana zato, ker bi bil vrtec v Kristanovi najbrž že zdavnaj razširjen, če se ne bi bilo poprej treba z nekaterimi lastniki tamkajšnjih zemljišč sporazumeti o odkupu poslopij in nadomestilu za zemljo, ki jo uživajo. Gre pravzaprav predvsem za nekdanjega borca, ki želi še naprej živeti v svoji pošteno prisluženi hiši, ki želi še naprej uživati zemljo, na kateri bi sicer stal razširjeni vrtec.

Res je, težko je nekoga zaradi javne koristi „pregnati“ iz njegove hiše, humanost in spoštovanje to vsakomur odrekata. Če pa že smo humani, strpni in prizanesljivi, potem bomo tudi vedno in do vsakogar. Recimo tudi do kmetov v Bučni vasi, ki so morali svojo zemljo v „javno korist“ prodati po nekaj deset dinarjev za kvadratni meter, kmetom, ki jim je bila zemlja edini vir preživljanja, kmetom, ki se na starost gotovo ne bodo nikjer zaposlili – od tistega denarja, ki so ga dobili, pa gotovo ne bodo mogli živeti do konca svojih dni. Da o zemlji, ki so jo s srečem negovali, niti ne govorimo.

Da, res humanost – pričakoval pa bi (najbrž nisem sam), da ima za vse enakno veliko srce.

MARJAN BAUER

VEČ ZA RIBICE IN LOVCE

Minuli četrtek je trgovsko podjetje „Slovenijašport“ odprlo na Cesti herojev 8 v Novem mestu poslovalnico z veliko izbiro lovskega in ribiškega pribora ter športne opreme. Zanimivo je, da so predstavniki podjetja „Slovenijašport“ priredili ob otvoritvi tudi pogovor s starešinami dolenjskih lovskih in ribiških družen. Govorili so, kako in s čim naj bi v prihodnje še bolj ustregli kupcem.

Bršlin je upnik industrije

Precej vode bo še steklo po Krki, preden bodo občani Bršlina dobili, kar jim gre – Začetek gradnje vrtca že prihodnje leto? – Organizacije nimajo prostorov

Soseska Bršlin dokazuje za Novo mesto značilno resnico: ob vlaganju v industrijo se je pozabljalo – na ljudi! Premalo je trgovin, otroških vrtcev, igrišč, prostorov za družbenopolitične, kulturne in športne dejavnosti sploh ni, odprta so komunalna vprašanja itn. Omenjeno terja dolg od industrije!

Tako lahko zapišemo ob razširjenju seji sveta soseske Bršlin, ki je bila 2. oktobra. Na njej pa so obravnavali mikrolokacijo vrtcev in otroških igrišč v Novem mestu, urbanistično rešitev Bršlina in poslovanje trgovine KZ v Bršlinu.

Trenutno je najbolj zgoče vprašanje vrtca, kajti letošnjo jesen je kar 126 bršlinskih otrok ostalo pred vrati vrtcev. Predstavniki Dominvesta je zbranim pojasnil, da je pravkar v končni izdelavi lokacijska dokumentacija za vrtce tipa Marles, ki bo lahko sprejel okoli 110 otrok, predvidoma pa bo stal v trikotniku med Pionirjem, osnovno šolo in Petrolom. Po zagotovitvi finančne plači bo gradnja moč začeti že prihodnje leto.

Za sosesko Bršlin je predvidenih tudi 480 m² otroških igrišč, katerih makrolokacija sovpada z urbanistično ureditvijo Bršlina. O mikrolokaciji naj bi podala predloge tudi soseska Bršlin, po zamisli Dominvesta pa bi otroška igrišča zgradili v bližini vojašnice, železniške postaje, Novoteksovega naselja in ob Ljubljanski cesti. Kajpak tudi za igrišča ostaja odprto vprašanje investitorja in denarja.

Glede na urbanistični načrt, ki že samo predvideva prometno ureditev Bršlina s t. l. mestnim ringom,

Občani soseske Bršlin imajo že dalj časa pripombe glede poslovanja trgovine KZ Krka v Bršlinu. Tokrat jim je predstavnik zadruge zagotovil, da bodo v najkrajšem času rešili vprašanje higijene z registersko blagajno, neestetska ograja okoli trgovine pa bo še stala, saj varuje imovino. Zadruga si tudi prizadeva, da bi našla lokacijo za prodajo reprodukcij-skega materiala in odkup živine nekje zunaj Bršlina. Če ji bo to uspelo, bo bršlinska soseska imela en problem manj.

D. RUSTJA

Suhokrajinski drobci

MEDVEDKO, STARO OKOLI 9 LET in težko okoli 150 kilogramov, je na lipenskih njivah, to je blizu vasi Veliko Lipje, dne 1. oktobra, pet ur po tem, ko je bil lov na medveda že odprt, ustrelil lovec lovške družine Hinje ZORE STANE iz Lopate. Ustreljen medvedka že par let ni imela mladičev in spada med samice, ki se smejo odstreliti.

ZUŽEMBERSKA BORČEVSKA ORGANIZACIJA je pretekli petek zvečer pripravila v domu LT Žužemberk manjšo slovesnost, s katero so člani počastili 80. rojstni dan svoje članice in tajnice odbora žužemberške borčevske organizacije LJUDMILE PIRC iz Žužemberka. Slovesnost, na kateri so jubilatki

izročili skromni darili občinskega odbora ZB NOV in domače krajevne organizacije ZB, se je nadaljevala s prijetnim družabnim večerom članov borčevske organizacije.

JESENSKA SUŠA je izsušila za precej vodnjakov v Suhi krajini, zato krajin iz odročnih vasi že naročajo prevoz vode z avtocisterno. Če ne bo kmalu dežja, potem bo močno otežena jesenska setev, ki je že tako nekoliko v zamudi.

PRED LETI smo se v Žužemberku ogrevali za ureditev krajevne muzejske zbirke NOB in gradu. Urejevanje za to namenjenega stolpa je za nekaj let zaostalo, zato so želje za ureditvev te zamislile utihnile, sedaj pa o tem spet teče beseda. Na krajevni skupnosti menijo, da je prav, če se material za krajevno muzejsko zbirko NOB zbira, saj upajo, da bo za to namenjeni stolp vsaj čez dve leti toliko urejen, da bo lahko izročen temu namenu.

M. S.

Ali veste, da so se Francozi leta 1805 mudili v Novem mestu le dobrih 14 dni, vendar so obrnili, tako poročta kronist, ubogim Novomeščanom prav vse žepe narobe, iz mestne blaginje se pa iztrkali celo prah? Francosko ravnanje se malo ni bilo podobno ravnanju, ki ga je velikodušno objubil prebivalcem Kranjske njihov voditelj Napoleon Bonaparte v razglasu, objavljenem 1797.

Ali veste, da je najbolj znamenita slika, kar jih premore Novo mesto, podoba svetega Miklavža, ki jo je naslikal sloveči italijanski mojster Tintoretto. Slika visi nad glavnim oltarjem kapiteljske cerkve.

Ali veste, da je leta 1791 predla prebivalcem Novega mesta tako trda, da je lahko opravljal obrt samo en mesar in še ta je bil večkrat lačen kot sit?

Ali veste, da je Novo mesto dobilo leta 1816 tudi deklisko šolo? Deklic ni poučevala učiteljica, ampak učitelj, kar je bilo za tiste čase skorajda pregrešno.

Ali veste, da so Dolenske novice leta 1895 zapisale, da je ministrstvo dovolilo graditi nov most, ki bo peljal čez Krko naravnost z mestnega trga v Kandijo do Vindišarjeve hiše? Most, je zapisal tedanji novinarski kolega, bo železen in sploh veličastna stavba.

Ali veste, da živi v novomeški občini povprečno po 66 prebivalcev na kvadratni kilometer, v občini Ljubljana-Center (podatek naj bo za primerjavo) pa več kot 8.000?

Ali veste, da na novomeški železniški postaji vsako leto razlože za okoli 100.000 ton blaga, nalože pa samo za 1000 ton manj?

KRKINA POMOČ KRAGUJEVCANOM

Delavski svet tovarne zdrvil „Krka“ je sklenil, da bodo poslali občanom Kragujevca, ki so jih nedavno prizadele katastrofalne poplave, za 100.000 dinarjev zdrvil. „Krka“ je poleg Industrije motornih vozil (ta je Kragujevcem podarila kombi) ena redkih gospodarskih organizacij novomeške občine, ki se je odzvala kragujevcem klicu na pomoč.

Novomeška kronika

PRILIKA ZA FALOTE? – Ze pred meseci so neznan faloti do dobra uničili postajališče mestnega avtobusa v Bršlinu. Obnovitev, ki niti najmanj ni bila poceni, so dokončali pred dnevi in občani se bodo imeli spet kam skriti pred zornim dežjem in vetrom. Kajpak le v primeru, če faloti ne bodo spet izkoristili prilike in pokazali, koliko je v njih – razbijaškega talenta!

KABLI ITD. – Nepoučeni bi lahko mislili, da so na novomeškem mostu začeli temeljita obnovitvena dela, kajti ob pločniku so stale jeklenke za varjenje, delavci pa so ropotali s pločevino. Toda dogajalo se ni nič grozljivo pomembnega, šlo je zgolj za zamenjavo dotrajanih žlebov in telefonskih kablov. Telefonsko napeljava so tudi neklikanj razširili: za središče mesta in Kandijo. Tudi to nekaj velja!

TRŽNICA – Kljub razmeroma hladnemu jutru je bila v ponedeljek novomeška tržnica že navsezgodaj polna branjev in kramarjev, gospodinj pa so prihajale, kot je katera utegnila. Izbira živil je bila precejšnja, cene pa takele: kilogram solate je stal 10 do 15 din, krompirja 3 do 3,50 din, fižola 15 din, paprike 6 din in kostaanja 12 do 15 din. Merica smetane je bila po 15 din, krožnik kislega zelja in repe pa po 5 din. Kilogram jabolk je stal 5 do 10 din, suhih sliv 20 din, za liter lisičk pa je bilo treba odšteti 10 din.

S TF NSI-UZJSKE POSTAJE Prejnj. teden je darovalo življenj-

Ena gospa je rekla, da so odgovorni v Novoteksu po objavi članka „Novoteksova železna zavesa“ v znak „soglasja“ z vsebinno pisanja 13 stanovalcem na Foersterjevi 11 in 12 ponovno zaklenili oboje železnih vrat v beli svet.

Kot je kmet Leopold Ratajc iz Primštala pri Trebnjem lahko ponosen na svoj par iskrnih vrancev, je lahko ponosen tudi na svoj krompir. Kljub na splošno slabši letini ga bo oddal trebanjski Kmetijski zadrugi 15 ton sorte draga. Na sliki: pred odkupnim mestom KZ v Trebnjem. (Foto: Železnik)

Suha krajina ne bo več suha

Glavni cevovod že do Knežje vasi — Občani naj bi v denarju in delu prispevali še 3,5 milijona dinarjev — Gradnja po etapah — Ob ugodni jeseni letos že do Dobrniča?

Minuli teden so bile na občinski upravi v Trebnjem razmnožene pogodbe za prispevke v denarju in delu za gospodinjstva ob trasi, koder naj bi potekal novi vodovod. Poudariti je namreč treba, da zbrani denar, ki se nateka od samopriskevka namensko za ta vodovod, še daleč ne zadošča.

V pogodbi z glavnim izvajalcem, Komunalnim podjetjem Grosuplje, katere izvod hrani predsednik gradbenega odbora Alojz Mežan iz Knežje vasi, piše, da bo vodovod Velika Loka — Dobrnič in Knežja vas — Krušni vrh veljal 7.875.433 dinarjev. Od referendumu se zbere le 1,94 milijona dinarjev, kredit grosupeljskega Komunalnega podjetja znaša 2,43 milijona dinarjev, preostalo pa naj bi v glavnem zbrale krajevne

čunala svoje prispevke takole: Vsako gospodinjstvo plača prispevek 1.500 dinarjev. Na člana gospodinjstva je treba prišteti 500 dinarjev, pri kmetih 40 odst. katastrskega dohodka, pri delavcih pa 5 odst. letnih osebnih dohodkov zaposlenih članov gospodinjstva. Na glavo velike živine je treba prišteti 300 dinarjev, favno toliko tudi za motorno vozilo. Kot nam je ob pogledu na ta razdelilnik dejal Alojz Mežan, bodo tako nekateri plačali tudi po 15 tisočakov. K temu denarnemu prispevku je treba seveda prišteti tudi obveznih 100 ur dela na vsakega od 15 do 65 let starega moškega člana gospodinjstva (ženske do 60 let). Vrednost te delovne ure se ceni na 20 dinarjev. Mnogo občanov je že sedaj delalo pri izkopih in polaganju cevi proti Knežji vasi.

Mežan pravi, da so ljudje najbolj veseli, ker bo voda pritekla tudi do Krušnega vrha. Ta solidarnost med vasi in zaselki je bila celo tolikšna, da bi grozil skoraj že bojkot vse akcije, če ne bi bilo dogovorjeno, da bo dobil vodo tudi ta del revne Suhe krajine!

Zaenkrat je bilo do predzadnjega torika izkopenega že 3,5 km glavnega cevovoda od Velike Loke do praga Knežje vasi. Na vsej tej dolžini so v glavnem tudi položene in zasute cevi. Dela so dobro napredovala, sodelovale so tudi mladinske

delovne brigade. Če bo jesen ugodna, in seveda če bo tudi denar, bodo še pred zimo prišli do Dobrniča!

A. ŽELEZNIK

Kmetovalci v trebanjski občini, kjer pridelajo največ krompirja v republiki, so dobro izkoristili zadnje lepo vreme. Sonca niso bili veseli le vinogradniki, temveč tudi pridelovalci krompirja. Na sliki: združni delavci med izkopavanjem krompirja s kombajnom pri Slovenski vasi. (Foto: Železnik)

UDELEŽBA ŠEPA

Na zadnji seji vseh treh zborov občinske skupščine je manjkalo precej delegatov. Občinska skupščina se je sestala na prosto soboto, kot se zavzemajo sindikati v trebanjski občini. Najbolj redke so bile vrste delegatov zboru združenega dela: izostala je skoraj tretjina delegatov. V družbenopolitičnem zboru je vedno veliko opravičil, tokrat je tako ravnalo šest delegatov. Najboljša je bila zasedba v zboru krajevnih skupnosti.

ZA HITREJŠI RAZVOJ SUHE KRAJINE

Na zadnji seji občinske skupščine so delegati zadolžili za pripravo pobud za hitrejši razvoj Suhe krajine predsednico občinske konference SZDL Ivanko Pavlin in predsednika izvršnega sveta Janez Zajca.

DO ASFALTA NE ZASTONJ

Nekateri občani ob republiških cestah so prišli navdse ugodno do asfalta, saj npr. v Stefanu in še kje, kjer so potegnili asfalt, še s prstom ni bilo treba migniti zanj. V naslednjem srednjeročnem obdobju bo republika potegnila asfaltni trak na svojih cestah še za dve slabi desetini kilometrov, že danes pa je očitno, da ne bo šlo tudi brez prispevka občanov, ki stanujejo ob teh cestah. V Trebnjem npr. so občani morali kar globoko seči v žep, da se jim ne kadi več pod nos z njihovih ulic. O akciji za zbiranje denarja v te namene bo treba pomisliti na Ponikvah, ko bodo stekla dela.

Špekulacija se ne izplača

Inšpektorji stopajo na prste mešetarjem s krompirjem — Nevestni kooperanti bodo izključeni iz zadruga — V KZ Trebnje odkup 10.000 ton krompirja v glavnem nemoteno poteka

Peščici kmetov-kooperantov iz KZ Trebnje bo kmalu hudo žal, če jim ženi, ker so izigrali sklenjene pogodbe o odkupu krompirja.

Obstaja namreč resna bojazen, da bodo državne rezerve uvozile krompir iz drugih držav, predvsem zaradi nevdržne mrzlice, ki jo skušajo ustvariti posamezniki, češ da krompirja ni, za to bi radi iztržili za svoj krompir takšno ceno, da bi „zvilo“ marsikatero družino, če bi morala kupovati tako drago ozimnico. Slovenska poslovna skupnost za krompir si je prizadevala, da posebno letos, ko je vsepovsod krompirja res nekaj manj, potrošnikov ne bi ožemali, kmetje in tudi trgovci pa bi le dobili pošteno plačilo za svoj trud. Zato so postavili točno ceno za pridelovalce, marže za trgovce na veliko in malo.

Tako odkupuje trebanjska kmetijska zadruga, ki je največji organiziran proizvajalec krompirja, pri svojih kooperantih v republiki (10.000 ton) prvovrstni krompir po 1,70 do 1,80 kilogram; teža takih gomoljev mora biti nad 70 gramov. Kolinska, TOZD tovarna za predelavo krompirja na

Mirni, odkupuje krompir manjšega „kalibra“ po 1,50 din kilogram. Žal, tako izvršni svet in gospodarstvo zbornica nista prišla do predpisa, ki bi terjala enako ceno tako pri podpisnikih, ki se ravnajo po dogovoru, poslovni skupnosti za krompir, kot nepodpisnikih.

Direktor trebanjske Kmetijske zadruga inž. Slavko Nemanič trdi, da je inšpektorja odločno nastopila, da je zadržala nepravilno bogastvo, nje posameznikov v občini in izven nje, ki ustvarjajo trg s krompirjem predvsem negotovost in motnje pri negotovanju prebivalstva. Razveseljivo je, da večina kmetov-kooperantov resno izpolnjuje sklenjene pogodbe. Prav gotovo se bodo zavedajo minulega leta, ko je bilo krompirja na prodajnem zbirnem mestu v Trebnju po najvišjih cenah v državi! Ravno tako lepo se je ravnala tudi mirenska Kmetijska, ki se še sedaj otepa pirejem iz lanskega krompirja. Za dežjem pač vedno pada de sonce, kdor pa je „del“ podpis pod pogodbo, bo nosil bridke posledice sam!

Preverjanje

V pripravi ocena, kako se komunisti vključujejo v delo drugih organizacij

22. septembra je bil v Trebnjem posvet vseh sekretarjev osnovnih organizacij ZK v občini. Pred kritično oceno dela ostalih družbenopolitičnih organizacij bodo pogledali, kako se sami komunisti vključujejo v njihovo delo.

Pri obravnavi pötaka akcije gospodarske stabilizacije so terjali od vseh TOZD in KS, kjer tega še zdaj niso storili, naj sestavijo svoje stabilizacijske programe in jih predložijo delovnim ljudem. Skupno z delegati bi se morali tudi pogovoriti o tem, kako delajo delegacije za zboro občinske skupščine in samoupravne interesne skupnosti. Vse osnovne organizacije ZK z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami imajo pred seboj tudi jasne sklepe 13. seje CK ZKJ o razvijanju družbene samozasčite.

Za praznik republike bodo v občini spet okrepili vrste ZK. Razveseljivo je, da bo sprejetih precej mladih, predsedstvo zveze Socialistične mladine v Trebnjem je že pripravilo spisek nekaterih mladih za sprejem v ZK. V osnovnih organizacijah poteka dobro tudi idejno-vzgojno delo, odkar so skrb za to naložili posameznim članom.

To ni kakšna meglica nad teljevim klancem, temveč dračje in morda še kaj, kar ti ob avtomobilski cesti kurili vrli cestari, čih oblačilih. Kdo bi morda cestne znake, ki se ne vijejo, taki dimni zavesi?

NIHCE SE NE BO IZOGNIL STABILIZACIJI

Na ločeni seji zboru zadruga dela so ob ocenjevanju uspehov gospodarstva o stabilizacijskih načrtih. Načrti za gospodarstvo so oddelek za gospodarstvo Dežman je dejal, da so ves program varčevali, da so ves program samo na pol ali le eno stran. Doslej na občini še niso videli lizacijskih programov. Sledilo predvsem zdravstva. Kor kmetijskih je na dlani, da bi se držala prav gotovo kaj prihranila, menda le niso bolni.

Mačehovski do trebanjskih delavcev?

Bodo akrilne plošče res vozili v predelavo v metliške Rosalnice namesto nekaj korakov poleg sedanje tovarne plošč v Trebnjem? — Protest izvršnega sveta ObS Trebnje, ogorčeni tudi delegati vseh treh zborov občinske skupščine — Zahtevek že pri banki

V Trebnjem dela že od lanskega občinskega praznika obrat Novolesa iz Straže — tovarna akrilnih plošč. Položaj trebanjske tovarne ni rožnat: v polletju je naredila za 1,8 milijona izgube, centralni delavski svet Novolesa ji je nato na seji 20. septembra predpisal sanacijsko (ali po starem: prisilno) upravo.

Ko je lani predsednik trebanjske občinske skupščine rezal trak ob vhodu v tovarno, je bilo rečeno, da gre le za prvo fazo izgradnje. Ob sedanji izgubi je treba pripomniti, da je

oprema trebanjske tovarne izkoriščena le 30 odstotno. Pripraviti bi bilo mogoče tudi drugo izmeno, za vse to pa so slabe možnosti, če ni predelave plošč. Ta nadaljnja naložba je bila najprej ocenjena na 45 milijonov dinarjev, ker denarja ni bilo, je bila vsota najprej skrčena na 25 milijonov, nazadnje pa samo na 17! Jasno je bilo celo, odkod denar: posojilo Beograjske banke iz Ljubljane, posojila Izvajalca gradnje nove proizvodne dvorane, sosednjega Trima in

seveda udeležba Novolesa. Dokler...

PREDELAVA V ROSALNICE?!

Kot je bilo povedano delegatom vseh treh zborov občinske skupščine v Trebnjem 20. septembra, naj bi bil Novoles odstopil od nadaljnje naložbe v Trebnjem pred 14 dnevi. Takrat naj bi namreč stekli razgovori, da bi predelavo akrila postavili v prazno proizvodno dvorano TGP Metlika v Rosalnicah, kjer se je izjalovila proizvodnja plinskih jeklenk. Na opozorila trebanjskih delavcev so predstavniki

občinske skupščine povprašali o tem v straškem Novolesu. Glavni direktor Novolesa je potrdil razgovore, na sestanek v Trebnje pa ni bilo predstavnikov Novolesa.

OGORČENJE DELAVCEV

18. septembra je izvršilni odbor Ljubljanske banke — podružnica Novo mesto prejel prošnjo Novolesa za spremembo programa, češ da gre predelava akrila v Rosalnice! Na četrtr strani gradiva banke je napisana celo finančna konstrukcija naložbe v Rosalnicah! To so seveda izvedeli tudi delavci v

Trebnjem. V petek, 19. septembra, je grozila celo prekinitve dela! Predstavniki Novolesa so takrat delavcem zagotavljali (predstavnike občinskih družbenopolitičnih organizacij so hoteli postaviti pred vrata): „Bodite pridni, delajte, nič se ne bojte, za vas bomo že mi poskrbeli!“

KDAJ BO V TREBNJEM TOZD?

Ker v Novolesu odlagajo ustanovitev TOZD v trebanjskem obratu, je občinska skupščina v Trebnjem 20. septembra zapisala med stališča, da je skrajni rok za oblikovanje TOZD v Novolesovem obratu v Trebnjem 1. januar 1976. Za kakršnokoli spremembo predvidenega načrta naložb v trebanjski obrat do seje občinske skupščine ni bilo predloženih nobenih ekonomskih analiz. Kot so dejali v ponedeljek, 22. sep-

tembra, v Novolesu, tovarna delavski svet o sprejetem načrtu predelave akrila v lokacije za predelavo akrila soboto, 20. septembra, ni govoril, ker pač ni analiz. Delegati vseh zborov občinske skupščine v Trebnjem bi seveda zelo radi videli načrt razvoja tovarne akrila v Trebnjem v naslednjem srednjeročnem obdobju, če stekla je javna razprava o osnutku novega srednjeročnega načrta družbenega in gospodarskega razvoja občine.

Kje je najbolj smotno preveriti akrilne plošče, morajo pokazati ekonomske analize. Glede izida v Trebnjem nimajo bojazni. Še v sedanjih proizvodnih prostorih v Trebnjem stiske in je menda prostora za tri stroje.

V minulem tednu so končno tudi stekli razgovori med predstavniki trebanjske občinske skupščine in Novolesa. O rezultatih bomo še pisali.

ALFRED ŽELEZNIK

Neodgovorno planiranje

Po sprejetem rokovniku, ki ga je izdelala občinska skupščina Ribnica, bi morali v avgustu izdelati osnutke načrtov razvoja vseh TOZD, SIS in krajevnih skupnosti, pa tudi srednjeročnega razvoja občine. V septembru bi usklajevali osnutke načrta občine z načrti TOZD, KS in SIS itd., konec septembra pa bi morali biti vsi ti osnutki načrtov že v javni razpravi.

Vendar ni doslej narejena še nič. V mnogih TOZD nimajo izvoljene niti komisije za plan, osnutka načrta pa pristojni občinski organi niso dobili še nobenega na vpogled.

V ribniški občini so zdaj že videli, da brez močnega pritiska SZDL, sindikata in ZK delo ne bo šlo dovolj hitro naprej. Druženopolitične organizacije bodo morale upoštevati tudi žalostno dejstvo, da je tak odnos do planiranja včasih tudi posledica notranjih nesoglasij, razprtij med TOZD v OZD, nevoščljivosti, da ta TOZD ali obrat ne bi hitreje napredoval kot oni. Vse take razdrobljenosti, ki jih vodijo do cepljenja sil, prijete notranjih prepričanj, namer, dobi vsi složno poprijeli in popeljali letos to TOZD in oziroma obrat naprej, prihodnje leto pa drugo itd.

Predvsem je treba neso-glasja v TOZD hitro odpraviti in izdelati osnutke načrtov. Brez teh namreč ne morejo izdelati svojih niti SIS niti krajevnih skupnosti, saj so njihovi dohodki in s tem delovni načrti odvisni od količine denarja, ki ga bodo ustvarile in jim ga namenile TOZD.

Sedanje usklajeno načrtovanje pa je pomembno zato, ker se zdaj prvič delavec ne pojavlja v načrtovanju le kot proizvajalec (v načrtu TOZD), ampak tudi kot porabnik dobrin življenjskega in družbenega standarda v načrtih SIS in krajevnih skupnosti.

LEPO SLOVO
Pred kratkim je bila v restavraciji hotela „Jelka“ v Ribnici večerja ob slovesu vojaških starešin, ki odhajajo iz tega kraja na nove dolžnosti. Obenem so jim podelili tudi spomin-ska darila.

Na rokometni tekmi ob pionirskem prazniku sta se pomerili v Ribnici ekipi osmih in sedmih razredov. Čeprav so gledalci bodrili bolj mlajše, so zmagali starejši. (Foto: J. Primc)

Ribniški predlog: prednost rokometu

V ribniški občini je bilo čutiti telesne kulture veliko delavnost, razprave o kategorizaciji športnih panog in tekmovalnih sistemih. Ribniški športniki in telesno-vzgojni delavci pa tudi drugi, ki so sodelovali v javni razpravi – trajala je do 25. septembra – so zahtevali, naj bodo športne panoge kategorizirane „od spodaj navzgor“. To pomeni, naj bi bilo pri kategorizaciji odločilno mnenje športnih društev in organizacij v bazi. Izdelati je treba tudi merila, katerim bi morale odgovarjati športne panoge, ki naj bi imele prednost pri financiranju.

V ribniški občini menijo, da je treba pri kategorizaciji oziroma določiti prednosti za financiranje ločiti kolektivne igre in posamezne. Pri financiranju oziroma kategorizaciji naj bi imela pri kolektivnih igrah prednost množičnost, saj je ta tudi pogoj za kakovost. Pri financi-

in sicer predvsem zaradi javne panog in tekmovalnih sistemih. razju posameznih zvrsti oziroma tekmovalcev (na primer tek moških na 800 m, skok v daljino moški itd.) pa je treba upoštevati talent in dosežke posameznikov. Prav zato so se na zaključni razpravi, v kateri je sodelovalo kar okoli 30 udeležencev, odločili, naj bi imela prednost rokomet in nogomet. Rokomet je dobil daleč največ glasov. Pri posameznih športih pa so dali prednost plavanju in atletiki.

Ribniški predlog se običajno razlikuje od predloga mestne zveze ljubljanske, ki je predlagala tak prednostni red: košarka, nogomet, rokomet, hokej. Ribničani niso dali prednosti rokometu pred košarko le zato, ker imajo uspešno rokometno ekipo, ampak predvsem zato, ker je

v Sloveniji kar 311 rokometnih klubov in le 193 košarkarskih. Boje se, da rokomet pri financiranju ne bi bil prikrajšan ali bi celo izpadel le zato, ker ima košarka več „stricev“.

Razprava o tekmovalnih sistemih pa ni imela posebnega uspeha, ker

Zakasnitve pri načrtovanju

V ribniški občini zelo kasni izdelava osnutkov načrtov razvoja, saj ni noben niti izdelan, še manj pa dan v usklajevalni postopek in javno razpravo, kar bi moralo biti opravljeno že do konca septembra.

Eden izmed izgovorov je, da je treba ponovno izdelati oziroma popraviti kazalce razvoja, saj je gospodarska rast občutno nižja, kot je bila prvotno predvidena. Šele na osnovi popravljenih kazalcev se bodo lahko TOZD lotile izdelave stvarnih načrtov.

Drugi izgovor pa je, da je treba prej doseči samoupravne sporazume po reprojek-

skih, se pravi znotraj posameznih panog gospodarstva, in usklajevanje med njimi. Dejstvo pa je tudi, da imajo usklajevanje, sporazumevanje, sodelovanje in celo združevanje v načrtu ponekod že leta in leta, storili pa niso še ničesar oziroma zelo malo. Nedelavnost skušajo pač opravičiti na različne načine.

DOGOVOR O OBLIKOVANJU CENE STANOVANJA

Družbeni dogovor o načinu oblikovanja stanovanjskih cen v občini Ribnica so podpisali septembra samoupravna stanovanjska skupnost, izvršni svet občine, občinski sindikalni svet, Projektivni atelje Ljubljana, Zidar Kočevje, iniciativni odbor za ustanovitev samoupravne komunalne skupnosti občine Ribnica, kmetijsko-zemljiška skupnost, kočevska podružnica Ljubljanske banke, Elektro Kočevje, PTT Kočevje in Hydrovod Kočevje-Ribnica.

Uspešni pri učenju in drugem delu

Ribniški pionirji so imeli 29. septembra konferenco, na kateri so pregledali delo v zadnjem letu in se dogovorili za okvirni program dela v bodoče, medtem ko bo dokončni program izdelalo novo vodstvo, ki so ga izvolili ta dan. Pregled dosedanjega dela organizacije in krožkov je pokazal, da so tani uspešno sodelovali v Jugoslovanskih pionirskih igrah in tudi Veseli šoli, kjer so pionirji ribniške osemletke zasedli vsa prva mesta na

pionirji odšli na rokometno tekmo, na kateri sta se pomerili ekipi osmih in sedmih razredov. Zmagali so osmi razredi 11:7.

Med tekmo pa so odhajali na volišče v osnovni šoli po trije delegati iz vsakega razreda in tajno volili novo vodstvo pionirske organizacije. Novo vodstvo se bo nato sestalo in izvolilo predsednika in ostale vodje, nato pa bodo sprejeli še delovni program, v katerega bodo gotovo vnesli tudi letošnje Jugoslovanske pionirske igre (ni še znano, pod kakšnim geslom bodo potekale), tekmovanje v Veseli šoli, delo vseh krožkov in drugo.

Delo pionirske organizacije usmerja oziroma pionirjem pomaga pri delu mentorski odbor učiteljev, katerega predsednika je Cirila Jevnikar.

občinskem tekmovalstvu, zelo uspešni pa so bili tudi na republiškem. Pionirji so prav tako prizadevno sodelovali pri vaji „Jesen 74“. Takrat so izdali tudi dve številki svojega glasila „Mladi upornik“, iz katerih je vse prispevke objavil TV-15.

Uspešni so bili še ostali krožki. Literarno-dopisniški je izdal glasilo „Krošnja“ in dopisoval v več časopisov. Dramsko-recitacijski je sodeloval pri vseh proslavah. Pevski zbor je imel ob koncu leta samostojen koncert. Prizadevni so bili še lutkarji, šahisti in člani drugih krožkov.

Po glavnem delu konferenca, ki je potekal v domu TVD Partizan, so

Koliko smo zbrali - in kako razdelili?

Obračun samoprispevka, ki ga plačujejo prebivalci ribniške občine od 1. julija 1973 dalje

Več prebivalcev ribniške občine je izrazilo željo, naj bi objavili obračun dohodkov in izdatkov samoprispevka, ki je bil uveden leta 1973. Podatke smo dobili na oddelku za gospodarstvo in finance občinske skupščine Ribnica.

Od 1. julija 1973 do 31. decembra 1974 so samoprispevek zbirali in ga na osnovi dogovorov razdeljevali pri občinski skupščini Ribnica. V tem obdobju je bilo zbranih skupno 1.748.755 din samoprispevka, in sicer 1.538.922,15 din od redno zaposlenih v družbenem sektorju, 209.832,85 din pa od kmetov, obrtnikov in drugih.

Ta zbrani denar bi moral biti na osnovi prvotno sprejetih dogovorov in sklepov razdeljen

tako: 1.000.000 din za družbeni center (DC-16) v Dolenji vasi, za območje Ribnice 354.835 din, za območje Dolenje vasi 107.670 din, območje Loškega potoka 112.314 din in območje Sodražice 173.936 din.

V resnici pa je bil zaradi prekoračitve cen pri gradnjah in iz drugih vzrokov ta denar porabljen tako: 1.130.000 din za DC-16, krajevna skupnost Ribnica 200.000 din, krajevna skupnost Sodražica 150.000 din, TVD Partizan Ribnica 140.000 din, popravilo osnovne šole Sodražica 90.000 din, za gradbeni nadzor 26.000 din in za materialne stroške SDK 9.800 din.

Od 1. januarja letos dalje zbiramo samoprispevek Služba družbenega knjigovodstva, ki ga brez

posredovanja občinske skupščine razdeljuje območnim skladom samoprispevka. Delitev poteka na osnovi osvojenega ključa, po katerem dobiva območje Ribnice 47,39 odstotka zbrane samoprispevka, območje Sodražice 23,23 odstotka, območje Loškega potoka 15 odstotkov in območje Dolenje vasi 14,38 odstotka.

Na osnovi tega ključa je bil v prvi polovici leta zbrani samoprispevek (po podatkih, s katerimi razpolaga občinska skupščina) razdeljen tako: območje Ribnice 635.978,25 din, območje Sodražice 311.748,65 din, območje Loškega potoka 201.301,35 din, območje Dolenje vasi 192.980,85 din. Razen tega je bilo za razne stroške (verjetno SDK, ker drugega pojasnila nismo dobili, op. ur.) porabljenih od 1.346.722,65 din zbrane samoprispevka že pred delitvijo 3,5 odstotka celotnega samoprispevka ali 4.713,60 din.

Za kaj so območja zbrani denar porabila, pri občinski skupščini nimajo natančnih podatkov. Po njihovem mnenju pa ga je šlo večina za asfaltiranje cest in druga komunalna urejanja.

Nerazviti v treh občinah

Skupni predlog sosedov na osnutek zakona o ukrepih za pospeševanje razvoja nerazvitih – Bojazen, da bi bili spet pozabljeni, kot so bili skoraj vedno doslej

Delegacije občin Cerknica, Kočevje in Ribnica so dale k osnutku Zakona o ukrepih za pospeševanje razvoja manj razvitih območij in manj razvitih obmejnih območij v SR Sloveniji, zlasti pa k obrazložiti zakona, naslednje predloge in pripombe:

1.) 4. člen osnutka zakona naj se spremeni tako, da se bo prečiščeno besedilo glasilo:

„Krajevne skupnosti se štejejo za manj razvite, če ležijo v strnjem območju, povezanem z manj razvitimi območji iz 3. člena, in so sestavni del občine, ki v družbenem proizvodnem in prebivalstvu in deležu zaposlenih v skupnem številu prebivalstva najmanj za 25 odstotkov zaostaja za povprečjem SR Slovenije ali če same sestavljajo strnjeno območje v eni ali več občinah, ki po številu prebivalstva ali po višini presega povprečno velikost občin v SR Sloveniji, in če izpolnjuje območje naslednje pogoje:

– da se je v obdobju 1961–1971 število prebivalcev zmanjšalo, – da je delež kmečkega prebivalstva najmanj 50 odstotkov večji kot je povprečje SR Slovenije, – da je delež udeležencev NOB v strukturi prebivalstva nad povprečjem Slovenije.

2.) V osnutku zakona je popolnoma zanemarjeno sosedstvo s SR

ga odpora, ki je v naši družbi sprejet.“

ŠE BOLJ ZAOSTALI KOT PRED VOJNO

Vse tri občine so tudi temeljito obrazložile svoje predloge in pripombe. Glavne misli iz te obrazložitve so take:

Merili, ki ugotavljata padec prebivalstva 1961–71 in pa delež kmečkega prebivalstva nad 50 odstotkov republiškega povprečja, za posamezne krajevne skupnosti nista sprejemljivi, ker so v nekaterih krajevnih skupnostih zaradi slabših klimatskih (podnebni) razmer in kraških značilnosti ter neugodnega starostnega sestava prebivalstva slabe možnosti za kmetijstvo. Zato bi kljub njihovi veliki oziroma popolni nerazvitosti le zaradi merila o nadpovprečnem deležu kmečkega prebivalstva izpadla iz „kluba nerazvitih“ velika nerazvita območja, čeprav se ljudje iz njih izseljujejo. Ti kraji se tudi zaradi sprejete koncepcije SLO ne bi smeli izprazniti. Zato vse tri občine predlagajo, naj se omenjeni merili upoštevata za strnjeno območje in ne za posamezne KS.

Merilo udeležbe v NOB pa so predlagale občine zato, ker je bila udeležba v NOB iz nerazvitih krajev najmočnejša, žal pa so ti kraji po 30 letih svobode ostali še najbolj nerazviti, ponekod celo bolj kot pred vojno.

Nerazvita območja sosednje republike Hrvaške, ki zlasti z območjem Gorskega kotara kot enim najbolj nerazvitih območij v SR Hrvatski meji na naše nerazvito strnjeno območje, pa bi morali upoštevati zato, ker je zgornja Kolpska dolina ne glede na republiške meje strnjeno območje. Pri zaposlovanju, zdravstvu in na drugih področjih prebivalstvo teh krajev sploh ne upošteva republiških meja.

Občine Cerknica, Kočevje in Ribnica imajo na svojem obširnem območju, ki meri skupno 150.434 ha, izredno zaostala območja, kjer prebivalstvo zaradi slabih gospodarskih možnosti za življenje skokovito upada, zato grozi še večja izpraznitvev podeželja, če ne bodo hitro storjeni učinkoviti ukrepi, ki pa jih same tri občine ne bodo mogle storiti brez sodelovanja in pomoči širše družbene skupnosti.

Poudariti je treba, da so območja bloško-vidovske planote, Slemen in kolpsko-poljanske doline z Gorskim kotarom v sosednji SR Hrvatski strnjena celota. Območje Gorskega kotara pa je že opredeljeno kot eno najbolj nerazvitih območij SR Hrvatske.

Strnjeno nerazvito območje treh občin je velikost 55.676 ha in predstavlja 37 odstotkov celotne površine občin. Zajema 14 krajevnih skupnosti, v katerih živi skupno 10.671 prebivalcev, kar pomeni 24,8 odstotka vsega prebivalstva teh treh

občin. Delež kmečkega prebivalstva znaša 34,7 odstotka, kar je za več kot 50 odstotkov nad republiškim povprečjem. V zadnjih desetih letih pa se je število prebivalcev zmanjšalo od 12.331 na 10.671 ali za 13,5 odstotka.

Predlagano strnjeno območje, prikazano po krajevnih skupnostih, številu prebivalstva, udeležbi kmečkega prebivalstva in površini v naslednji tabeli, daje naslednjo podrobnejšo sliko:

Krajevna skupnost	Število prebivalstva 1961	1971	Kmečko prebivalstvo 1971	% kmečkega preb. 1971	Površina ha
Občina Cerknica					
1. Cajnarje	628	579	164	28	4.012
2. Egunje	1.334	1.246	315	25	5.334
3. Nova vas	2.197	1.806	800	44	8.038
Skupaj	4.159	3.631	1.279	35	17.384
Občina Kočevje					
1. Draga	888	765	171	22	6.857
2. Banja loka	588	414	165	40	2.360
3. Osilnica	707	609	167	27	3.700
4. Predgrad	455	355	208	59	2.240
5. Vas – Fara	866	642	128	20	3.050
6. Vimolj	212	189	76	40	1.515
7. Koprivnik	248	220	37	17	5.877
8. Mozelj	446	334	116	35	3.740
Skupaj	4.410	3.528	1.068	30	29.339
Občina Ribnica					
1. Loški potok	1.874	1.775	401	23	4.820
2. Gora	853	792	423	53	898
3. Sv. Gregor	648	613	404	66	1.700
4. Velike Poljane	387	332	132	40	1.535
Skupaj	3.762	3.512	1.360	39	8.953
Strnjeno območje skupaj	12.331	10.671	3.707	35	55.676

Na tem, strnjem območju je delež starih nad 55 let po popisu 1971. leta 28 odstotkov, v republiki pa le 20 odstotkov. Razen tega je tu še neustrezno cestno omrežje, slaba

preskrba z vodo, z električno energijo, slabe telefonske zveze in slabi pogoji v zdravstveni, izobraževalni, socialnoskrbni in otrokovaštveni dejavnosti.

Gradivo o 50-letnem razvoju pisane partijske besede je vzbudilo veliko zanimanja. Razstavo je organiziral Posavski muzej Brežice. (Foto: Podgoršek)

Delaven in svečan teden Komunist

V Brežicah so bile aktivne predvsem osnovne organizacije ZK

Ob tednu Komunist so se v brežiški občini zvrstile številne slovesnosti, ki so jih povezovali s 50-letnico pisane partijske besede in 30-letnico osvoboditve. Zlasti delavni so bili sestanki osnovnih organizacij in aktivov ZK.

Prvega dne so v Brežicah odprli dve razstavi, ki sta med udeleženci naleteli na pohvalne ocene. Posavski muzej je v prostorih oddelka NOB prikazal vso pestrost pisane partijske besede in dokumentarno gradivo, ki zgovorno pričča tudi o bogatem družbenopolitičnem in delavskem gibanju v regiji in občini.

Pred otvoritvijo je spregovoril tudi predsednik komisije za idejno-politično izobraževanje pri CK ZKS Emil Rojc, ki je med drugim dejal: „Mobilizacijska usmerjenost partijskega in drugega tiska nam je potrebna zlasti v sedanjih stabilizacijskih naporih, ko sta bitka s slabostmi, nedisciplino, pa tudi izmerjanje pozitivnih dosežkov in izkušenj v veliki meri vezana na učinkovitost informativne politike.“ Občinska matična knjižnica Brežice pa je istočasno pripravila skrbno razstavo s primerki povojne partijske literature.

LETOŠNJI DAN PIONIRJEV

Letošnje praznovanje dneva pionirjev so v brežiški občini združili s pregledom dela, ogledom filmskih predstav ter športnimi srečanji. Eno od akcij jugoslovanskih pionirskih iger pa so ob tem zastavili predvsem učenci osnovne šole bratov Ribarjev v Brežicah. Uspešno so organizirali dva množična pohoda: najprej k spomeniku prvih krških žrtv v Dobravo, nato pa še na Silovec, kjer je bil ustanovljen Kozjanski odred.

Novo v Brežicah

NISO JIH POZABILI – Občinski odbor RK je v tednu boja proti tuberkulozi mimo drugega organiziral tudi obisk bolnikov na oddelku za tuberkulozo v brežiški bolnišnici, nekaj dni zatem pa tudi za ostale na domu. Spomnili so se jih tudi s skromnimi darili.

GRAJA ZA NESOLIDARNOST – Občinski sindikalni svet je na zadnji seji obsodil odnos nekaterih delovnih kolektivov, ki se niso odzvali akciji za pomoč Brkinom ali pa „pozabili“ na podpis izjave za sofinanciranje izobraževanja delegatov. „Črna lista“ z imeni kar 51 delovnih organizacij so prebrali v oddaji domačega rada.

PASTOREK – Večina samoupravnih interesnih skupnosti je dobro zastavila svoje delo, le raziskovalna še ne ve, kaj je njeno delo. Na zadnji seji koordinacijskega odbora pa se je mimogrede porodilo nekaj idej: lahko bi proučila zaloge glin, kremenčevih peskov, termalne vode, uredila pri Občinski matični

knjižnici oddelke znanstvene literature in drugo. Seveda pa ne bi smela izostati tudi pomoč republiške skupnosti.

ESTETSKA IGRALA – Na igrišču brežiškega otroškega vrtca vzbuja zanimanje malčkov že nekaj časa cela vrsta novih predmetov, ki jih bodo lahko uporabljali za igranje. Na igrišču, ki so ga medtem tudi ogradjili, je cela vrsta lesenih konjčkov, lokomotiv in avtomobilov. Namenu bodo prav gotovo služili boljše kot njihovi pravi vrstniki.

AMD PO NOVEM – Brežiško avto-moto društvo, ki združuje ta čas že 870 članov, se pripravlja na delegatsko organiziranost, s čimer žele svojo dejavnost še bolj približati bazi. Do prihodnjega leta se žele verificirati tudi za šolanje poklicnih voznikov, za vse pa bodo pripravili izobraževanje o motoroznanstvu. Sicer pa se medtem pripravljajo še na organizacijo zadnjih letošnjih dirk za državno prvenstvo v motokrosu, ki bo 19. oktobra na Prilipah.

KMALU KRVODAJALSKA AKCIJA

Občinski odbor RK bo 9. in 10. oktobra organiziral drugo letošnjo krvodajalsko akcijo. Tudi tokrat bo občinski sindikalni svet nagradil delovno organizacijo, od koder se bo odzvalo največ krvodajalcev. RK pa bo nagradil dve najuspešnejši krajevni skupnosti. Trgovsko gostinstvo podjetje Posavje je za pogostitev tokrat namenilo prostore Turist hotela.

AMT PO NOVEM

Občinski odbor RK bo 9. in 10. oktobra organiziral drugo letošnjo krvodajalsko akcijo. Tudi tokrat bo občinski sindikalni svet nagradil delovno organizacijo, od koder se bo odzvalo največ krvodajalcev. RK pa bo nagradil dve najuspešnejši krajevni skupnosti. Trgovsko gostinstvo podjetje Posavje je za pogostitev tokrat namenilo prostore Turist hotela.

ZA OBČINSKI PRAZNIK

Na današnji seji bo pripravljali odbor dokončno utrdil program prireditev letošnjega občinskega praznika. Pričakovati je, da bodo osrednji dogodki otvoritev nove šole na Bizeljskem, telovadnice v Brežicah, obnovljene bolnišnice in spomenika v Pišecah, kjer bo 19. oktobra hkrati osrednja občinska proslava 30-letnice osvoboditve. V Brežicah naj bi na predvečer praznika organizirali tudi večjo kulturno prireditev.

20 NOVIH ČLANOV

V tednu Komunist se je sestala večina osnovnih organizacij, ki so razpravljale o 50-letnici pisane partijske besede, 30-letnici osvoboditve ter vlogi sredstev javnega obveščanja. Nasprotno od dosedanjih let so same sprejele v svoje vrste nove člane.

redov osnovnih šol in dijaki šolskega centra. Svoje srečanje s komunisti so opisali v posebnih nalogah, ki jih bo ocenila žirija in najboljši nagradila.

Zadnjega dne se je v Brežicah sestala uredništvo slovenske izdaje Komunist, organizirana sta bila še posveta o kaznovalniki politiki v občini in o odnosih med TOZD IMV. Slovesnosti so sklenili v petek 7. ustnim časopisom Komunist.

V. PODGORŠEK

Komunisti o obveščanju

Predlogi za lokalni radio in Dolenjski list

V tednu Komunist so se na skupni seji zbrali tudi člani osnovnih organizacij ZK krajevne skupnosti in osnovne šole Artiče. Izredno zavzeto so razpravljali predvsem o problematiki javnega obveščanja.

Na osnovi zbranih podatkov so ugotovili razširjenost časopisov in revij med občani te krajevne skupnosti, bili mnenja, da je lokalna radijska postaja Brežice osnovni informator, ki pa bi moral še bolj izkoristiti svojo osnovno oddelko: hitro posredovati novice. Bili so mnenja, da bi tudi Dolenjski list lahko bolj izkoristil prostor, namenjen osnov-

ngemu informiranju, pa tudi v ostalih glasilih pogrešajo prispevke s svojega območja.

Ob koncu so sprejeli nekaj določenih predlogov: prek SZDL bodo sprožili akcijo za razširitev dopisniške mreže iz krajevnih skupnosti in delovnih organizacij, proučili možnost, da bi radijska postaja oddajala v določenih dneh tudi ob večernih urah, ko imajo predvsem kmetovalci več časa za poslušanje, v Dolenjskem listu pa predlagajo namesto komunskih „kotičkov“ enovito posavsko stran.

V. P.

Več za varstvo otrok

V brežiški občini ugotavljajo, da je v organiziranem otroškem varstvu zajetih le 10% vseh predšolskih otrok. Vzrok temu so predvsem premajhne prostorske možnosti in pomanjkanje kadrov. Kljub temu so v tem šolskem letu že dosegli nekatere premike: štiri nove oddelke so odprli pri osnovnih šolah Bizeljsko, Artiče in Pišce ter tako povečali število v vzgojno-varstvenih zavodih od 232 na 325. Se pogumnejše načrte zastavlja skupnost otroškega varstva za naslednje leto, v Dobovi programirajo izgradnjo montažnega Marlesovega vrtca s tremi igralnicami za okrog 60 otrok, v Brežicah pa bodo skušali reševati problem varstva v pritičnih prostorih novih stolpnice ob Bizeljski cesti.

NAJBOLJŠA NALOGA: SMILJANA COLARIC

Ob tednu Komunist so tudi v krški občini učenci pisali naloge o srečanju s komunistom. Posebna žirija je najboljše ocenila prispevek Smiljane Colarič iz osnovne šole Kostanjevica. Iz celotne naloge, ki so jo prebrali tudi na svečani seji Občinske konference ZK Krško, povzemamo odlomek:

„Zvečer sem premišljevala o ljudeh, ki sem jih danes srečala in o njih brala, oziroma slišala. Ne vem, če je bil kateri od njih član ZK, vendar sem v njih videla komuniste. Komuniste s komunističnimi idejami, nazori, vedenjem in dejanji. Vsi so bili enakih misli in istih ciljev kot člani Partije. Spoznala sem, da niso komunisti le člani Partije, temveč tudi vsi drugi ljudje, ki imajo enake interese.“

Pisana beseda premalo brana

Razgiban teden Komunist v krški občini – Franc Šali o pomenu časopisa in knjige

50 let pisane partijske besede in 30 let osvoboditve so v krški občini proslavili nadvse svečano in tudi delavno hkrati. Za uvod v teden Komunist so starejši člani partije obiskali osnovne šole ter pripovedovali učencem o svojem sprejemu v ZK in o delu v tej organizaciji. Vtise o teh srečanjih so učenci opisali v spisih z naslovom „Moje srečanje s komunistom“.

V Krškem, Leskovcu, Kostanjevici in na Senovem so bile na začetku minulega tedna slovesne seje vseh članov ZK omenjenih krajevnih skupnosti. Osrednja praznična prireditev pa je bila v sredo popoldne v Tovarni celuloze in papirja „Djuro Salaj“ v Krškem.

Slavnostni govornik Franc Šali je tedaj spregovoril o pome-

ni pisane besede, časopisa in knjige. Ob tem je dejal, da se naši ljudje premalo poslužujejo pisane besede iz različnih vzrokov, med drugim tudi zato, ker je še vedno predraga. Tovariš Šali je nato podal krajši zgodovinski oris razvoja partijskega tiska in še posebej časopisa „Komunist“.

Zatem so na svečani seji spre-

Program tesnega sodelovanja

V krški občini se ZRVS že pripravlja za delo v prihodnjem letu – Na voljo je oddelek vojaške literature

V končni fazi je izdelava programa dela v letu 1976 za občinski odbor ZRVS, osnovne organizacije ZRVS in aktivne RVS v občini Krško. O delovnem programu je razpravljalo tudi predsedstvo občinskega odbora ZRVS.

V program, ki predvideva tesno sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami in društvi na terenu, so vključeni vsi dejavniki za skupne akcije ZRVS, ZSMS, enot TO, SLO, šol in drugih organizacij in društev. Pobudniki vseh akcij bodo osnovne organizacije ZRVS in aktivne RVS. Poseben pomen pri tem bo imel svet ZK pri občinskem odboru ZRVS, ki bo glavni nosilec sodelovanja z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami in društvi, prizadeval pa si bo tudi izboljšati idejno-politično strukturo članstva tako, da bo predlagal za sprejem v ZK predvsem mlajše RVS.

Ob programu dela je občinski odbor ZRVS sestavil tudi okvirnejši razpored pomembnejših nalog v obdobju september 1975–julij 1976. Teče tudi individualna priprava RVS prek revije „Naša obramba“, ki že od septembra naprej objavlja članke „Partizanska četa v zasedi v

zaledju „plavega“ na začasno zaslednem ozemlju za uničevanje transportne kolone „plavega“. Tako je omogočeno vsem RVS, ki so obvezni za reševanje taktičnih nalog in nočne orientacije, da se vsestransko pripravijo za pomembne naloge. Obvezni RVS so oficirji, stari do 55 let, in mlajši oficirji, stari do 50 let. Predavanje pa je obvezno za vse RVS do 60. leta starosti (razen bolnih in nesposobnih za JLA).

Občinski odbor ZRVS ima tudi oddelek vojaške literature pri Valvasorjevi knjižnici v Krškem. Literatura je na vpogled vsem RVS in občanam. V dogovoru z oddelkom za LO občine Krško bo nudil pomoč pri izvajanju letnega programa za splošno vojaško usposabljanje RVS.

V osnovnih organizacijah ZRVS pa že tečejo priprave na redne letne skupščine, ki bodo v novembru ali decembru, pripravljajo pa tudi predloge za nova vodstva.

DUŠAN VLADIČ

OBVESTILO O DERATIZACIJI (zastrupljanju podgan in miši) V OBČINI KRŠKO

Po odloku o splošni deratizaciji večjih naselij občine Krško (Skupščinski Dolenjski list št. 23/70) bo Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto opravil OBVEZNO DERATIZACIJO (nastavljanje zastrupljenih vab) na območju naselij Brestanica, Senovo, Leskovec, Raka, Kostanjevica in Senovo, od 13. oktobra do 25. oktobra 1975. Točna navodila in opozorila bodo objavljena na vidnih mestih v krajih, kjer bomo opravljali deratizacijo.

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO VARNOST NOVO MESTO
Mej vrti 5, telefon 21

VETERINARJA BI RADI

Za območje Kostanjevica in Podbočja bi želeli imeti kmetje stalnega veterinarja, to pa zaenkrat ni mogoče, ker ni dela za polno zaposlitev. V ta okoliš se vozijo veterinarji iz Brestanice, kar seveda povečuje prevozne stroške. Posavski veterinarski zavod je zaradi tega predlagal, naj bi stroške za kilometrino do Podbočja in Kostanjevica pokrila občinska skupščina oz. krajevena skupnost in tako razbremenila kmete.

TRIJE SOLARJI NAGRAJENI

Za najboljše spise z naslovom „Moje srečanje s komunistom“ so v Krškem na svečani seji občinske konference ZK v Tednu komuniste nagradili tri osnovnošolce. Prvo nagrado je dobila Smiljana Colarič iz osnovne šole v Kostanjevici, drugo nagrado Gorazd Kužnik iz osnovne šole Jurij Dalmatin v Krškem in tretjo nagrado Jožica Božič iz osnovne šole Adam Bohorič v Brestanici. Žirija je nagradila tudi učencu posebnih šol v Krškem Janka Godlerja, za spise iz Šolskega centra pa ni podelila nobene nagrade.

PO USPEHU – NOVI NAČRTI

Na osnovni šoli Jurija Dalmatina v Krškem imajo šolsko hranilnico šele poldrugo leto dni, vendar se je vanjo vključilo že 449 varčevalcev, kar je skoraj polovica šolarjev. Doselej je poslovala trikrat na teden, poleg pa naj bi bila odprta še dva dni več. Medtem ko so doslej sprejemali le vloge, nameravajo poslej njeno poslovanje razširiti. Tako naj bi varčevalcem nudili tudi manjša posojila za nakup šolskih knjig, športne opreme in podobnih stvari.

POVABILO NA KROS

Pred že tradicionalnim jesenskim krosom časopisa „Delo“ naj bi enako prireditev pripravili tudi v Krškem. Temeljna telesnokulturna skupnost namerava organizirati občinsko prvenstvo 17. oktobra in nanjo vabi vse šole, športna društva in klube. Prav bi bilo, da bi dotlej izvedli še izločilna šolska tekmovanja.

Z. ŠEBEK

jeli v organizacijo Zveze komunistov 67 novih članov, kar je ob tem pomembnem dogodku čestital sekretar komunistične konference ZKS ne Drobnič in jim na kratko predstavil njihove osnovne naloge. Podelili so tudi diplome za grade pionirjem, ki so o območju komunistov po šolah imeli najboljše spise.

KAKŠNA BO VINSKA LETINA?

Dolgotrajno izobličeno vreme je sicer kot vedno za trgatega, ki se je skoraj vsod že pričela, vendar se ne more popraviti tako, da bi bilo povzročilo nestandardno vreme v prejšnjih letih. V krški občini bodo manj grozja kot lani, čeprav bila letina le povprečna, čas je vsega skupaj nekaj več od tega le 50 v družbeno posodobljenih parcelah, okoli 500 hektarjev. „Agrokombinat“ je proučil vrsto let uspešno pridelati dvigniti vinogradništvo nekdanjo raven, računamo krat na znatno povečanje odkup grozja, zato enotno predelavo in količino kvalitativnejše na. Zasebniki in lastniki vodnja naj bi dali v posavo v Leskovcu od 140 vagonov, kar je več kot leto poprej.

Tisti, ki so trgali v vinogradih v soboto in nedeljo, so imeli sladko grozdje. Povsod tam, kjer ni bilo toče, je pridelok kakovosten, zato bo vino boljše od lanskega. (Foto: Jotica Tepeš)

Krške novice

DOVOLJ NOVINEV – Pred dnevi je krška sekcija plavalnih sodnikov pomnožila svoje vrste z dvajsetimi novinci. Toliko jih je namreč uspešno prestalo pismeni izpit, praktični del pa so delali že med tekmovalno sezono. Razveseljuje je, da se je za nov tečaj prijavilo še 30 kandidatov, ki bodo izpite opravljali ob koncu meseca.

SE DVAKRAT – Krško Filatelistično društvo ima do konca leta v programu še dve razstavi. Prvo so že pripravili njihovi mladi člani z osnovne šole Jurija Dalmatina v počastitev dneva pionirjev, druga pa bo članska, že tradicionalna, v počastitev dneva republike.

SE DVE – Pred meseci smo tudi v našem listu obetali v Krškem „sušno“ likovno sezono. Vse pa kaže, da bodo črnogled napovedi vendarle res samo „črnogled“, saj

Skupina prostovoljnih delavcev z dr. Stankom Nikolićem (čepi prvi z leve), ki je bila na delu med našim obiskom. „Storilnost prostovoljnih delavcev ni nič manjša kot pri kakšnem gradbenem podjetju,“ pravi dr. Nikolić. (Foto: J. Primc)

V deželi Petra Klepca grade ambulanto

Skupaj prihaja na delo mlado in staro s slovenske in hrvaške strani — Kmalu bo plošča — Složno prek vseh ovir — S seboj prinesejo orodje, hrano in tudi stroje

Prebivalci slovenske in hrvaške strani Kolpe in Čabranke so 7. junija v Osilnici začeli složno graditi ambulanto, ki bi upravičeno nosila ime „Ambulanta bratstva in enotnosti“.

Ko smo sredi septembra obiskali gradbišče, je bilo na delu okoli 15 ljudi, med njimi 65-letni Anton Tomac in Jože Poje iz Ribjeka ter Anton Šercer iz Ložca. Najstarejši je bil 72-letni Štefan Jelenc iz Ribjeka, ki je do takrat prišel na delo že desetkrat. Na delo pa prihajajo tudi starejši, celo 80-letni Rudi Janež je prišel enkrat, 82-letni Jože Janež iz Potuharice pa dvakrat. Seveda prihajajo na delo tudi mlajši, moški srednjih let in ženske.

Delajo največ ob ponedeljkih, sredo, petkih, sobotah in nedeljah, ko lahko pride v Osilnico dr. Stanko Nikolić, ki odreja tudi, po koliko ljudi in iz katerih vasi naj pride določeni dan na delo. Do našega obiska so bili najpogosteje klicani prebivalci najbližjih vasi, se pravi Osilnice, Hrvaškega, Sel in Ribjeka, ki so opravili skupno okoli 3.000 prostovoljnih delovnih ur in vgradili v zidani del doma 22 ton cementa in 7 ton železa.

Ljudje pridejo na delo s svojim orodjem in celo svojimi stroji, kot so betonski mešalniki, motorne žage in drugo. Vsak prinese s seboj malo, pijačo; tisti, kateri pridejo na delo že dopoldne in so bolj oddaljeni, pa celo kosilo.

Doslej so izkoristili za delo šele okoli polovice prebivalcev tega območja, ki mu pravijo tudi „Dežela Petra Klepca“. Ostali bodo prišli na vrsto kasneje. Dr. Stanko Nikolić, ki vodi tudi evidenco o opravljenih prostovoljnih delovnih urah, jih pokliče na delo po 5 do 25 na dan. Stevilo je odvisno od tega, koliko ljudi je resnično potrebnih, da opravijo delo, ki je za tisti dan predvideno. Vendar se skoraj redno dogaja, da še kdo pride, ki ni bil poklican.

Iz bolj oddaljenih vasi, kjer prebivalci še niso prišli na vrsto za delo, se čutijo nekoliko zapostavljene. Zato so že prišli predstavniki vasi Požar, Podgora in Plešče ter ponudili po 20 do 25 ljudi za delo ob sobotah ali nedeljah. Tudi ti bodo že prišli na vrsto.

HRVATSKA STRAN HITRO NAPREJ, SLOVENSKA ZAOSTAJA

V deželi Petra Klepca so na hrvaški strani že asfaltirali cesto Cabar-Parg, zdaj pa pripravljajo za asfaltiranje cesti Cabar-Osilnica in Gerovo-Delnice. Po zaslugi del na hrvaški strani bo imela Osilnica asfaltno cesto do Reke in Ljubljane, le do Kočevja, kjer je domače občinsko središče, bo še makadam.

SPOMENIK MAJORJU JONESU

Pripravljalni odbor za odkritje spomenika našem velikemu prijatelju majorju Williamsu Jonesu je povabil na odkritje spomenika tudi delegacijo družbenopolitičnih organizacij kočevske občine. Žal pa zaradi nekoliko poznega obvestila delegacija ni mogla na pot v Kanado, zato se je za vabilo pisмено zahvalila.

Major Williams Jones, ki je bil med vojno v vojaški misiji pri nas, se je oktobra 1943 udeležil tudi zasedanja Kočevskega zbora. Tudi po vojni je prizadevno deloval za zblizevanje in prijateljstvo med državljani Kanade in Jugoslavije. Le kratke čase pred svojo prezgodnjo smrtjo je obiskal Jugoslavijo in tudi Kočevje.

Letos en učitelj manj

Tudi v osnovni šoli Vas-Fara nemoteno teče novo šolsko leto. Glavice se bistrijo, misli se krešejo ob novi matematiki do 5. razreda, ob novi nemščini v 5. in 6. razredu in novi slovenščini do 8. razreda. Na naši šoli je letos vpisanih 109 učencev ali 11 manj kot lani. Pouk je v nižjih razredih kombiniran, v višjih učimo predmetno.

Med počitnicami so našo šolo zapustili trije prosvetni delavci, ki so se z nami borili za boljše uspehe okoli 20 let, in sicer: Dorica Piršič, ki se je preselila v Kočevje, ter Ivanka in Jože Jakšič, ki sta odšla na šolo v Ljubljano. Učitelji so

tudi obljubila večjo pomoč. „Največ pa je prispevalo posestvo Snežnik, zato se vsi lepo zahvaljujemo delovnim ljudem in vodstvu tega kolektiva,“ je povedal dr. Nikolić in to trditve podkrepil: prispevki Snežnika so znašali namreč 200 kubikov gramoza, 20 kubikov gradbenega lesa, pomoč pri prevozih in drugod.

Nadalje je dr. Nikolić povedal, da bodo predvidoma še pred občinskim praznikom 3. oktobrom zabetonirali prvo ploščo in tako končali dela za leto. Prihodnje leto, ko bodo zbrali ostale prispevke in dobili obljubljeno soudeležbo regionalne skupnosti za investicije v zdravstvu, pa bodo na ploščo postavili montažni del ambulante, ki bo veljal okoli 1.800.000 din.

Predsednik krajevne skupnosti Osilnica Drago Štimec pa je dejal: „Začeli smo iz nič. Dr. Nikolić se je zavzel za gradnjo tako, kot se ne bi verjetno noben drug. Tudi samokolnice vozi. Ambulanto bomo zgradili, pa če nam nihče ne bi pri tem pomagal. Smo dežela Petra Klepca in premagamo vse ovire, če smo složni.“

J. PRIMC

KULTURNI PROGRAM

Clani izvršnega odbora temeljne kulturne skupnosti občine Kočevje so na zadnji seji, ki je bila pred kratkim, obravnavali predloge za delovni program za leto 1976. Pogovarjali pa so se tudi o finančnih vprašanjih in o tekočem delu.

V. I.

odšli, uspehi njihovega dela so ostali. Ostalo je njihovo minulo delo: učenci, ki odrasčajo v delovne in poštene državljane naše domovine. To je za nas, učitelje, najlepša zahvala, ki je ne odtehta nobena mesečna plača ali nagrada.

Na šolo pa smo dobili mlad učiteljski par, Vero in Franceta Cimpriča. Manjka nam še učitelj za predmetni pouk. Te ure smo si morali pač razdeliti ostali učitelji.

Pridno smo zastavili delo tudi v krožkih in izvenšolskih dejavnostih. Upamo, da uspehi tudi letos ne bodo izostali.

MARIJA VOLF

Iz nesreče se je rodilo društvo

Ob 50-letnici PGD Vas-Fara na kratko o njegovi zgodovini

Prostovoljno gasilsko društvo (PGD) Vas-Fara je slavilo v nedeljo, 28. septembra, 50-letnico obstoja. V oktobru 1924 je izbruhnil požar v Pirčih pri Antonu Ofaku in naredil veliko škodo. Ljudje so takrat neorganizirano reševali in gasili. Ob tej nesreči so dokončno spoznali, da brez dobrega gasilskega društva ne bo šlo več.

Pobudo za ustanovitev je dal tedanji nadučitelj Martin Marinč iz osnovne šole Vas-Fara. S pomočjo Jožeta Klariča, ki še danes živi v Vasi in se rad spominja tistih časov, sta čez zimo 1924/25 pripravila vse potrebno za ustanovni občni zbor. Finančno jima je pomagal go-

stilničar Martin Papež iz Vasi. Ustanovni občni zbor je bil 18. maja 1925. Na njem so izvolili upravni in nadzorni odbor. Nacelnik in poveljnik GD je postal Jože Klarič iz Vasi.

Orodja in sredstev v začetku ni bilo. Organizirali so veselice in tako pridobivali denar ter ku-

Novi predlog za asfalt ugodnejši

Vendar bo tudi po njem kočevska občina glede asfaltiranih cest med zadnjimi

K prvotnemu predlogu izhodišč za določanje prednostnega reda cestnih del v obdobju 1976 – 1980 je dala kočevska občinska skupščina več pripomb. Predvsem je predlagala, naj bi v prihodnjem srednjeročnem obdobju zagotovili, da bi imela vsaka občina asfaltiranih vsaj polovico republiških cest.

Prvotni osnutek je namreč predvideval, da bi nekatere ob-

čine, ki imajo že zdaj veliko asfaltiranih cest, dobivale še naprej asfalt izredno hitro, medtem ko bi v kočevski občini v prihodnjih petih letih asfaltirali le 2 km cest. Tako bi imeli leta 1980 v občini asfaltiranih le 35,7 odstotka cest, medtem ko jih bi bilo v Sloveniji povprečno asfaltiranih še enkrat več oziroma 71,1 odstotka.

Novi osnutek načrta cestnih del je za kočevsko občino ugodnejši, vendar še ne povsem zadovoljiv. Po njem naj bi v obdobju 1976 do 1980 na območju občine Kočevje utrdili cestišče proti Mozlju in 2 km

NOV ODDELEK

Na osnovni šoli Kočevje so imeli lani 6 oddelkov podaljšane bivanja, letos pa jih je 7, čeprav šola ne bi smela razširjati dejavnosti. Vendar je to mogoče le zato, ker bo ukimjen en redni oddelek na šoli Kočevska Reka.

Novi oddelek podaljšane bivanja je organiziran za učence 1., 2. in 3. razreda, ki obiskujejo pouk dopoldne, zaposleni starši pa jim dopoldne ne morejo priskrbeti varstva. Potrebe po podaljšanem bivanju so večje, kot so možnosti. Prijav za te oddelke je namreč še precej, vendar ni denarja, da bi jih ustanovili več. V oddelkih podaljšane bivanja šolarjem ni zagotovljeno le varstvo in pomoč pri učenju, ampak tudi hrana. Ti oddelki so pravzaprav prehodna oblika oziroma priprava za bodočo celodnevno šolo.

J. P.

NI TUJEGA OLJA

Na Petrolo v Kočevju, pa tudi na drugih Petrolovih bencinskih črpal-kah ni mogoče več kupiti motornega olja tuje proizvodnje. Vsi potrošniki se bodo morali odslej zadovoljiti z domačimi olji, ki po kakovosti menda prav nič ne zaostajajo za tujimi.

V. I.

Cene visoke, a v okviru predpisov

Pivo, jance in brezalkoholne pijače so prodajali na črno

Pred kratkim smo zaprosili za razgovor tržnega inšpektorja občine Kočevje Ivana Bartolja. Ko smo mu povedali, da se občani često oglašijo tudi pri nas zaradi slabega blaga, visokih cen, neoznačevanja cen in zaradi podobnih zadev, je odgovoril:

— Tudi sam vem, da občani pogosto kritizirajo, žal pa le redki pridejo k meni, še redkejši pa imajo tudi dokaze za take trditve. Dobim več anonimnih pismenih ali telefonskih prijav. Ko jih preverjam, se običajno izkaže, da niso bile upravičene. Tudi danes sva šla zaradi take prijave z veterinarskim inšpektorjem v Struge, vendar nisva ugotovila nobene krivde.

— Med dopusti so inšpektorji obiskovali tudi prodajalne mesa. Kaj ste pri takih pregledih ugotovili vi?

— Povsod je bilo v glavnem vse v redu. Niso prodajali slabšega mesa za boljše. Meso so označevali po predpisih in cene tudi.

— Kočevska tržnica je v primerjavi z novomeško ali ljubljansko dražja. Kaj so pokazali pregledi?

— Kakovost sadja in zelenjave na tržnici je dobra. Cene oblikujejo po predpisih. V začetku je

bilo nekaj kršitev, ki sem jih prijavil sodniku za prekrške. Predvsem takrat niso bile označene cene za blago na samem blagu ali na ceniku. Nekaj nejasnosti je še

Ivan Bartolj, tržni inšpektor: „Občani, ki ugotove nepravilnosti, bi jih morali odkrito prijaviti tržni inšpekciji. Le sodelovanje rodi uspeh. Anonimni pozivi niso primerni.“

v zvezi z nabavljanjem blaga, ki ga prodajalci nato prodajajo na tržnici, vendar bomo tudi glede tega v kratkem poskrbeli za večji red.

Večji problem je pri prodajalcih kiča na tržnici. Vsi imajo namreč obrtna dovoljenja svojih občin, čeprav je malo verjetno, da bi nekdo proizvajal vse, od pločevine, plastike in stekla do slik in drugega. Prav zaradi občinskih potrdil, ki verjetno niso vsa prav izdana, je težko loviti prodajalce.

— Med sezono ste gotovo kontrolirali tudi gostišča?

— V gostiščih so bile povsod cene v redu. Le v enem so dvignili ceno nad dovoljeno oziroma evidentirano. Pač pa smo ugotovili, da nekatere priprekčujejo s pivom in drugimi pijačami. Dva taka smo odkrili na Oneku in v Cvjeterjih. Eden je tako v dveh mesecih imel pri pivu okoli 5.000 din posttržninskega zaslužka. Drugi si je zbil celo leseno barako, jo okrasil s fotografijami golih žensk ter prodajal pivo, pečene jance in drugo. Zaradi tega smo oba že prijavili.

J. PRIMC

je podaril Rudolf Gorjan iz Pirč, domačini pa so ga obdelali, razžagali in speljali v Vas. Pokupovali so tudi ostali material.

Leta 1934 so domačini s prostovoljnim delom zazidali temelje. Zgradbo so delno uredili toliko, da so vanjo postavili brizgalno in orodje. Nato so zbirali denar in material za nadaljnjo gradnjo, a je prišla druga svetovna vojna. Material jim je italijanski okupator pobral, denar je izgubil vrednost, dom je čakal lepših časov.

In dočakal jih je. Dom so dograjevali od leta 1946 dalje in ga dokončali leta 1956. Zgradba je enonadstropna. V njej so orodjarna in garaža za gasilce, stolp za sušenje cevi ter pošta Vas in krajevni urad Vas-Fara.

Naše GD ima od leta 1971 avto-kombi, novo motorno brizgalno „Rosenbauer“, električno sireno, vse potrebno manjše orodje in izurjeno desetino, ki je ob vsakem času in vrenem pripravljena pomagati ljudem v stiski.

Zaradi boljše organizacije dela je naše GD 1971 v Kuzlju ustanovilo svojo desetino. Ta si je našla tudi parcelo in na njej zgradila lično orodjarno za brizgalno in orodje.

Naše GD opravlja letno preventivno službo med prebivalstvom, pregleduje dimne naprave in podstreja ter izobražuje prebivalstvo. PGD je torej različna organizacija, ki skrbi za varnost naših ljudi in vsega premoženja.

MARIJA VOLF

Neodgovorno planiranje

Po sprejetem rokovniku, ki ga je izdelala občinska skupščina Ribnica, bi morali v avgustu izdelati osnutke načrtov razvoja vseh TOZD, SIS in krajevnih skupnosti, pa tudi srednjeročnega razvoja občine. V septembru bi usklajevali osnutek načrta občine z načrti TOZD, KS in SIS itd., konec septembra pa bi morali biti vsi ti osnutki načrtov že v javni razpravi.

Vendar ni doslej narejena še nič. V mnogih TOZD nimajo izvoljene niti komisije za plan, osnutka načrta pa pristojni občinski organi niso dobili še nobenega na vpogled.

V ribniški občini so zdaj že videli, da brez močnega pritiska SZDL, sindikata in ZK delo ne bo šlo dovolj hitro naprej. Družbenopolitične organizacije bodo morale upoštevati tudi žalostno dejstvo, da je tak odnos do planiranja včasih tudi posledica notranjih nesoglasij, razprtij med TOZD v OZD, nevoščljivosti, da ta TOZD ali obrat ne bi hitreje napredoval kot oni. Vse take razprtije vodijo do cepljenja sil, do notranjih prepričkov, namesto da bi vsi složno poprijeli in popeljali letos to TOZD oziroma obrat naprej, prihodnje leto pa drugo itd.

Predvsem je treba neso-glasja v TOZD hitro odpraviti in izdelati osnutke načrtov. Brez teh namreč ne morejo izdelati svojih niti SIS niti krajevne skupnosti, saj so njihovi dohodki in s tem delovni načrti odvisni od količine denarja, ki ga bodo ustvarile in jim ga namenile TOZD.

Sedanje usklajeno načrtovanje pa je pomembno zato, ker se zdaj prvič delavec ne pojavlja v načrtovanju le kot proizvajalec (v načrtu TOZD), ampak tudi kot porabnik dobrin življenjskega in družbenega standarda v načrtih SIS in krajevne skupnosti.

LEPO SLOVO

Pred kratkim je bila v restavraciji hotela „Jelka“ v Ribnici večerja ob slovesu vojaških starešin, ki odhajajo iz tega kraja na nove dolžnosti. Obenem so jim podelili tudi spominška darila.

M. G.

Na rokometni tekmi ob pionirskem prazniku sta se pomerili v Ribnici ekipi osmih in sedmih razredov. Čeprav so gledalci bodrili bolj mlajše, so zmagali starejši. (Foto: J. Primc)

Ribniški predlog: prednost rokometu

V ribniški občini je bilo čutili v zadnjem obdobju na področju telesne kulture veliko delavnost, in sicer predvsem zaradi javne razprave o kategorizaciji športnih panog in tekmovalnih sistemih. Ribniški športniki in telesno-vzgojni delavci pa tudi drugi, ki so sodelovali v javni razpravi – trajala je do 25. septembra – so zahtevali, naj bodo športne panoge kategorizirane „od spodaj navzgor“. To pomeni, naj bi bilo pri kategorizaciji odločilno mnenje športnih društev in organizacij v bazi. Izdelati je treba tudi merila, katerim bi morale odgovarjati športne panoge, ki naj bi imele prednost pri financiranju.

V ribniški občini menijo, da je treba pri kategorizaciji oziroma določiti prednosti za financiranje ločiti kolektivne igre in posamezne. Pri financiranju oziroma kategorizaciji naj bi imela pri kolektivnih igrah prednost množičnost, saj je ta tudi pogoj za kakovost. Pri financiranju

in sicer predvsem zaradi javne panog in tekmovalnih sistemih. Ribniški športniki in telesno-vzgojni delavci pa tudi drugi, ki so sodelovali v javni razpravi – trajala je do 25. septembra – so zahtevali, naj bodo športne panoge kategorizirane „od spodaj navzgor“. To pomeni, naj bi bilo pri kategorizaciji odločilno mnenje športnih društev in organizacij v bazi. Izdelati je treba tudi merila, katerim bi morale odgovarjati športne panoge, ki naj bi imele prednost pri financiranju.

Prav zato so se na zaključni razpravi, v kateri je sodelovalo kar okoli 30 udeležencev, odločili, naj bi imela prednost rokomet in nogomet. Rokomet je dobil daleč največ glasov. Pri posameznih športih pa so dali prednost plavanje in atletiki.

Ribniški predlog se občutno razlikuje od predloga mestne zveze ljubljanske, ki je predlagala tak prednostni red: košarka, nogomet, rokomet, hokej. Ribničani niso dali prednosti rokometu pred košarko le zato, ker imajo uspešno rokometno ekipo, ampak predvsem zato, ker je

v Sloveniji kar 311 rokometnih klubov in le 193 košarkarskih. Boje se, da rokomet pri financiranju ne bi bil prikrajšan ali bi celo izpadel le zato, ker ima košarka več „stricev“.

Razprava o tekmovalnih sistemih pa ni imela posebnega uspeha, ker

razpravljalci sploh niso razumeli, kaj žele predlagatelji tega sistema doseči. Opozorili pa so, da je treba upoštevati, da se ameriški profesionalizem ne more preseliti v jugoslovanski amaterizem.

J. P.

Uspešni pri učenju in drugem delu

Ribniški pionirji so imeli 29. septembra konferenco, na kateri so pregledali delo v zadnjem letu in se dogovorili za okvirni program dela v bodoče, medtem ko bo dokončni program izdelalo novo vodstvo, ki so ga izvolili ta dan.

Pregled dosedanjega dela organizacije in krožkov je pokazal, da so tani uspešno sodelovali v Jugoslovanskih pionirskih igrah in tudi Veseli šoli, kjer so pionirji ribniške osemletke zasedli vsa prva mesta na

občinskem tekmovalju, zelo uspešni pa so bili tudi na republiškem.

Pionirji so prav tako prizadevno sodelovali pri vaji „Jesen 74“. Takrat so izdali tudi dve številki svojega glasila „Mladi upornik“, iz katerih je vse prispevke objavil TV-15.

Uspešni so bili še ostali krožki. Literarno-dopisniški je izdal glasilo „Krošnja“ in dopisoval v več časopisov. Dramsko-recitacijski je sodeloval pri vseh proslavah. Pevski zbor je imel ob koncu leta samostojen koncert. Prizadevni so bili še lutkarji, šahisti in člani drugih krožkov.

Po glavnem delu konference, ki je potekal v domu TVD Partizan, so

ksih, se pravi znotraj posameznih panog gospodarstva, in usklajevanje med njimi. Dejstvo pa je tudi, da imajo usklajevanje, sporazumevanje, sodelovanje in celo združevanje v načrtu ponekod že leta in leta, storili pa niso še ničesar oziroma zelo malo. Nedelavnost skušajo pač opravičiti na različne načine.

DUGOVOR O OBLIKOVANJU CENE STANOVANJA

Družbeni dogovor o načinu oblikovanja stanovanjskih cen v občini Ribnica so podpisali septembra samoupravna stanovanjska skupnost, izvršni svet občine, občinski sindikalni svet, Projektivni atelje Ljubljana, Zidar Kočevje, iniciativni odbor za ustanovitev samoupravne komunalne skupnosti občine Ribnica, kmetijsko-zemljiška skupnost, kočevska podružnica Ljubljanske banke, Elektro Kočevje, PTT Kočevje in Hydrovod Kočevje–Ribnica.

pionirji odšli na rokometno tekmo, na kateri sta se pomerili ekipi osmih in sedmih razredov. Zmagali so osmi razredi 11:7.

Med temko pa so odhajali na volišče v osnovni šoli po trije delegati iz vsakega razreda in tajno volili novo vodstvo pionirske organizacije. Novo vodstvo se bo nato sestalo in izvolilo predsednika in ostale vodje, nato pa bodo sprejeli še delovni program, v katerega bodo gotovo vnesli tudi letošnje Jugoslovanske pionirske igre (ni še znano, pod kakšnim geslom bodo potekale), tekmovanje v Veseli šoli, delo vseh krožkov in drugo.

Delo pionirske organizacije usmerja oziroma pionirjem pomaga pri delu mentorski odbor učiteljev, katerega predsednica je Cirila Jevnikar.

J. P.

Koliko smo zbrali - in kako razdelili?

Obračun samopriskevka, ki ga plačujejo prebivalci ribniške občine od 1. julija 1973 dalje

Več prebivalcev ribniške občine je izrazilo željo, naj bi objavili obračun dohodkov in izdatkov samopriskevka, ki je bil uveden leta 1973. Podatke smo dobili na oddelku za gospodarstvo in finance občinske skupščine Ribnica.

Od 1. julija 1973 do 31. decembra 1974 so samopriskevke zbirali in ga na osnovi dogovorov razdeljevali pri občinski skupščini Ribnica. V tem obdobju je bilo zbranih skupno 1.748.755 din samopriskevka, in sicer 1.538.922,15 din od redno zaposlenih v družbenem sektorju, 209.832,85 din pa od kmetov, obrtnikov in drugih.

Ta zbrani denar bi moral biti na osnovi prvotno sprejetih dogovorov in sklepov razdeljen

tako: 1.000.000 din za družbeni center (DC-16) v Dolenji vasi, za območje Ribnice 354.835 din, za območje Dolenje vasi 107.670 din, območje Loškega potoka 112.314 din in območje Sodražice 173.936 din.

V resnici pa je bil zaradi prekoračitve cen pri gradnjah in iz drugih vzrokov ta denar porabljen tako: 1.130.000 din za DC-16, krajevna skupnost Ribnica 200.000 din, krajevna skupnost Sodražica 150.000 din, TVD Partizan Ribnica 140.000 din, popravilo osnovne šole Sodražica 90.000 din, za gradbeni nadzor 26.000 din in za materialne stroške SDK 9.800 din.

Od 1. januarja letos dalje zbirala samopriskevke Služba družbenega knjigovodstva, ki ga brez

posredovanja občinske skupščine razdeljuje območnim skladom samopriskevka. Delitev poteka na osnovi osvojenega ključa, po katerem dobiva območje Ribnice 47,39 odstotka zbranega samopriskevka, območje Sodražice 23,23 odstotka, območje Loškega potoka 15 odstotkov in območje Dolenje vasi 14,38 odstotka.

Na osnovi tega ključa je bil v prvi polovici leta zbrani samopriskevka (po podatkih, s katerimi razpolaga občinska skupščina) razdeljen tako: območje Ribnice 635.978,25 din, območje Sodražice 311.748,65 din, območje Loškega potoka 201.301,35 din, območje Dolenje vasi 192.980,85 din. Razen tega je bilo za razne stroške (verjetno SDK, ker drugega pojasnila nismo dobili, op. ur.) porabljenih od 1.346.722,65 din zbranega samopriskevka že pred delitvijo 3,5 odstotka celotnega samopriskevka ali 4.713,60 din.

Za kaj so območja zbrani denar porabila, pri občinski skupščini nimajo natančnih podatkov. Po njihovem mnenju pa ga je šlo večinoma za asfaltiranje cest in druga komunalna urejanja.

J. P.

Delegati oddelkov so prihajali na volišče po razredih. Včasih pa se je tudi kaj zataknilo, ker je ta ali oni delegat zaradi navijanja na rokometni tekmi pozabil na svojo delegatsko dolžnost. (Foto: J. Primc)

Nerazviti v treh občinah

Skupni predlog sosedov na osnutek zakona o ukrepih za pospeševanje razvoja nerazvitih – Bojazen, da bi bili spet pozabljeni, kot so bili skoraj vedno doslej

Delegacije občin Cerknica, Kočevje in Ribnica so dale k osnutku Zakona o ukrepih za pospeševanje razvoja manj razvitih območij in manj razvitih območij v SR Sloveniji, zlasti pa k obrazložitvi zakona, naslednje predloge in pripombe:

1.) 4. člen osnutka zakona naj se spremeni tako, da se bo prečiščeno besedilo glasilo:

„Krajevne skupnosti se štejejo za manj razvite, če ležijo v strnjem območju, povezanem z manj razvitimi območji iz 3. člena, in so sestavni del občine, ki v družbenem proizvodni na prebivalca in deležu zaposlenih v skupnem številu prebivalstva najmanj za 25 odstotkov zaostaja za povprečjem SR Slovenije ali če same sestavljajo strnjeno območje v eni ali več občinah, ki po številu prebivalstva ali po višini pretega povprečno velikost občin v SR Sloveniji, in če izpolnjuje območje naslednje pogoje:

– da se je v obdobju 1961–1971 število prebivalcev zmanjšalo, – da je delež kmečkega prebivalstva najmanj 50 odstotkov večji kot je povprečje SR Slovenije, – da je delež udeležencev NOB v strukturi prebivalstva nad povprečjem Slovenije.

2.) V osnutku zakona je popolnoma zanemarjeno sosedstvo s SR

Hrvatsko in bi bilo potrebno tudi to vnesti v predlog zakona.

3.) Obrazložitev k osnutku zakona ni sprejemljiva zlasti v tistem delu, kjer so našeta območja, predvidena za nerazvita, po oceni glede na merila, ki jih ima osnutek zakona. Kot nerazvita območja niso upoštevana nekatera območja, ki so bila v času NOB najbolj izpostavljena in prizadeta in od koder se ljudje zaradi najslabših življenjskih pogojev izseljujejo. Posledica tega bo, da se bodo nekatera območja povsem izpraznila. To pa ni v skladu z interesi naše države niti v skladu z že sprejetimi stališči naših političnih organov. Zavedamo se, da je treba boljše življenjske pogoje ustvarjati za ljudi. Popolno izpraznjenje in s tem opuščanje kultiviranja pokrajine pa pomeni zmanjšanje življenjskega prostora vseh Slovencev, ne samo tistih, ki se bodo zaradi nemogočih življenjskih razmer izselili. Takšna politika bi tudi zelo močno najedala koncept splošnega ljudske

ga odpora, ki je v naši družbi sprejet.“

ŠE BOLJ ZAOSTALI KOT PRED VOJNO

Vse tri občine so tudi temeljito obrazložile svoje predloge in pripombe. Glavne misli iz te obrazložitve so take:

Merili, ki ugotavljata padec prebivalstva 1961–71 in pa delež kmečkega prebivalstva nad 50 odstotkov republiškega povprečja, za posamezne krajevne skupnosti nista sprejemljivi, ker so v nekaterih krajevnih skupnostih zaradi slabših klimatskih (podnebnih) razmer in kraških značilnosti ter neugodnega starostnega sestava prebivalstva slabe možnosti za kmetijstvo. Zato bi kljub njihovi veliki oziroma popolni nerazvitosti le zaradi merila o nadpovprečnem deležu kmečkega prebivalstva izpadla iz „klubu nerazvitih“ velika nerazvita območja, čeprav se ljudje iz njih izseljujejo. Ti kraji se tudi zaradi sprejete koncepcije SLO ne bi smeli izprazniti. Zato vse tri občine predlagajo, naj se omenjeni merili upoštevata za strnjeno območje in ne za posamezne KS.

Merilo udeležbe v NOB pa so predlagale občine zato, ker je bila udeležba v NOB iz nerazvitih krajev najmočnejša, žal pa so ti kraji po 30 letih svobode ostali še najbolj nerazviti, ponekod celo bolj kot pred vojno.

Nerazvita območja sosednje republike Hrvatske, ki zlasti z območjem Gorskega kotara kot enim najbolj nerazvitih območij v SR Hrvatski meji na naše nerazvito strnjeno območje, pa bi morali upoštevati zato, ker je zgornja Kolpska dolina ne glede na republiške meje strnjeno območje. Pri zaposlovanju, zdravstvu in na drugih področjih prebivalstvo teh krajev sploh ne upošteva republiških meja.

Občine Cerknica, Kočevje in Ribnica imajo na svojem obširnem območju, ki meri skupno 150.434 ha, izredno zaostala območja, kjer prebivalstvo zaradi slabih gospodarskih možnosti za življenje skokovito upada, zato grozi še večja izpraznitve področja, če ne bodo hitro storjeni učinkoviti ukrepi, ki pa jih same tri občine ne bodo mogle storiti brez sodelovanja in pomoči širše družbene skupnosti.

Poudariti je treba, da so območja bloško-vidovske planote, Slemen in kolpsko-poljanske doline z Gorskim kotarom v sosednji SR Hrvatski strnjena celota. Območje Gorskega kotara pa je že opredeljeno kot eno najbolj nerazvitih območij SR Hrvatske.

Strnjeno nerazvito območje treh občin je veliko 55.676 ha in predstavlja 37 odstotkov celotne površine občin. Zajema 14 krajevnih skupnosti, v katerih živi skupno 10.671 prebivalcev, kar pomeni 24,8 odstotka vsega prebivalstva teh treh

občin. Delež kmečkega prebivalstva znaša 34,7 odstotka, kar je za več kot 50 odstotkov nad republiškim povprečjem. V zadnjih desetih letih pa se je število prebivalcev zmanjšalo od 12.331 na 10.671 ali za 13,5 odstotka.

Predlagano strnjeno območje, prikazano po krajevnih skupnostih, številu prebivalstva, udeležbi kmečkega prebivalstva in površini v naslednji tabeli, daje naslednjo podrobnejšo sliko:

ŠTEVILKE DOKAZUJEJO

Krajevna skupnost	Število prebivalstva 1961	1971	Kmečko prebivalstvo 1971	% kmečkega preb.	Površina ha
Občina Cerknica					
1. Cajnarje	628	579	164	28	4.012
2. Eganje	1.334	1.246	315	25	5.334
3. Nova vas	2.197	1.806	800	44	8.038
Skupaj	4.159	3.631	1.279	35	17.384
Občina Kočevje					
1. Draga	888	765	171	22	6.857
2. Banja loka	588	414	165	40	2.360
3. Osilnica	707	609	167	27	3.700
4. Predgrad	455	355	208	59	2.240
5. Vas – Fara	866	642	128	20	3.050
6. Vimolj	212	189	76	40	1.515
7. Koprivnik	248	220	37	17	5.877
8. Mozelj	446	334	116	35	3.740
Skupaj	4.410	3.528	1.068	30	29.339
Občina Ribnica					
1. Loški potok	1.874	1.775	401	23	4.820
2. Gora	853	792	423	53	898
3. Sv. Gregor	648	613	404	66	1.700
4. Velike Poljane	387	332	132	40	1.535
Skupaj	3.762	3.512	1.360	39	8.953
Strnjeno območje skupaj	12.331	10.671	3.707	35	55.676

Na tem, strnjeno območju je delež starih nad 55 let po popisu 1971. leta 28 odstotkov, v republiki pa le 20 odstotkov. Razen tega je tu še neustrezno cestno omrežje, slaba

preskrba z vodo, z električno energijo, slabe telefonske zveze in slabi pogoji v zdravstveni, izobraževalni, socialnoskrbni in otrokovaarstveni dejavnosti.

Rahitični so potrebni zdravila

424 milijonov, ustvarjenih v prvi polovici leta, je lep uspeh in napredek, je pa v gospodarstvu še precej več možnosti — Nekaj slabih kvarov poprečje in zanje bo potrebno poskrbeti

Analiza poslovnih uspehov gospodarskih organizacij z območja občine Črnomelj jasno kaže za letošnji prvo polovico leta, kje so pomanjkljivosti in kje so zares napredovali.

Najprej naj omenimo, da se je ekonomičnost popravila pri osmih od skupno 22 organizacij združenega dela. Velik napredek so dosegli v tovarni BELT, v domači zadrugi, v črnomaljskem delu kolektiva VIATOR in pri obrtnem komunalnem podjetju. Zlasti razveseljivo je, da so v Beltu dosegli racionalnejšo porabo materiala, ki je bila v prejšnjih letih precej kriva za izgube.

Med večjimi kolektivi, pri katerih pa se je letos ekonomičnost poslabšala, so Rudnik Kanizarica, Iskra Semič, TOZD IMV in TOZD BETI. Še bolj zaskrbljujoče je, da je 6 kolektivov izkazalo izgubo v polletni bilanci in da je v teh šestih kolektivih zaposlena skoro petina vseh delavcev v gospodarstvu.

Skupna izguba se je od lanskega 3,759.000 din v prvem polletju sicer

zmanjšala letos na 2,499.000 dinarjev, vendar je pri njej več udeležencev. Med tistimi, ki so na listi nerentabilnih, se je pojavil Rudnik Kanizarica s 414.000 din primanjkljaja v obratu gradbenega materiala in v menzi. Cestno podjetje s TOZD v Črnomlju je bilo za 193.000 din „prekratko“ zaradi gradnje partizanske magistrale. Dejanski stroški so pri gradnji presegljivi planirane izdatke v predračunu. Največjo izgubo (1,515.000 dinarjev) pa izkazuje v prvem polletju Gozdno gospodarstvo — TOZD Črnomelj. Vzrok so prevelike zaloge lesa in njegova slaba kvaliteta. Manj boleča je izguba 370.000 dinarjev pri Viatorju, ker je ta sezonska značaja in je znano, da je gostinstvo v prvem polletju vedno manj donosno kot v drugi polovici leta. Samo 7.000 din izgube pa izkazuje Brivsko-frizersko podjetje, kjer imajo manj prometa zaradi spremembe lokacije, prizadeti pa so še s podražitvami materiala in nizkimi cenami za storitve.

V kolektivih, kjer je zaškripalo in kjer se kaže nazadovanje iz kakršnihkoli vzrokov že, bodo morali čimprej poiskati rešitev. Predvsem so potrebni dobri sanacijski programi, pri katerih ne bo nakaza-

na le rešilna bilka za leto dni, ampak za dolgoročneje obdobje. Gospodarstvo mora hitreje naprej, ob naraščanju cen surovinam in drugim stroškom pa morajo podjetja ustvarjati še kaj več, kot pa zaposleni sproti pojedjo.

Uspehi ob jubileju

19. septembra so v črnomaljski tovarni BELT priredili lepo slovesnost, s katero so počastili 55-letnico livarstva v Črnomlju, 25-letnico samoupravljanja v kolektivu in 20-letnico domače livarne. Ob tej priložnosti so sklenili, da bodo vsako leto 17. septembra počastili „Dan Belta“ in da bodo takrat zaposlenim razdelili priznanja in nagrade za dolgoletno delo.

Najbolj razveseljivo je, da je kolektiv pričakal trojni jubilej z uspehi. Letos so ustvarili za polovico več celotnega dohodka kot v tem času lani, nimajo več izgube, temveč izkazujejo skoro petmilijonski dobiček. Pomembno je tudi to, da so napredovali v storilnosti, kvaliteti in disciplini in da delajo z mnogo manjšim izmečkom, kot so bili vajeni prejšnja leta. Ko pa je zbranim govoril direktor Cveto Sergio, ni skrival tudi slabosti, ki se še pojavljajo in ki jih bodo skušali čimprej odpraviti.

Danes bi le malokdo verjel, da tudi sredi mesta občani še ličkajo. Današnji posnetek je iz Metlike, kjer je bila pred leti „perušina“, kot so rekli ličkanju, važna surovina za danes tako moderne cekarje. Po vsej verjetnosti pa bo „perušina“ na sliki končala na — gnoju. (Foto: Janez Pezelj)

Stabilizacijo vtakati v sistem

V jesenskem obdobju pohiteti z bitko za stabilizacijo — Načrtovanje se je zakasnilo

Prejšnji teden so imeli v metliški občini kar dva posveta o stabilizaciji, splošni in skupni porabi in o načrtovanih najpomembnejših nalog za prihodnje obdobje.

Na obeh posvetih (sestali so se sekretarji osnovnih organizacij in predsedniki osnovnih organizacij sindikata) so prišli do podobnih ugotovitev: v jesenskem obdobju čaka vse obilo zahtevnih nalog, saj se je bitka za stabilizacijo šele dobro začela. Ugotovili so, da je še vedno skoraj vsa akcija in odgovornost za stabilizacijo na družbenopolitičnih organih. Medtem ko so nekatere delovne organizacije takoj po akciji začele resno delati, so v zadnjem času popustile. Na sestanku so poudarili, da vseh težav ne bodo mogle odpraviti čez noč, pač pa s skupno in dobro pripravljeno stabilizacijsko politiko, z ukrepi, ki jih bodo dobesedno vtakali v gospodarski sistem. Razumljivo je, da je uspeh odvisen

od vseh družbenih dejavnikov, predvsem pa od delovnih ljudi. Poslej bodo vse delo sproti preverjali, merilo uspešnosti pa ne bodo govorice, hvale, pač pa vidni uspehi.

RADATOVIČI VABIJO

Jutri slavijo žumberški Radatoviči. Prizadevni člani pripravljalnega odbora za proslavo so objavili, da se bodo za počastitev tridesetletnice svobode in otvoritve nove asfaltne ceste pošteno potrudili. Kot kaže, bo proslava resnično zelo mikavna, saj se bodo poleg številnih recitatorjev, pevskega zbora in folklornih skupin iz Hrvaške gostom in domačinom predstavili tudi Metličani. Folklorna skupina iz metliške osnovne šole bo zaplesala nekaj plesov, proslavo pa bodo popestrili tudi člani pihalnega orkestra.

Kako je z družbenim načrtovanjem? Po nekaterih organizacijah se lahko pohvalijo z dobrimi začetki, v večini pa delovne organizacije kasnijo, pri svojem delu pa pozabljajo na nosilce samoupravljanja, na delavce, ki pa se svojih pravic zavedajo, tako da so v glavnem o družbenem načrtovanju seznanjeni. Podobno je pri delu s skupno in splošno porabo. Medtem ko so nekatere samoupravne interesne skupnosti načrtovanje že zaključile, so druge šele na začetku delovne poti. Na posvetu so poudarili, da morajo interesne skupnosti delavcem razložiti delo skupnosti in za kaj potrebujejo denar. Poudarili so, da je nesprejemljivo, da večina samoupravnih organov SIS ob polletni realizaciji sploh ni razpravljala. To spominja na staro prakso, po kateri so s sredstvi gospodarili posamezniki in s katero morajo prenehati.

KZ METLIKA: DOVOLJ OZIMNICE

Pravijo, da je kovačeva kobila poravnala bosa. Da pa le ni vedno tako, dokazuje metliška kmetijska zadruga. Kot vrsto let poprej je pripravila ozimnico tudi za svoj sindikat. Vsi člani so si zateleli predvsem kvalitetnih jabolk in zadruga je pri novomeški kmetijski zadrugi kupila kar 3 ton jonatana, carjeviča in zlate parmene. Medtem ko so letos jabolka zelo draga, bodo delavci v zadrugi odšteli za kilogram jabolk 3,50 din.

Taka konkurenca je zdrava

Lovci in gasilci na Vinici tekmujejo v prostovoljnem delu

Na Željžu, hribom nad Vinico, domača lovska družina gradi svoj dom. Stavba, ki ne bo lovska kočica, temveč lovski dom, ima spodnje prostore namenjene, tako da so v njih že priredili nekaj veselice, še več zabav pa je predvidenih, ker na ta način zbirajo denar za dograditev. V prihodnjem letu bi radi lovci svoj dom odprli. Poudariti velja, da so se pri tem izkazali člani lovske družine, saj so delali tako rekoč vse nedelje v polletni sezoni.

V pridnosti jim pravo konkurenco delajo viniški gasilci. Ti so se lotili rušenja stare dvorane in zidanja nove pri gasilskem domu. Tudi gasilci postavljajo

dvorano s prostovoljnimi delom in jih moramo pohvaliti, vsa Vinica pa jim je za prizadevnost hvaležna. Kraj potrebuje dvorano za kulturne prireditve, stanke in zabave. Prav tako pa bo lovski dom pomagal k širšemu napredku, saj bo lep objekt lahko dobra osnova za nadaljnji razvoj turizma. Na tako lepem kraju s tako lepim razgledom gotovo ne bo manjkalo izletnikov.

Družbeni plan: NAŠA BODOČNOST

„Opozoril bi na temeljno nasprotje v prvem osnutku družbenega plana za srednjeročni razvoj naše občine. Menim, da je ta osnutek na trilih nogah predvsem zaradi predvidene stopnje letne rasti, kakršno so začrtali v podjetjih. Gospodarstvo predvideva samo 12,4 odstotno letno rast družbenega proizvoda, medtem ko smo že prej vedeli, da moramo dosegati najmanj 17-odstotno rast, če hočemo do leta 1980 doseči razvitost.“

To so bile besede ekonomista Janeza Kureta na zasedanju občinske skupščine, ko je tekla razprava o sestavi najvažnejšega dokumenta za bodoči razvoj.

Tovariš Kure je dalje razvijal svoje misli:

„Kako doseči večjo rast družbenega proizvoda? Možno je samo dvoje: ali povečati število zaposlenih ali pa dvigniti produktivnost. Če ugotovljamo, da je zaposlovanje že z dokaj visoko številko zastavljeno v planu, potem je jasno, da bomo morali vse sile usmeriti v rast produktivnosti. To pa bomo lahko dosegli le s sposobnimi kadri. Slabo planirajo podjetja potrebe po kadrih, če vemo, da strokovnjakov z izobrazbo povsod manjka, iz številk v osnutku plana pa sledi, da bo v občini Črnomelj šele leta 1980 toliko izobražencev, kot jih je imela Slovenija v poprečju že leta 1974. Menim, da se v tem kaže bistven razhod med planiranjem in našim ciljem: leta 1980 doseči razvitost.“

NI JIH BILO, AKCIJA JE PROPADLA

V soboto, 27. septembra, je bila sklicana delovna akcija za srednješolsko in drugo mladino črnomaljske občine ter za udeležence zveznih mladinskih akcij. Ker je bilo prijavljenih 52 udeležencev za prostovoljno delo pri gradnji vodovoda Dobliče — Jelševnik Črnomelj, so organizirali prehrano, prevoz na delovišče, toda na zbornem mestu je prišlo samo 15 mladih ljudi. Akcija je propadla. Kot ugotavljajo, pa je bila temu najbrž kriva trgatve. Četrty prspevek mladih občanov stabilizaciji — to je bil namreč namen akcije — se je izjalovil, medtem ko so tri prejšnje delovne akcije uspeli. Ali bodo vnovič organizirali prostovoljno delo, se še niso odločili.

9 avtorjev: 100 fotografij

Prostori mladinskega kluba, v katerem je zadnje čase zahajalo vse manj mladih in so bili nekaj mesecev celo zaprti, so te dni oživel po zašlugu članov foto-kino kluba „Fokus“, ki so pripravili razstavo umetniške fotografije. Več kot 100 slik z najrazličnejšimi motivi so pripravili: Jože Simonič, Andrej Vidic, Sonja Bezelsšek, Božo Flajšman, Zdenka Badovinac, Zoran Hočevar, Vlado Križan, Andrej Dular in Zvonko Babič.

Med razstavljenimi fotografijami so se odlikovale po svoji izpovednosti Simoničeve in Bezelsškove slike, po zanimivosti pa Flajšmanove, ki so nastale na potepanju po Indiji.

Člani kluba delujejo že vrsto let brez večje družbene podpore. Zdi se, da so vse preveč zaprti v svoje klubske okvire in prav gotovo zaslužijo več pozornosti, moralne in materialne podpore. Prav gotovo pa bi se morali potruditi tudi sami. Poslej naj bi se tvorneje vključili v družbeno življenje metliške občine.

T. G.

„TITO IZ REVOLUCIJE V REVOLUCIJO“

Sest predstavnikov (tri dekleta in trije vojaki iz črnomaljske kasarne) metliške mladine se te dni vestno pripravljajo na kviz „Tito iz revolucije v revolucijo“. Najprej bodo svoje znanje preverili s črnomaljskimi vrstniki, kasneje pa bodo nastopili na regijskem tekmovanju, ki bo konec meseca v Novem mestu. Ekipo Metličanov je sestavila OK ZSMS Metlika z osnovno organizacijo ZSMS izobrazbeni center iz Beti.

Pred trgatvijo je najbolj pereče vprašanje, po kakšni ceni bo grozdje in mošt. Vinogradniki trdijo, da so se pridelovalni stroški letos povečali, kletarji pa dokazujejo, da bo trg za nje mačehovski. Na sliki: grozdje pod Draščiči čaka na izid boja s cenami. (Foto: J. Pezelj)

Sonce in svež zrak sta „zdrava“ predvsem za otroke tistih šolskih ustanov, ki nimajo primernih telovadnic ali pa so sploh brez njih. Zato vsi telesnovzgojni delavci, ki delajo v neustreznih prostorih, upajo, da se bo letošnja lepa in topla jesen nadaljevala. Na sliki: dijakinje metliške poklicne tekstilne šole med šolsko uro telesne vzgoje. (Foto: Janez Pezelj)

Sprehod po Metliki

BETI — SOSESKA POMOČ — V tovarni Beti so pred kratkim ustanovili sosesko pomoč, ki se je do sedaj izkazala kot koristna in uspešna oblika za varstvo ostarelih in osamelih ljudi. Člani te posnemanja vredne organizacije so si zadali precej nalog. Sklenili so, da bodo poslej poskrbeli za upokojence, pogosteje bodo obiskovali bolne ostarele in osamele ljudi, jim pomagali pri opravih, poskrbeli za primerna oblačila itd. Pri svojem delu se bodo povezali s krajevno skupnostjo in socialno službo.

PREMALO SVETLOBE — Nekateri mestni predeli nimajo zadovoljive cestne razsvetljave. Tako je domala v popolni temi cesta čez Vejar proti Kometu, kar je nerodno predvsem za delavke in delavce popoldanske in nočne izmene. V temi so tudi prebivalci Hriba in zadnji čas

je, da v teh delih mesta postavijo javno razsvetljavo.

„SAVA“ TUDI V METLIKI — Na Trgu svobode št. 1 je Zavarovalnica Sava — poslovna enota Novo mesto prejšnji teden odprla poslovne prostore za novo predstavništvo. Uradne ure so vsak torek, delavci v predstavništvu pa so povedali, da za enkrat še niso imeli veliko dela.

MODNA REVIJA — Ker je med Metličani za modne revije, ki jih pripravljajo metliška Beti in Vinomer, veliko zanimanja, so v Beti sklenili, da bodo pripravili revijo tudi v Metliki. Manekenke se bodo predstavile 18. oktobra v domu Partizana, gledalci pa si bodo v dveh urah ogledali revijo dveh domačih tovarn: Beti in Kometu. V zabavnem delu programa bodo sodelovali tudi Tatjana Gros, Edvin Fliser in Silvester Mihelčič.

metliški tednik

ZDAJ NAJ VSAK POVE

Ta teden so na vsem območju črnomaljske občine zbori delovnih ljudi po krajevnih skupnostih in v delovnih organizacijah, kjer občani razpravljajo o pomembnih dokumentih. V javni razpravi sta srednjeročni družbeni plan občine za obdobje 1976 do 1980 in programi samoupravnih interesnih skupnosti za prihodnje leto. Skratka: gre za bodočnost in za porabo denarja, za katerega prispevajo občani. Obenem bodo obravnavali tudi program javnih del za letošnje leto, kar pa je za občane prav tako zanimivo. Na terenu so že predtem obravnavale omenjeno gradivo krajevne konference SZDL.

IMENA PA TAKA ...

„V Črnomlju imajo kozolec, pri nas bomo imeli pa senik,“ pravijo saljivi Viničani, ko z veseljem ogledujejo objekt, ki ga gradijo. Ker je nenavadne oblike kakor črnomaljska trznica z bifejem, sta ti dve stavbi kaj hitro dobili „ljudski“ imeni.

Novi poslovno-stanovanjski objekt na Vinici bo v kraju novost, ki bo pomembna za več institucij. Razen stanovanj bodo dobili tu nove prostore še pošta, banka in prodajalna tobaka. Žal pa otvoritve še ne bo za krajevni praznik, ampak konec novembra. (Foto: Ria Bačar)

Črnomaljski drobir

NOV KVIZ — 16. oktobra ob 16. uri bo v črnomaljskem Kulturnem domu mladinsko kviz tekmovanje „Mladost v pesmi in besedi“. Pomerili se bosta dve skupini; prvo bodo sestavljali vojaki in gimnazijca mladina, drugo vojaki in mladi iz Metlike. Ta prireditvev bo neke vrste preizkus znanja za nastop na regijskem tekmovanju, ki bo konec meseca.

koncu pa v Gabru, v Ručetni gori in na Sinjem vrhu, kjer je poleti toča sklestila ponekod tudi do 80 odstotkov pridelka.

MIRNO IN BREZ ALKOHOLA! — Prejšnji teden so imeli v Črnomlju dva dni nabor. Mladi fantje so se v obeh dneh izkazali za povsem drugačne, kot so bili njihovi predniki. Medtem ko so nekoč vsi „pod paro“ prihajali k naborni komisiji, so bili zdaj trezni in mirni. Z njimi ni bilo nobene sitnosti.

ZA OZIMNICO POSKRBLJENO — V Dolenjki samopostrežbi zdrav Veletekstila prodajajo ozimnico. V vrečah in drugi primerni embalaži nudijo občanom krompir, čebulo, česen. Cene so zmerne.

Črnomaljski poročevalec

Z združenimi močmi do stanovanj

Letos gradnja stanovanj v Ribnici, Sodražici in Dolenji vasi, že prihodnje leto pa predvidoma tudi v Loškem potoku

Letošnji delovni program solidarnostnega sklada pri samoupravni stanovanjski skupnosti Ribnica in načrt dohodkov in izdatkov je bil dokončno sprejet šele konec preteklega meseca. Načrt predvideva 11.514.967 din dohodkov in izdatkov.

Med temi dohodki so prikazana tudi posojila, ki sta jih skladu dala Skupnost pokojninskega in invalidskega varstva in sklad ZZB NOV, vrnjena posojila, obresti in drugi dohodki. Nekaj denarja je skladu ostalo več tudi zato, ker lani in prej niso gradili. Dejansko pa bo imel sklad letos na račun 30-odstotnega deleža iz 6 odstotkov stanovanjskega prispevka le okoli 3.200.000 din dohodkov.

Za letos je solidarnostni sklad predvidel te izdatke: nakup 8 stanovanj in klubskih prostorov za upokojece v bloku A 1 v Ribnici (že vseljen) 1.635.890 din, stanovanje za borca v bloku A 1 278.046 din, dve stanovanji za borca v bloku A 2 v Ribnici 610.000 din, stanovanje za borca v stanovanjsko-poslovni stavbi v Sodražici 353.530 din, 4 stanovanja za upokojece v stanovanjsko-poslovni stavbi v Sodražici 904.200 din, 8 stanovanj za ostale občane po prednostni listi v bloku A 2 v Ribnici 1.938.214 din, 4 stanovanja za občane po prednostni listi v šestorčku v Dolenji vasi 561.785 din, 2 stanovanji za občane po prednostni listi v stanovanjsko-poslovni stavbi v Sodražici 764.640 din, za zasebne gradnje 700.000 din, sofinanciranje štirih postelj v domu za stare in onemogle v Ponikvah 352.000 din, za delo strokovnih služb 401.000 din, prispevek za gradnjo dijaških domov 85.879,20 din, za vezavo pri Ljubljanski banki za nakup stanovanj v blokih A 3 in A 4 v Ribnici 2.000.000 din, rezerva sklada je 211.000 din, ostala sredstva pa so predvidena še za razne manjše izdatke.

stavbe. Zvedeli smo, da bodo načrti zanjo narejeni do 10. januarja in da verjetno ne bo posebnih ovir, da ne bi začeli graditi že takoj spomladi, ko bo izginil sneg.

J. P.

Gradnja stanovanjskega bloka A 2 v Ribnici lepo napreduje. Gradi ga SGP Zidar Kočevje. Blok bo končan že do konca tega leta. V njem bo 27 stanovanj, 10 izmed teh je odkupil solidarnostni sklad. (Foto: Primc)

Gosti zadovoljni z njim

Plesi v Ribnici niso donosni, čeprav jih vsi želijo

Ribniški hotel Jelka, ki je bil odprt marca 1974, je v tem obdobju zamenjal nekaj vodij. Slišati je bilo tudi precej negotovnosti na račun postrežbe, češ da je slaba in počasna ter da so natakarji neprijazni. V zadnjem času pa so gostje začutili, da se je nekaj izboljšalo. Morda je postrežba hitrejša tudi zato, ker se je v hotelu zaposlil 20-letni natakar Marjan-Janez Kovačič, ki je domačin.

V razgovoru z nami je o svojem delu povedal:

Po končani gostinski šoli leta 1973 sem se najprej zaposlil v Kranjski gori in na Bledu, nato pa me je nekaj vlekel v Ribnico. Tu delam šele nekaj mesecev, ker sem prej odslužil še vojaški rok.

Delo v Jelki mi ni všeč. Preveč ga je in ni usklajeno s hotelskimi normami. Drugod noben hotel ne streže malice. Naš hotel oziroma njegova restavracija je le malo večja gostilna, kamor lahko pride vsak.

Mislím, da nimajo prav gostje, ki se hudujejo zaradi slabe postrežbe. V mnogih primerih mora pri nas en natakar postrežiti popoldne goste pri 200 mizah. To zahteva velik napor.

Na vprašanje o plesu pa je odgovoril:

Ribničanom je ples potreben, za hotel in natakarje pa je običajno čista izguba. Ob sobotah, ko je bil ples, so gostje

zasedli mize že popoldne in nato ob eni pijači preživeli ves večer. Drugi, ki bi tudi radi na ples in bi nam dali več zaslužiti, pa niso dobili prostora oziroma sedeža.

Janez Kovačič: „Gostinski delavci živimo od gostov in zaslužka. Vsako stvar moramo zato oceniti, če je donosna ali ne, kar se tudi sklada s stabilizacijskimi prizadevanji.“

Dogajalo se je tudi, da nam je v gneči kdo pobegnil, ne da bi plačal zaplete. Razen tega pa so ansambli dragi. Vendar se bomo kljub vsemu le potrudili, da bo glasba ne le ob praznikih, ampak tudi ob sobotah, če bo le mogoče.

M. GLAVONJIC

Ribniški zobotrebci

LICITACIJA - 29. septembra je imela krajevna skupnost Ribnica licitacijo tržnih prostorov.

PREDSTAVA - Po daljšem predstavljanju gledaliških predstav spet prišli na svoj račun. V novi dvorani DC 16 v Dolenji vasi so si lahko pred kratkim ogledali tragedijo v treh dejanjih „Junos in pav“, s katero so se predstavili domačinom člani prosvetnega društva Horjul.

TISOČI ČLAN - Avto-moto društvo Ribnica je eno najuspešnejših v Sloveniji. Vsako leto organizira rally „Riko“, razen tega pa so njihove posadke vedno med najboljšimi oziroma boljšimi na slovenskem in državnem prvenstvu. To se kaže tudi na številu članov AMD, ki jih je zdaj nad 900, po besedah predsednika Vlada Miheliča pa bodo kmalu dobili tisočega člana.

VEČJE TRIBUNE - Ribniški rokometarji so na prvih dveh tekmah, ki so ju odigrali doma, zabeležili rekordni obisk, in sicer kar 2.300 gledalcev. Tekmo z Varteksom je gledalo 1.000 gledalcev, 1.300 obiskovalcev pa je navijalo na tekmi z Zagrebom. Pokazalo se je, da je tribuna premalo, kar gotovo vpliva, da obisk ni še večji, saj je tekmo težko gledati, če dobiš stojišče za golom ali na kakšnem drugem neprimeren prostoru. Uprava kluba se je zato odločila, da bo čimprej razširila tribuno. Na zahodni strani je že

tribuna za 500 ljudi. Razen tega so uredili še dva vhoda na igrišče, da so zdaj trije. Ker smo že pri rokometu, naj povemo, da je dolgoletni zdravnik ekipe dr. Momčilo Krgović zapustil ekipo, ker se je preselil v Split.

SITA POTUJEJO - Z območja Ortnega in Slemen sita ali njihovih sestavnih deli na veliko potujejo v južne kraje države, predvsem Makedonijo in na Kosovo. Večina jih kupuje le obode in mreže, doma pa nato sestavljajo sita.

Zakaj se pravi ulici od novega mostu v Ribnici do Opekarke Colnarske?

Zato, ker jo je na enem delu zarasla prava džungla in sploh ni prehodna. Na drugo stran se lahko prebijes le z obvozom s čolnom po Bistrici.

Planincem in drugim udeležencem planinskega slavlja pri koči na Mestnem vrhu je spregovoril predsednik PD Kočevje Jože Adamič. (Foto: Jože Primc)

Na Mestnem vrhu je bilo prijetno

Planinsko društvo Kočevje je 27. septembra organiziralo pri svoji koči za Mestnim vrhom zbor planincev in ljubiteljev narave. Ob planinskem ognju je ob tej priložnosti zbranim spregovoril predsednik društva Jože Adamič. Seznanil jih je predvsem z delom in načrti društva ter pomenom planinstva za današnji čas.

Po proslavi, ki so jo posvetili tudi 30-letnici osvoboditve, so si planinci in gostje ogledali že delno prenovljene prostore v koči. Planinci so namreč prejšnjo veliko sobo, v kateri so bila skupna ležišča, pregradili in uredili gostinsko sobo ter dve sobici s po štirimi ležišči. V zgornjem delu kočice pa bodo prihodnje leto, ko bodo zbrali in prislužili še kaj denarja, uredili tudi skupna ležišča.

Planinci in ostali ljubitelji narave so nato odhajali na izlete v okolico. Največja skupina si je ogledala razvaline gradu Fridrihštajn, od koder

Popoldne so se pri koči zbrali tudi polharji in tisti, ki bi se radi naučili, kako se lovijo polhi. Polhar in planinec Ivan Arko jim je teoretično in praktično prikazal, kako se nastavljajo pasti.

J. PRIMC

Na prisrčnem slavlju so se člani Lovske družine „Mala gora“ iz Kočevja spomnili svojih dveh tovarišev in jubilarov: 60-letnega starešine Jožeta Boldana-Silnija in 70-letnega oskrbnika Poldeta Vidmarja. Jubilarntoma so čestitali tudi mnogi drugi. (Foto: J. Primc)

Lovec je čuvar domovine

Rado Pehaček prinesel lovsko odlikovanje Silniju - Lep lovski večer

Lovska družina „Mala gora“ iz Kočevja je 4. oktobra v prostorih hotela Pugled pogostila dva svoja jubilarnta: Poldeta Vidmarja, oskrbnika lovske kočice družine, ki bo kmalu dopolnil 70 let, in Jožeta Boldana-Silnija, starešino družine, ki je pred kratkim dopolnil 60 let.

Na svečanosti je o obeh jubilarntih spregovoril najprej tajnik družine

Franc Novak, ki je orisal življenjsko pot obeh jubilarntov. Nato je v imenu lovske družine Tone Ožbolt predal jubilarntoma spominski darili: nahrbtnik in lovski rog.

Svečanosti se je udeležil tudi podpredsednik Lovske zveze Slovenije general Rado Pehaček, ki je izročil jubilarntu, starešini družine in narodnemu heroju Jožetu Boldanu-Silniju odlikovanje za lovske zasluge druge stopnje. Ob tej priložnosti je orisal Silnjev lik in ga prikazal ne le kot uspešnega in prizadevnega lovca, ampak predvsem kot neustrašnega in priljubljenega borca ter komandanta in tudi družbeno političnega delavca. Poudaril je, da vsak lovec ni le ljubitelj narave, ampak tudi eden prvih čuvarjev domovine.

Obema jubilarntoma so prinesli čestitke in šopka rož tudi delegati pionirskega odreda „Ljubo Sercer“ z osnovne šole Kočevje. Jože Boldan-Silni je bil med vojno komandant Sercerjeve brigade.

Jubilarntoma sta čestitala tudi predstavnik kolektiva hotela „Pugled“ in jima izročila njihovi darili. Ob zaključku uradnega dela svečanosti pa so jima čestitali tudi vsi prisotni člani Lovske družine Mala gora, ki se jim je pridružil tudi predsednik Lovske zveze Kočevje-Ribnica Franc Ile.

V kulturnem delu programa so nastopili člani folklorne skupine z osnovne šole Kočevje, ki jih vodi Cveto Križ.

J. P.

Kljub urejeni prometni signalizaciji pri zdravstvenem domu v Kočevju vozniki ne upoštevajo prometnih znakov. Miličniki bi morali ostreje ukrepati, saj je prav tu že prišlo do več prometnih nesreč s precejšnjo materialno škodo. (Foto: France Brus)

SELITEV KNJIŽNICE

30. septembra je bila 5. redna seja izvršnega odbora kulturne skupnosti občine Kočevje. Pregledali so idejni načrti za preureditev prostorov ljudske knjižnice Kočevje na Ljubljanski cesti, kjer so sedaj upravni prostori podjetja Avto. Razpravljali so tudi o programu dela pokrajinskega muzeja v Kočevju in še nekaterih kulturnih potrebah občanov.

V. I.

DVE KONFERENCI

29. septembra je bila v osnovni šoli Kočevje pionirska in mladinska konferenca. Pionirji so pod vodstvom mentorjev odšli tudi na pokopališče položili cvetje na grobove padlih borcev.

Zanimiv in obširen delovni program so si zadali učenci 8. razredov. Poleg tega pa so obljubili, da se bodo pridno učili, saj je to njihova glavna dolžnost.

V. I.

27. septembra sta občinski ZRVS Kočevja in Ribnice organizirali pohod po koordinantah. Pohod je bil združen s tekmovanjem v metu bombe in streljanju s pištolo. Ribniški in kočevski oficirji, ki so krenili na pohod vsak iz svoje smeri, so se srečali pod Jasnico. (Foto: J. Primc)

Drobne iz Kočevja

GOLOB MIRU - Priložnostne pošne znamke v spomin na „Konferenco o evropski varnosti in sodelovanju“ (KEVS), ki je bila letos v Helsinkih, bodo izšle 10. oktobra. Ideja o KEVS se je rodila v Evropi, ki je dala velik prispevek k razvoju civilizacije in kulture, hkrati pa je bila tudi začetnik številnih hudih časov: imperializma, kolonializma, fašizma in katastrofalnih svetovnih vojn. KEVS napoveduje boljši jutri.

Znamke bodo izšle v polah po 9 kosov v vrednosti 3,20 in 6 din. Na njih bodo slike globa miru.

PREDLOG IZ LJUBLJANE - Predstavnika vodstva Zveze Partizana Slovenije sta se mudila te dni v Kočevju in se pogovarjala s političnimi predstavniki in člani odbora kočevskega Partizana o možnosti, da bi bila skupščina Zveze Partizana Slovenije v Kočevju. Dokončna odločitev še ni sprejeta.

ZLATAR - Kočevje bo dobilo zlatarsko delavnico, in sicer na Tgu zbora odposlancev, v stavbi, kjer je Zelezniina. Vhod vanjo bo iz veže.

VSEVED - Mojster „Vseved“ je že odprl svojo obrtno delavnico v prvi stolpnici v Kidričevi ulici.

GASILSKI PREIZKUS - Kemične gasilske ročne aparate so preizkušali pri skladišču za NAMO. Strokovno so navodila za uporabo razložili instruktorji mestnega gasilskega društva. Prisotni so bili tudi vsi zaposleni v blagovnici NAMA. Tako so sedaj poučeni, kako je treba uporabiti aparate, če se bo kje kaj zgodelo.

Zakaj so seje kočevske delegacije zbora krajevnih skupnosti spet v hotelu?

Ker se boje, da drugače ne bi bile sklepene.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Transportno gradbeno podjetje
"TGP" Metlika

Razpisna komisija TOZD Gradbeništvo na podlagi 17. člena
statuta RAZPISUJE prosta delovna mesta:

VODJA TOZD GRADBENIŠTVO

Pogoji:

- gradbeni inženir s 3 leti prakse (visoke gradnje)
- gradbeni tehnik s 5 leti prakse (visoke gradnje) in državnim izpitom

VODJA PRIPRAVE DELA

Pogoji:

- gradbeni inženir s 2 letoma prakse
- gradbeni tehnik s 5 leti prakse

Kandidati morajo poleg navedenih izpolnjevati še z zakonom predvidene pogoje.

Prijave z ustreznimi dokazili pošljite splošnemu sektorju podjetja. Oglas velja do popolnitve delovnih mest.

PROSTA DELOVNA MESTA!

METALNA

MARIBOR

— TOZD
TOVARNA GRADBENE OPREME
SENOVO, n. sol. o.

objavlja

na podlagi 15. člena samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu naslednja prosta delovna mesta in pripravniško delovno mesto:

- PROJEKTANT ORODJA IN PRIPRAV — 1 del. mesto
- KONSTRUKTER ORODJA IN PRIPRAV — 1 del. mesto
- BLAGAJNIK — LIKVIDATOR — 1 del. mesto
- TAJNICA I — 1 del. mesto
- PLANER PROIZVODNJE — 1 del. mesto
- STROJNI TEHNIK — PRIPRAVNIK — 1 del. mesto
- REMONTNI ELEKTRIČAR — 2 del. mesti
- KONSTRUKCIJSKI KLJUČAVNIČAR — 3 del. mesta
- STROJNI KLJUČAVNIČAR — 1 del. mesto
- STRUGAR — 1 del. mesto
- MIZAR — 1 del. mesto
- ELEKTRIČAR — 2 del. mesti
- DISPEČER — 2 del. mesti
- PLESKAR — 1 del. mesto

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- visokošolska izobrazba strojne smeri in 2 leti delovnih izkušenj v projektiranju ali višješolska izobrazba strojne smeri in 4 leta delovnih izkušenj v projektiranju
- strojni tehnik in 4 leta delovnih izkušenj
- srednješolska izobrazba strojne smeri in 5 let delovnih izkušenj
- srednješolska izobrazba in 4 leta delovnih izkušenj
- srednješolska izobrazba in 1 leto delovnih izkušenj
- strojni tehnik brez prakse
- KV električar in 3 leta delovnih izkušenj
- KV električar in 2 leti delovnih izkušenj
- KV ključavničar in 2 leti delovnih izkušenj
- KV ključavničar in 3 leta delovnih izkušenj
- KV strugar in 4 leta delovnih izkušenj
- KV mizar in 3 leta delovnih izkušenj
- KV delavec kovinske stroke in 3 leta delovnih izkušenj
- priučen delavec in 1 leto delovnih izkušenj

Poseben pogoj za objavljena delovna mesta je poskusna doba 60 dni.

Pismene prijave pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: METALNA — TOZD TGO SENOV, kadrovski oddelek, 68281 SENOV.

Prijavi je potrebno priložiti listine, ki dokazujejo izpolnjevanje objavljenih pogojev.

PROSTO DELOVNO MESTO!

RAZPISNA KOMISIJA
OZK—OBRTNE ZADRUGE KRŠKO

razpisuje prosto delovno mesto
DIREKTORJA

Pogoji za sprejem:

- višja strokovna izobrazba pravne, upravne ali ekonomske smeri z najmanj 3 leti delovnih izkušenj na vodilnem delovnem mestu v gospodarstvu, oziroma
- srednješolska izobrazba z najmanj 5 leti delovnih izkušenj na vodilnem delovnem mestu v gospodarstvu;
- kandidat mora imeti ustrezne moralno-politične kvalifikacije in ustrezne organizacijske in vodstvene sposobnosti za gospodarjenje.

Rok prijave je 15 dni po objavi razpisa razpisni komisiji OZK — Obrtne zadruge Krško z ustrežno dokumentacijo.

PROSTA DELOVNA MESTA!

DIJAŠKI DOM KRŠKO

OBJAVLJA prosta delovna mesta:

- VZGOJITELJA
- RAČUNOVODJE

Pogoji:

- višja izobrazba pedagoške smeri družbeno politične in moralne kvalitete
- srednja ekonomska šola, 5 let samostojnega dela v finančni stroki.

Nastop službe 1. novembra. Stanovanja ni.
Pismene prijave sprejemamo 15 dni po dnevu objave.

GIMNAZIJA
Novo mesto

objavlja prosto delovno mesto

RAČUNOVODJE

za nedoločen čas.

Pogoj: srednja ekonomska šola in nekaj let prakse.

Prijavi priložite

- spričevalo o dokončani šoli
- življenjepis z opisom dosedanjega dela.

Rok: 15 dni po objavi.

Nastop dela najkasneje 1. dec., po dogovoru lahko že prej.

belinka

tovarna kemičnih izdelkov

61001 Ljubljana
poštni predal 5-1
telefon h. c. 061/314177
telex 31 260 yu bel

SANDOLIN PX 65

• uživa mednarodni sloves

• odlikuje ga bogata tradicija in novi tehnični dosežki

• najbolj iskano sredstvo za dolgoletno zaščito lesa

• uničuje plesen in zajedalce ter je odporen proti vremenskim vplivom

• služi za osnovni ter končni premaz in je izdelan v 13 barvah

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE IN NAVODILA ZA UPORABO

Odlomek iz Knauerjevega (1613—1664) stoletnega koledarja s pravim naslovom CALENDARIUM OECONOMICUM PRACTICUM PERPETUUM (Praktičen trajno veljaven gospodarski koledar). Sistem napovedovanja vremena, ki ga je uvedel ta praded sodobnega vremenarstva, ima enako vrednost kot tako imenovana slepa, petdesetodstotna vremenska napoved današnje dobe.

Poglejmo, kaj torej trdi za letošnji december: Oblačno, z meglo in snegom do 9., potem do 12. suho, do 27. pa mrzlo; tega dne dež; 30. in 31. lepo vreme.

slovenski almanah '76

vse, česar še ne veste, ali pa se nikakor ne morete spomniti

10. decembra izide knjiga, kakršne še nismo imeli. Pripravljalo jo je 800 Slovencev — 100 priznanih strokovnjakov in 700 bralcev. Na 320 straneh velikega formata z barvnim ovitkom vas bo „Slovenski almanah '76“ presenetil s pestro, zanimivo in predvsem poučno vsebino: kako je nastal koledar — sami lahko napovedujemo vreme — stoletna pratika — kateri dan imate leta 2.000 rojstni dan — celotni kitajski horoskop — kaj nam je prineslo letošnje leto — izčrpen pregled vseh statističnih zanimivosti (42.600 podatkov!) — pravnik vas brani — naučite se brati zdravniški recept — opis vseh držav sveta in vseh slovenskih mest — matematični priročnik — podroben opis poteka obeh svetovnih vojn — verjetni in neverjetni rekordi — reportaže z vsega sveta in domovine — feljton o znanem Slovcu — domača povest — biseri slovenske poezije itd.

Cena „Almanaha“ v prodaji bo 109 dinarjev, v predplačilu pa le 79 din. Nič čudnega torej ni, če vam svetujemo, da se odločite za slednje.

Izrežite naročilnico, nalepite jo na dopisnico ali vložite v pismo ter izpolnjeno pošljite na naslov: ČGP DELO, prodajna služba, Tomšičeva 1/III, 61000 Ljubljana

IZPOLNITE SEDAŽ!

NAROČILNICA V

Nepreklicno naročam „Slovenski almanah '76“

Priimek in ime _____

Kraj, ulica _____

Poklic _____

Datum _____

Podpis _____

VSE O VSEM — SLOVENSKI ALMANAH '76

ČGP DELO
PRODAJNA SLUŽBA
61000 LJUBLJANA
Tomšičeva 1/III

VPIS V ŠOLO!

ŠOLSKI CENTER ZA GOSTINSTVO
NOVO MESTO

1. Vpis v enoto gostinske šole za odrasle za poklica KUHARJA in NATAKARJA.
Šolanje traja 3 semestre in se prične 15. oktobra v prostorih Centra, Glavni trg 30.
Pogoj za vpis je:
- dokončana osnovna šola
- po pravilu vsaj 2 leti prakse v gostinstvu.
2. Vpis v enoto hotelske šole za odrasle za poklic GOSTINSKEGA TEHNIKA.
Šolanje traja 2 leti in se prične 16. oktobra v prostorih Centra, Glavni trg 30.
Pogoj za vpis je dokončana poklicna gostinska ali njej podobna šola.
3. Vpis v tečaj za manj zahtevna dela v gostinstvu za poklica POMOŽNEGA KUHARJA in POMOŽNEGA NATAKARJA.
Šolanje traja 1 semester in se prične 15. oktobra.
Pogoj za vpis je končana ali nedokončana osnovna šola.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Komisija za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu pri KZ Črnomelj

razpisuje

prosto delovno mesto
VODJE RAZVOJNEGA SEKTORJA:

- Pogoj:
1. diplomiran inženir agronomije z najmanj 3 leti delovnih izkušenj na vodilnem delovnem mestu;
 2. diplomiran ekonomist z najmanj 3 leti delovnih izkušenj na vodilnem delovnem mestu.
- Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili Splošnemu sektorju KZ Črnomelj v 8 dneh od dneva objave.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Trgovsko podjetje na debelo in drobno
TKANINA CELJE
TOZD Maloprodaja

objavlja za INDUSTRIJSKO PRODAJALNO
STILLES v Sevnici prosti delovni mesti:

1. POSLOVODJE POSLOVALNICE
pogoj: VK trg. delavec
2. PRODAJALCA
pogoj: KV prodajalec

Vloge pošljite na gornji naslov ali jih osebno oddajte v splošnem sektorju Tkanine, Celje, Prešernova ulica št. 10, v 15 dneh po dnevu objave.

KRKINE NAGRADE

farmaceutika, kemija, kozmetika in zdravilišča

SVET SKLADA KRKINIH NAGRAD

razpisuje

NAGRADO KRKE ZA LETO 1976 za dijake srednjih šol na Dolenjskem

Namen nagrade KRKE je spodbuditi dijake k raziskovalnemu in ustvarjalnemu delu.

TEME:

1. Delež Novega mesta slovenski kulturi
2. Novo mesto v slovenskem leposlovju
3. Dolenjci v znanosti
4. Marksistična in napredna misel med novomeškimi dijaki do leta 1945
5. Pomen rekreacije v splošnem in zdravstvenem turizmu
6. Načrtna ureditev nasadov v parku in okolici v Dolenjskih in Šmarjeških Toplicah
7. Pridobivanje biološko aktivnih spojin
8. Pesticidi in druge škodljive snovi na zdravilnih zeliščih v SFRJ
9. Popis površinskih vod na Dolenjskem

POGOJI:

Na razpis se lahko prijavijo dijaki vseh srednjih šol na Dolenjskem. V nalogi morajo biti navedeni viri in uporabljena literatura, naloge morajo biti tipkane in vezane. Kandidati morajo poslati svoje naloge v 3 izvodih najkasneje do 5. aprila 1976 na naslov:

„KRKA“, farmaceutika, kemija, kozmetika
in zdravilišča, Novo mesto,
Sklad Krkinih nagrad
Cesta komandanta Staneta 19
68000 NOVO MESTO

Materialni stroški bodo nagrajencem povrnjeni.

Imena nagrajencev bodo javno objavljena. Nagrajene naloge so last podjetja. Avtor ima pravico nalogo objaviti, mora pa obvezno navesti, da je bila nagrajena z nagrado „KRKE“.

NAGRADE:

1. NAGRADA	2000 din
2. NAGRADA	1800 din
3. NAGRADA	1600 din

Nagrajene naloge lahko svet Sklada Krkinih nagrad odkupi. Slavnostna podelitev nagrad bo v aprilu ali maju 1976. Za podrobnejše informacije pišite na svet Sklada Krkinih nagrad, Izobraževalni center KRKE.

obvestilo!

Cenjene potrošnike obveščamo, da nekaj dni ne bomo proizvajali peciva in nekaterih vrst specialnih kruhov, ker bomo manjšo peč zamenjali z veliko pečjo. Prosimo, da gornje obvestilo z razumevanjem upoštevate, in se priporočamo!

„ŽITO“ TOZD PEKARNE
DOLENJSKA
NOVO MESTO

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

LICITACIJA!

AVTO-MOTO DRUŠTVO KRŠKO PRODA OSEBNI
AVTOMOBIL ZASTAVA 750, leto izdelave 1972.
LICITACIJA BO V DRUŠTVENIH GARAŽAH NA STADIONU V KRŠKEM dne 11. 10. 1975 ob 9. uri.

STARINE!

Stare kovance, obveznice, odlikovanja in medalje, slike na steklu, stare lesene kipe, skrinje, kozarce, porcelan in staro orožje vzamemo v komisijso prodajo ali odkupimo.

POSREDNIK LJUBLJANA
poslovalnica ANTIKA
Mestni trg 19
Ljubljana

LICITACIJA!

Kmetijska zemljiška skupnost občine Črnomelj razpisuje 13. oktobra 1975 ob 8. uri javno dražbo v prostorih kmetijske zemljiške skupnosti občine Črnomelj v Črnomlju na Zadružni cesti 6 za zemljišča, ki so družbena lastnina:

parc. št. 4501/1, 4501/2, 4501/3 in 4501/6 (pašniki). Izključna cena je 1 din za m², parc. št. 4501/4 in 4501/5 (pašnika) po 4 din m² in parc. št. 2056 (travnjak) po 5 din za m², vse v k. o. Talčji vrh. Parc. št. 200 (stavbišče brez stavbe), 1566 (vrt) v k. o. Maverlen po 5 din za m², parc. št. 822/14 (pašnik) v k. o. Vinica po 3 din za m², parc. št. 2315/1 (vinograd — šmarnica) po 6 din m², parc. št. 2317/1 in 2317/2 (travnika) v k. o. Tanča gora po 5 din za m².

Pred začetkom dražbe bodo kupci morali položiti varščino 20 % od izključne cene.

Zdražitelj bo moral zraven kupnine nositi še vse ostale stroške in prometni davek od nepremičnin.

za piknik, žejo
in užitek

ODPRTO

Laško pivo

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

postanite
član

AMD
NOVO MESTO

ISKRA — AVTOMATIKA
TOZD Napajalne naprave
Novo mesto

Po sklepu odbora za medsebojna razmerja z dne 3. 10. 1975 se OBJAVIJO PROSTA DELOVNA MESTA:

1. VODJA KONSTRUKCIJSKE SKUPINE ZA POSEBNE NESTANDARDNE IZDELKE.
Pogoji: diplomirani inženir, smeri elektro ali strojne ter dve leti prakse
2. REFERENT ZA ANALIZE
Pogoji: ekonomist ali inženir organizacije ter dve leti prakse
3. KONTROLOR IV V KONTROLI KLEPARNE IN LAKIRNICE
Pogoji: KV ličar ali KV ključavničar
4. VZDRŽEVALEC — KLJUČAVNIČAR
Pogoji: KV oziroma VK ključavničar
5. VEČ KV KLJUČAVNIČARJEV ZA DELO V KLEPARNI
6. VEČ KV ELEKTROMEHIKOV ZA DELO V MONTAŽI
7. SNEMALEC
Pogoji: KV elektromehanik ali KV ključavničar
8. PLANER TRAKA
Pogoji: elektrotehnik ter dve leti prakse
9. PLANER POSEBNIH IZVEDB
Pogoji: elektrotehnik ter dve leti prakse
10. ORODJAR
Pogoji: KV oziroma VK orodjar
11. TEHNIČNI RISAR
Pogoji: tečaj za tehnično risanje
12. ADMINISTRATOR V ARHIVU
Pogoji: dveletna administrativna šola

Poseben pogoj za vsa delovna mesta je poskusno delo. Prošnje sprejemamo 15 dni po dnevu objave. Kandidate bomo vabili na razgovor.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 9. oktobra - Abraham Petek, 10. oktobra - Zlatko Sobota, 11. oktobra - Emilijan Nedelja, 12. oktobra - Maksimilijan Ponedeljek, 13. oktobra - Edvard Torek, 14. oktobra - Nedeljica Sreda, 15. oktobra - Terezija Četrtek, 16. oktobra - Hedvika

LUNINE MENE

12. oktobra ob 2.15 uri - prvi kravec

KINIO

BRESTANICA: 11. in 12. 10. ameriški barvni film Dolarij.
BREŽICE: 10. in 11. 10. francoski barvni film Snajper iz Azurne obale. 12. in 13. 10. ameriški barvni film Vrnitev sedmih veličastnih. 14. in 15. 10. ameriški barvni film Saljivi program detlji Nagajivčka.
CRNOMELJ: 10. 10. slovenski barvni film Strah. 12. 10. ameriški

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ZIDARSKO SKUPINO iščem za dograditev hiše v Novem mestu, na Ragovski. Ponudbe na naslov: Marta Kerin, Adamičeva 16, Novo mesto, telefon 068-22-515.
GOSTILNA BRUNSKOLE, Hrast, p. Suhor pri Metliki, telefon 77-925, sprejme v službo natakarico ali dekle, ki ima veselje do dela v gostilni. Plača po dogovoru, stanovanje preskrbljeno.
IŠČEM ZENSKO za izmenično varstvo otrok. Nudim hrano in stanovanje, preskrbim tudi zaposlitev v tovarni Novoles. Stane Nahtigal, Gor. Polje 5, Straža.
SPREJMEM priučenega ali izučenega delavca v pekarijo. Samsko stanovanje zagotovljeno, plača po dogovoru. Pekarija Stane Umnik, 64208 Senčur, Kranjska cesta 6, telefon 064-41-036.
ZA LAŽJE DELO na mali kmetiji iščem dekle, staro od 15 let dalje, v stalno zaposlitev. Po želji preskrbim tudi dobro službo v tovarni, lahko samo sezonsko (november, december in januar). Plača dobra. Oglasite se na naslov: Janez Trkov, Sadinja vas 24, 61261 Dobrunje pri Ljubljani.
FRIZERSKO POMOČNICO sprejemem. Slavka Južnič, Irča vas 66a, Novo mesto.

STANOVANJA

DEKLE IŠČE sobo v Novem mestu ali okolici. Stoja Obradovič, Canrkarjeva 17, Novo mesto.
SAMSKI USLUZBENEK takoj vzame v najem garsonjero ali enosobno stanovanje v Novem mestu ali okolici za nedoločen čas. Naslov v upravi lista.
UGODNO PRODAM trisobno etažno stanovanje v vrstni hiši. Informacije Frizerski salon "Jure", Novo mesto.
PRODAM garsonjero, vseljivo po dogovoru. Telefon 21-021.
IŠČEM SOBO v Novem mestu ali bližnji okolici. Viktor Debevec, Klenovik 2, Škocjan.
ZA SOBICO pomagaj pospravljati (najraje v ožjem delu Novega mesta). Naslov v upravi lista (2447/75).
GARSONJERO ALI SOBO s souporabo kopalnice v Novem mestu ali okolici vzamem v najem za eno leto ali po dogovoru. Ponudbe pod "Intelektualka-dober plačnik".
KRKA - farmacevtka, kemija, kozmetika in zdravilišča Novo mesto išče za svojega sodelavca opremljeno sobo (po možnosti s 2 ležičkama), kuhinjo in kopalnico v Novem mestu ali bližnji okolici. Ponudbe pošljite v kadroviski oddelk KRKE Novo mesto, Cesta kom. Staneta 19a.

Motorna vozila

PRODAM avto AMI 8, letnik 1971, garažiran, registriran do septembra 1976. Cena ugodna, ogled vsak dan, razen v torek. Gostilna Urbanč, Krško, telefon 71-176.
PRODAM SKODO 1000 MB, letnik 1967, Martin Remih, Marjana Kozine 59, Novo mesto.
PRODAM FIAT 750, Rabzelj, Gotna vas 65, Novo mesto.
PRODAM NSU 1200 C, letnik 1971. Ogled na Ragovski Ia, Novo mesto.

barvni film Duša črnega Charlija. 15. 10. francoski barvni film Vstopnica za pekel.
KOSTANJEVICA: 11. 10. film Hrepenenje po vampirju. 12. 10. jugoslovanski film Dolina miru.
KRŠKO: 11. in 12. 10. francoski film Revolverašice. 15. 10. ameriški film Ko umirajo legende.
METLIKA: Od 9. do 12. 10. ameriški barvni film Vlak. Od 10. do 12. 10. italijanski barvni film Rimski monstrum. Od 15. do 19. 10. francoski barvni film Urar iz Sen-pola.
MIRNA: 11. in 12. 10. film Kavboj brez miru.
NOVO MESTO, KINO KRKA: Od 10. do 12. 10. italijanski barvni film Nočni portir. 13.10 ameriški film Stan in Olio - biseri smeha. Od 14. do 16. 10. slovenski barvni film Pomladni veter.
RIBNICA: 11. in 12. 10. ameriški barvni film Živi ali se bolje mrtvi.
SEVNICA: 11. 10. in 12. 10. ameriški film Dama s kameelijami. 15. 10. ameriški film Sartana, dolarji in Frater.
TREBNJE: 11. in 12. 10. ameriški barvni zgodovinski film Poslednja dolina.

PRODAM

PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1970. Cegljenca 7, Novo mesto.
PRODAM moped TOMOS na štiri prestave. Informacije pri podružnici "Dnevnik", Glavni trg 18, Novo mesto.
PRODAM SIMCO-1500 ccm, letnik 1967. Plačilo v gotovini ali na kredit. Alojz Zura, Družinska vas 48, Smarješke Toplice.
PRODAM SKODO, letnik 1971, prevoženih 36.000 km. Irča vas 59, Novo mesto, telefon 068-22-921.
PRODAM R-4 v voznem stanju. Vidmar, Kronovo 7, Smarješke Toplice.
PRODAM osebni avto AUSTIN 1300, special, letnik 1973. Miloš Medved, Kajuhova 5, Krško.

POBVESTILA

KMETOVALCI! Sprejemam naročila za silospuhalnike na 6 nožev, kakor tudi vse vrste puhalnikov in transporterjev (tekoči trak). Novost je tudi v tem, da lahko vaš stari udarni puhalnik spremenite v silospuhalnik na 6 nožev. Cene so zelo konkurenčne. Naročila sprejema Kleparstvo Štuhec, Vojšniška ulica 23, (ob gl. tržnici), Maribor.
CEMENTNE BLOKE kvadre vseh dimenzij imam stalno na zalogi po ugodnih cenah. Na željo dostava na dom. Cementine Karel Kerin, Podbočje, telefon 068-22-515.
IZDELUJEM VSE VRSTE ROLET, IZVRŠIM MONTAZO IN VSA POPRAVILA. CENE UGODNE. DOBAVNI ROK PO DOGOVORU. NAROCITE JIH PRI LOJZETU MEDLETU. ZABVAJAS 47 (PRI TRANSFORMATORJU), NOVO MESTO.
CENJENE STRANKE obveščam, da bom s 15. oktobrom odprla CVETLIČARNO v Ribnici. Na zalogi imam rože, vence, opravljam tudi aranžiranje. Marija Belina, cvetličarna, Ribnica na Dol.
OBVEŠČAM cenjene stranke, da sem s 1. oktobrom odprl brivsko-frizersko delavnico v Šmihelu pri Novem mestu. Rudi Gliha, Šmihel 13, Novo mesto.
20. OKTOBRA bomo pričeli prodajati kokoši (še nejejo), po klavni ceni 25,00 din. Stane Zdravje, Zaloga 17, Novo mesto.
MATURANTJE PEDAGOGŠKE GIMNAZIJE, letnik 1969, 4. d., prirejamo v soboto, 18. oktobra 1975, ob 20. uri v Smarjeških Toplicah obletnico maturo. Udeležbo javite na naslov Majda Murn, Resljeva 4, Novo mesto.

OBVESTILO

Ali želite moderno in po meri narejeno obleko? Oglasite se v nanovo odprti krojaški delavnici pri FRANCU MAZOVCU, V BREZOV LOG 14 (Mala Bučna vas), NOVO MESTO. Za naročila se vljudno priporočam.

PREKLIC

KATICA BIZAL iz Koblarjev 5 preklicujem besede, izrečene junija meseca 1975 v Kočevju v zvezi z očetovstvom otroka Marjane Omerza iz Gor. Ložin 10, in se ji opravičujem.
ANICA VOĐEB, Arharjeva 46, Ljubljana-Sentvid, prepovedujem hojo po moji zemlji, vdiranje v hišo, pobiranje sadja in ostalih predmetov Francu Vođebu, Šmaver 17 pri Dobriču, Slavi in Stanetu Blatnikovima ter vsem sosedom, razen oskrbniku Ivanu Kramarju, ker je vse moja last. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.
FANIKA LORBER, gospodinja iz Vel. Malenc 17 pri Krški vasi, in ALOJZ ERZEN, Gor. Skopice 30 pri Krški vasi, preklicujeta in obžalujeta svoji izjavi, da je inkasant Jože Zidarič, iz Krške vasi

KUPIM

KUPIMO 1000 kg otave. Zglasite se na Zavodu za zdravstveno varstvo, Mej vrty 5 (pod Kapiteljcem), Novo mesto.
KUPIM večji filodendron. Naslov v upravi lista (2411/75).

STARA KMEČKA vrata s kamnitim okvirjem (bangarjem) kupim. Novak, 61000-Ljubljana, Korytkova 22.

POSEST

V NAJEM dam nišo ali opremljene sobe v Trebnjem, Stari trg 27. Interesenti naj se javijo na naslov Amalija Osojnik, Sentlenart 30, Brežice.
UGODNO PRODAM majhno posestvo, hiša takoj vseljiva. Zazidalne parcele, gozd, košenina, vse blizu Krke. Vprašajte pri Ivanu Božiču, Trebča vas 20, Dvor pri Zbk.
V CENTRU TREBNJEGA prodam enodružinsko komfortno hišo. Naslov v upravi lista (2417/75).
POCENI PRODAM vikend, 3 km oddaljen od Šmarjeških Toplic. Dam tudi v najem. Ponudbe pod "VIKEND".
V DOLINI KRKE, v okolici Dvora ali Žužemberka (poleg ceste), vzamem v najem za več let dve kmečki sobi in kuhinjo. Stane Murn, Partizanska 6, Novo mesto.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! Ženin in nevesta, ne pozabita: moderno izdelane poročne prstane dobite pri Otmarju Zidariču, zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5. Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

OBVESTILA

IZDELUJEM VSE VRSTE ROLET, IZVRŠIM MONTAZO IN VSA POPRAVILA. CENE UGODNE. DOBAVNI ROK PO DOGOVORU. NAROCITE JIH PRI LOJZETU MEDLETU. ZABVAJAS 47 (PRI TRANSFORMATORJU), NOVO MESTO.
CENJENE STRANKE obveščam, da bom s 15. oktobrom odprla CVETLIČARNO v Ribnici. Na zalogi imam rože, vence, opravljam tudi aranžiranje. Marija Belina, cvetličarna, Ribnica na Dol.
OBVEŠČAM cenjene stranke, da sem s 1. oktobrom odprl brivsko-frizersko delavnico v Šmihelu pri Novem mestu. Rudi Gliha, Šmihel 13, Novo mesto.
20. OKTOBRA bomo pričeli prodajati kokoši (še nejejo), po klavni ceni 25,00 din. Stane Zdravje, Zaloga 17, Novo mesto.
MATURANTJE PEDAGOGŠKE GIMNAZIJE, letnik 1969, 4. d., prirejamo v soboto, 18. oktobra 1975, ob 20. uri v Smarjeških Toplicah obletnico maturo. Udeležbo javite na naslov Majda Murn, Resljeva 4, Novo mesto.

OBVESTILO

Ali želite moderno in po meri narejeno obleko? Oglasite se v nanovo odprti krojaški delavnici pri FRANCU MAZOVCU, V BREZOV LOG 14 (Mala Bučna vas), NOVO MESTO. Za naročila se vljudno priporočam.

PREKLIC

KATICA BIZAL iz Koblarjev 5 preklicujem besede, izrečene junija meseca 1975 v Kočevju v zvezi z očetovstvom otroka Marjane Omerza iz Gor. Ložin 10, in se ji opravičujem.
ANICA VOĐEB, Arharjeva 46, Ljubljana-Sentvid, prepovedujem hojo po moji zemlji, vdiranje v hišo, pobiranje sadja in ostalih predmetov Francu Vođebu, Šmaver 17 pri Dobriču, Slavi in Stanetu Blatnikovima ter vsem sosedom, razen oskrbniku Ivanu Kramarju, ker je vse moja last. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.
FANIKA LORBER, gospodinja iz Vel. Malenc 17 pri Krški vasi, in ALOJZ ERZEN, Gor. Skopice 30 pri Krški vasi, preklicujeta in obžalujeta svoji izjavi, da je inkasant Jože Zidarič, iz Krške vasi

KUPIM

KUPIMO 1000 kg otave. Zglasite se na Zavodu za zdravstveno varstvo, Mej vrty 5 (pod Kapiteljcem), Novo mesto.
KUPIM večji filodendron. Naslov v upravi lista (2411/75).

71 napačno pobiral RTV naročino in tokovino za Elektro Krško, predvsem da je RTV naročnino za lansko leto obračunal že po letošnjih tarifah, ker sva se prepračila, da so te izjave neresnične. Zahvaljujeva se Zidariču, da je odstopil od tožbe.

ZAHVALA

Ob smrti ljube žene, mame, stare mame, sestre in tete

SAVE VRLINIČ

se zahvaljujemo vsem, ki so počastili njen spomin, pokojni darovali vence in cvetje, jo pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala zdravniškemu in negovalnemu osebju novomeške bolnice in zdravstvenega doma Crnomelj, posebno se zahvaljujemo višji medicinski sestri tov. Hudelja Marici iz Vinice za njeno vztrajno zdravstveno pomoč.

Zalujoči: mož, hčerka in sinovi z družinami.

Ob boleči izgubi ljubega moža, brata in strica

JOŽETA VIDMARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom za podarjeno cvetje. Posebna zahvala Petanovim in Forščkovim za tolažbo in pomoč v težkih trenutkih. Za podarjene vence se zahvaljujemo kolektivu NOVOLES in ZB Straža, tov. Ivanu Virantu za poslovilne besede in godbi iz Straže. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Štefka, brat Vinko, sestra Mimi z družinami in drugo sorodstvo.

Ob boleči, nenadomestljivi in tragični izgubi sina, brata, strica in svaka

JOŽETA JORDANA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih dneh stali ob strani, vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili toliko vencev in cvetja in nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo sodelavcem tovarne IMV Novo mesto, gasilskima društvoma iz Tomažje vasi in Bele cerkve in župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: mama, sestra in brat z družinami, bratje, tete, strici in drugo sorodstvo.

Ob prerani izgubi našega ljubega, nepozabnega moža, očeta, brata, strica

ŠTEFANA IVCA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga sprenili na zadnji poti in mu darovali vence in cvetje. Posebno zahvala smo dolžni gasilskemu društvu Petrova vas za poslovilne besede in veliko udeležbo. Hvala tudi ostalim gasilskim društvom, ki so ga spremili s prapori, krajevni organizaciji ZB za poslovilne besede, kolektivu IMV - obrat Zora Crnomelj za solidarnost. Hvala duhovniku za pogrebni obred. Vsem, ki ste nam izrekli sožalje in sočustvovali z nami, lepa hvala.

Zalujoči: žena Angela, sinova Jože in Ivan in drugo sorodstvo.

Ob izgubi najine ljube mame

MARIJE ŠTRAVSOVE

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki ste nam na kakršenkoli način pomagali v teh težkih trenutkih, sosedom in sostanovalcem. Vsem prav lepa hvala.

Zalujoči: hčerki Eli in Zofi z družinami.

Ob brdki in nenadomestljivi izgubi v 51. letu starosti tragično preminule skrbne žene, dobre in nikdar pozabljene mamicice, stare mame, tašče, hčerke, sestre, tete, botre in svakinje

MARIJE MOŠKON,

roj. Brezovec iz Koprivnice

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, ki so jo v tako velikem številu spremili k preranemu počitku, ji podarili vence in cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni župniku za opravljeni obred in ganjivi govor v cerkvi, cerkvenemu pevskemu zboru in zboru LISCA s Senovega za žalostinke, Agrokombinatu Krško, kolektivu LISCA Seno-

vo, lovski družini Veliki Kamen za podarjene vence, Jožetu Kvndercu za poslovilne besede na domu, Janku Pečniku za takojšen prevoz v bolnico ter vsem, ki ste nam priskočili na pomoč in nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Globoko zalujoči in od zlatosti potrti: mož Martin, hčerke Marica z družino, Olga in Jožica, bratje in sestre s svojimi ter drugo sorodstvo.

Koprivnica, 11. septembra 1975.

ANE STRAJNAR

iz Dečje vasi pri Trebnjem

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam izrazili sožalje, poklonili pokojni venci in cvetje ter jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Lepa hvala zdravnikom in sirezennemu osebju interne bolnice v

Novem mestu za trud in lajšanje bolečin. Posebno lepo se zahvaljujemo duhovnikom za lepo opravljeni obred in g. Vinku Klančarju za nepozabne poslovilne besede.

Zalujoči otroci: Nace, Malka in Anica, Janez, Ludvik, Jože, Mirko, Polde, Milena z družinami ter drugo sorodstvo.

Dečja vas, Hmeljčič, Novo mesto, Trebnje, Ljubljana.

V SPOMIN

27. septembra je minilo leto dni odkar nas je zapustil star komaj 24 let naš nepozabni, ljubi sin, brat in stric

MARIJAN MEŽIČ

iz Grčeče vasi.

Vsem, ki ste ga ohranili v spominu, vsem, ki obiskujete njegov prizgodnji grob, prižigate svečke, naj lepša hvala.

Zalujoči: vsi njegovi.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame, tete

LEOPOLDINE

PILTAVER

roj. Trček, iz Krške vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem, znancem, sorodnikom, kolektivu IMV Novo mesto, IMV - obrat Brežice, dr. Sumčiču, sosedom, govornikom, pevcem, vsem vaščanom za podarjene vence in cvetje ter župniku iz Cerklj za opravljeni obred. Vsem še enkrat hvala!

Zalujoči: mož Franc, sinova Franci in Vlado, hčerka Rezika z družinami.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

NEŽE ŠIŠKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom za izrečeno sožalje ter podarjene vence in cvetje. Hvala vsem, ki so pokojnico spremili na zadnji poti. Posebno pa se zahvaljujemo Cestnemu podjetju in tovarni LABOD za podarjene vence. Najlepša hvala dr. Vodniku za pomoč v težkih trenutkih, duhovniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: sinova in hčerke z družinami ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Po težki boleznii nas je za vedno zapustil naš skrbni mož in oče

ALOJZ ARH

iz Jelš 11

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni tovarni Celuloze, sodelavcem in TOŽD LES, kolektivu Dolenjke, sodelavkam Špecerije in kaplanu za opravljeni obred.

Zalujoči: žena Ana, sin Lojze z družino in hčerka Anica z družino.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Jože Spilchal, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Simič.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.
IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 5 din - Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsa mali oglasi do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100-601-10558 - Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 - Telefon: (068) 21-227 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

RADIO LJUBLJANA

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

TELEVIZIJSKI SPORED

V času od 25. 9. do 1. 10. 1975

so v novomeški porodnišnici rodile: Anica Dolenc iz Druže - Damjano, Darinka Marcen iz Krškega - Tomislava, Dragica Bartolj iz Vrha - Božidar, Pavlina Svajger iz Vojne vasi - Aleša, Darinka Murgelj iz Dolenje vasi - Avgušlina, Marica Malečič iz Breznika - Dražena, Nevenka Mujčič iz Sela - Tanjo, Zofija Plut iz Črešnjeca - Gabrijelo, Marija Jevnikar iz Otočca - Klemen, Ana Zvab iz Kvasice - Andreja, Ana Druškovič iz Jurovskega broda - Tatjana, Kristina Vodopivec iz Velikega Mraševca - Antona, Stanka Serčelj iz Žužemberka - Janca, Jožefa Rajšel iz Malega vrha - Mateja, Marija Potočar iz Velike Bučne vasi - Marka, Majda Vrhovšek iz Leskoveca - Boštjana, Marinka Barle iz Dolnjih Selc - deklco, Jožefa Kovarčič iz Glinka - deklco, Mimica Majerle s Stražnega vrha - deklco, Joža Turk iz Malega Oreha - deklco, Vida Teinovič iz Zaloga - deklco, Marija Kuplenik iz Vrha pri Pahi - dečka in Štefka Zaletež iz Galjevice - dečka. - CESTITAMO!

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 21. 9. do 27. 9. 1975 so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Horvat iz Samobora - Mirjana, Terezija Penič iz Samobora - Mirjam, Barica Matijašič iz Bregane - Tomislava, Karolina Kink iz Breznanice - Boštjana, Marica Drešar iz Bizelskega - Jasno, Milena Zorič iz Sutne - deklco, Cvetka Kuzem iz Sevnice - Darinko, Marija Kralj iz Brezice - dečka, Antonija Per iz Bizelskega - Snežano in Svitana, Danica Naglič iz Klak - dečka, Milena Jarh iz Dol. Leskoveca - Dejana, Silva Bohorč iz Mrčnih sel - Andreja, Božena Mahovič iz Samobora - Tomislava, Slavica Deržanič iz Trebežna - deklco, Slavica Resnik iz Sevnice - deklco, Latinka Kostec iz Sentlertar - deklco, Kristina Črpič iz Mihalovca - Kristino. Cestitamo!

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 in 24.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

CETRTEK, 9. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 Zborovske skladbe iz dobe čitalnic. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.05 Predstavljamo vam. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Bojan Sobar: Pri strojni molži se še vedno pojavljajo napake. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Obiskali smo... 14.40 Med šolo, družino učence... 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Jezikovni pogovori. 17.20 Iz domačega opernega arhiva. 18.05 V domačega opernega arhiva. 18.20 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 18.35 Vedre melodije. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Privkova. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska komorna glasba od 1900 do danes. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

PETEK, 10. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.30 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestrrov in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Dare Benot: Sodobno skladiščenje jabolk in brusnic. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.50 Človek in zdravje. 18.05 Ogledalo našega časa. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Oddaja o morju in pomorskih hišah. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 11. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tehnik. 9.35 Glasbena pravljica. 9.50 Naši umetniki mladim poslušalcem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Sedem dni na radiu. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Raoul Jenčič: Problem strojnih skupnosti za pridelovanje sladkorne pese. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 S knjižnega trga. 18.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Glasbeni variete. 21.15 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 12. OKTOBRA: 8.07 Radijska igra za otroke: Leteči deček. 8.52 Skladbe za mladino. 9.05 Se pomnite, tovariši... 10.05 Prvič, drugič, tretjič. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.25 Nedelj-

sko popoldne; vrates ob 16.00 radijska igra. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 V lučeh semaforjev.

PONEDELJEK, 13. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Izberite pesmico. 9.40 Mali vokalni ansambli in solisti. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Nekaj za ljubitelje ansamblske in solistične glasbe. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti - Martin Mencej: Celodnevna šola in usmerjeno pedagoško delo naj uspešnejše delo v čebelarstvih krožkih. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 18.20 Ob lahki glasbi. 19.40 Minute z ansambлом Mihe Dovžana. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 20.30 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Za ljubitelje jaza.

TOREK, 14. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 9.30 Iz glasbenih šol. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Promenadni koncert. 12.10 Popevke brez besed. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Jože Cuden: Kolikšen dohodek prinaša zreja mladine na govedorejro usmerjenem gospodarstvu. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtljak“. 18.05 V terek nasvidenje! 18.35 Lahke note. 19.40 Minute z ansambлом Atija Sossa. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra. 21.21 Zvočne kaskade. 22.20 Tonski dialogi. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 15. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.25 Zapojmo pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Uredniški dnevnik. 12.10 Opoldanski koncert lahke glasbe. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Matko Lipovšek: Problematika gozdne-semenarske in drevesničarske proizvodnje Slovenije. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto-vrtljak“. 16.45 Naš podlistek: Samotno potovanje. 17.20 Iz repertoarja Komornega zbora RTV Ljubljana. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Kampiča. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Koncert iz našega studia. 22.20 S festivalov jaza. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

CETRTEK, 16. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 Slovenska zborovska glasba preteklega doba. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Uganite, pa

vam zaigramo po želji. 12.10 Predstavljamo vam... 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Tone Vidrih: Skrajni čas za spravo krmnega ohrovtu in možnosti siliranja. 13.30 Priporočajo vam. 14.40 Mehurčki. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Jezikovni pogovori. 17.20 Iz domačega opernega arhiva. 18.20 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 18.35 Vedre melodije. 19.40 Minute z ansambлом Mojmir Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska komorna glasba od 1900 do danes. 23.00 V gosteh pri tujih radijskih postajah. 23.30 Oto Pestner naš nocojšnji gost.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 12. OKTOBRA 1975 - 10.30 reklame, oglasi in obvestila - 10.55 zgodovina in razvoj šivalnega stroja - 11.05 pravljica za naše najmlajše - 11.15 po domače - 11.30 o požarni varnosti - 11.40 naš razgovor (ob zaključku „tedna otroka“) - 12.00 za vsakogar nekaj - 12.30 poročila - 12.50 čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 zaključek programa

SREDA, 15. OKTOBRA 1975 - 16.00 poročila - 16.10 reklame, oglasi in obvestila - 16.30 kmetijski nasveti (jesen na polju) - 16.45 po domače - 17.00 „Vi o nas“ - 17.10 disko klub brez imena - 17.40 poklic naš vsakdanji (v pisarni) - 18.00 zaključek programa

SOBOTA, 18. OKTOBRA 1975 - 16.00 SOBOTNI VRTILJAK (napoved in pop glasba) - 16.15 pet minut za... - 16.20 EPP I. del - 16.30 poročila - 16.35 EPP II. del - 16.45 mini anketa - 17.00 zaključek SV in napoved sponora za nedeljo...

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Stane Senica, Tilka Senica, Anica Pureber, Marija Pureber, Pepca Pezdirc, Karel Pezdirc, člani Bora Dolenske Toplice; Ladislav Brulc, član Šolskega centra za kovinsko stroko Novo mesto; Alojz Gorjanc, član Šolskega centra za kovinsko stroko Novo mesto; Janez Progar, Barbara Medja, člana Osnovne šole Smarjeta; Jožica Čelesnik, Pepca Novak in Ferdinand Tkavc, člani Osnovne šole Skočjan; Franciška Ivanetič, članica EAŠ Novo mesto; Nada Hrovatič, Draga Mislej in Amalija Gunde, članice Osnovne šole Katje Rupena Novo mesto; Terezija Zibert, članica Osnovne šole Bršljin; Anton Hrovat, član kmetijske šole Grm; Boštjan Kovačič in Ivan Lubej, člana Zavoda za izobraževanje kadrov Novo mesto; Stane Nahtagal, član Iskre Novo mesto; Janez Rolih, Viktor Vidmar, Jože Fink, Martina Juvanc in Srečko Gorše, člani IMV Novo mesto; Jože Klobučar, Janez Bučar in Ivan Smolič, člani Novomontaže Novo mesto; Jožica Strniša, Alojz Šurla, Marija Zagar, Danica Marjanovič, Tončka Janc, Anton Janc, Martin Ajdišek, Alojz Sepahar, Jožica Florjančič, Jernej Klemenc, Marjeta Turk, Stefan Jenič, Jože Mali, Franci Slajkovec in Jože Marn, člani Novoteksa Novo mesto;

F.S. FINŽGAR 14 **PREROKOVANA**

„Za dve maši sem prinesla za dober namen,“ je porinila Jera dva goldinarja pred župnika. Župnik je vpisoval maši in Jera je bila vesela, da je medtem zbrala misli in besede, kakor si jih je že kajkrat pripravila za to uro.

„Je že dobro,“ je rekel župnik in zaprl knjigo. „Zbogom, Jera!“

Jera se je prestrašila, da je bila vsa zmedena. „Vse je izgubljeno,“ je pomislila in rinila obojavljaje se k vratom. Tamkaj je šele mogla izreči: „Se nekaj, gospod.“

Župnik je vstal od pisalnika in se hudomušno namuznil. Skušnja ga je izučila, da so take maše le pot do poglavitnega namena.

„Torej kaj, Jera?“ se je naslonil na visoko železno blagajno.

„Zavoljo pohujšanja bi vas nekaj prosila.“

„Zavoljo pohujšanja?“ se je nalašč čudil župnik. „Kdo je pohujšalivec?“

„Oh,“ je bila Jera v zadregi, ali se je vendar naglo opogumila in rekla: „Jančarica s Kozjega hriba!“

„Jančarica? Blaževa?“ se je čudil župnik, a zdajci v resnici.

„Da ona,“ je poprijela Jera. „Ne boste verjeli: komaj je mož odtegnil nogo s praga, ko je moral na vojsko, že nori za drugimi.“

labod labod labod

„Jančarica?“ se je bolj čudil župnik. „Ni mogoče. Za kom neki?“

„Za našim gospodarjem!“

„Ne verjamem, Jera!“ je odmajal resno z glavo župnik. „Predobro poznam Franceta.“

„Saj čezenj nisem nič rekla. Ga jaz tudi poznam. Če sem enajst let pri hiši, ga lahko. Ne veste, kako se je izpremenil, kar ga lovi ta nastava. Človeka je sram govoriti o takih rečeh.“

„Kaj torej veš, Jera? Saj vendar tako kot Franceta poznam Jančarico in, odkar je žena, nisem zasledil toliko sence na njej, da bi prst položil nanjo.“

„Stara ljubezen - če ne gori, pa tli,“ je skomizgnila Jera z rameni in v očeh je župnik, ki jo je motril izpod čela, zapazil čudno zlobno svetlikanje. „Morda ne veste, da sta bila pred zakonom prijatelja - Jančarica in France.“

„No, to je bilo že davno,“ je omenil nalašč malomarno župnik.

„Jaz sem svojo dolžnost opravila. Če jih bo sram, bo druge, mene ne bo. Pa zbogom!“

Župnik je stopil nekaj korakov za njo in ji resno naročil: „Jera, molči o tem drugod! Stvar uredim že jaz.“

Dekla je odšla, župnik je začel hoditi gor in dol po sobi. „Torej vojska - in doma naj se prične to,“ je po dolgem razmišljanju izpregovoril polglasno, ko ga je iz misli poklicalo močno trkanje na vrata.

Vstopil je župan.

„Begunce smo pripeljali,“ je začel takoj župan in poveznil klobuk na stol ob župnikovem pultu. „Dvajset, kajne?“

„Ho,“ je povzel župan in dvignil glas: „Dvainštirideset!“

„Dvainštirideset!“ se je čudil župnik. „Saj je bilo pisano za dvajset?“

„Ne drži nobeno pisanje več, kar je vojska.“

Župan je potegnil iz zepa listine in zapisnik ter začel razkladati po pisalni mizi.

„Kako jih pospravimo?“ je skrbelo župana.

„Res jih je preveč za našo občino. Ali kaj hočemo? Siromaki so, bomo že kako.“

„Oh, ne veste, gospod župnik, kaki reveži so. Vse je boso, raztrgano in bojim se - še brez živali ne bodo.“

„Vojska, vojska,“ je zmajeval župnik z glavo. „Kje jih imate?“

„Na vasi. Zato sem prišel, da bi ni jih pomagali porazdeliti.“

Župnik je takoj vzel klobuk in odšel z županom.

„Ne veste, čisto drugačnega plemena so ko mi,“ je potoma razlagal župan. „Majhni so, kratkih nog, v život pa zavaljeni, posebno ženske. Pa jih še nekaj razumem. ‚Poljaci smo, Poljaci, pravijo. Ampak čudno je le, da gredo na tako daljno pot bosi in razrahani. To je edinščina - jej-jej - boste le videli.“

Prišla sta sred vasi. Zbor beguncev je sedel ob cesti: nekaj moških, sicer ženske in otroci. Nekateri so imeli svežnje obleke in posteljnine, večina pa ničesar, krog njih so bili zbrani otroci iz vse vasi. Nekaj gospodinj je že prineslo težke hlebe kruha in so ga v velikih kosih rezale beguncem. Druge so delile mleko, ena je prihitela z opranimi pleniciami, da so previle dojenčke, ki so bili vsi mokri in so jokali.

Ko je župnik stopil mednje, so ga prvi hip začudeno gledali. Menda se niso takoj zavedali, kdo bi bil. Nato so vsi hkrati vstali, se začeli tiščati krog njega in mu hoteli poljubovati roko: vsi, ne samo otroci. Župnik je izmikal in skrival roke, pa so ga lovili za rokav in mu poljubovali suknjo. Domačini so gledali in se nasmihali. Čudno se jim je zdelo. In ko se je župnik otel beguncev, je takoj modroval župan: „Vidite, vse drugače ko pri nas.“

„Navada,“ je rekel župnik malomarno.

„Za otroke ne rečem, ampak za moškega ta reč ni,“ ni bilo všeč županu.

Nato je župnik po zapisniku zbral posamezne družine, ki sta jim z županom določila stanovanje za prve dni, dokler se ne uredi drugače. En sam fant je ostal, ki ni spadal k nobeni družini. Povedal je, da je delal na polju, ko so ljudje začeli bežati. Bežal je z njimi vred - prišel z njimi na vlak in sedaj ne ve ne za očeta ne za mater. Tega je sprejel župnik. Nato je priporočil begunce ljudem in določil nedeljo za to, da se razdele posameznim gospodarjem v rejo.

Ko so v nedeljo porazdelili begunce, se je oglašala pri župniku Jančarica in prinesla za mašo za srečno vrnitev Blaža; „ko mu ne morem drugače nič pomagati,“ je pristavila. Ob tej priliki se je župnik spomnil Jerine tožbe, na katero bi bil skoro pozabil.

Župnik jo je skrivaj opazoval, ko je pripovedovala o Blažu, o njegovem odhodu in o tem, da se ni mogla še enkrat posloviti. V orošenih očeh ni bilo nič narejenega in zlaganega; iskrenost je gorela iz njih.

„Sedite, Franca,“ jo je povabil župnik. Tudi sedaj jo je pogledal, da bi ujel znak nemirne vesti. Ali Franca ni spreletela barva.

„Nekaj vam moram omeniti in vas opozoriti, Franca!“

„Le kar, gospod,“ je rekla čisto mirno.

„Matic vam hodi pomagat delat?“

Župnik je pogledal Franci v oči. Franca je za hip vzdrla pogled, nato se je nekoliko zmedla, povedala oči in rahlo zardela.

„Blaž ga je naprosil in hvaležna sem mu. Je res veliko postoril pri nas.“

„To je prav. Tudi jaz sem ga že pohvalil za to in mu priporočil, da še pomaga.“

Franca je spet dvignila oči, rdečica je izginila z lic.

„Vendar pa morda včasih kar tako poseđa in vasuje pri vas?“

Franco je vnovič občila rdečica.

„Zavoljo tiste prošnje je bil res nekajkrat pri nas. Pa ga nisem nič prosila. Prav prisilil me je na prošnjo in Blaž mu je rekel. Sama bi že ne bila položila za podporo.“

„To je popolnoma prav. Če drugi prosijo, se vam tem bolj spodobi.“

Gradil je ljudsko oblast

Letošnje Šesko nagra- do, najvišje priznanje občine Kočevje, je prejel razen pionirske organizacije osnov- ne šole Kočevje še upokoje- nec Franc Gorše iz Kočevja. V utemeljitvi je rečeno, da mu je podeljena za dolgo- letno uspešno delo na družbeno-političnem in go- spodarskem področju.

Naključje je hotelo, da je tokrat prejel nagrado prav sošolec Jožeta Šeska, kasnej- šega organizatorja vstaje na Kočevskem. „Šesko je bil zelo bistroumen. Dobro se je učil, zato je kasneje tudi še študiral in postal profesor.“ se spominja Franc Gorše, ki je med vojno in po njej opravljal odgovorne naloge v oblastvenih organih na Kočevskem. Med drugim je bil predsednik in podpredsed- nik okraja, pa tudi najstarej- ši okrajni odbornik.

Leta 1933 se je zaposlil na žagi v Borovcu. Za parti- zane je začel delati že zgo- daj. Maja 1942 so ga izvolili v rajonski odbor OF Kočev- ska reka, ki je obsegal tudi del bivše osilniške občine. Zaradi aretacije sekretarja okrožnega odbora Jožeta Šes- ka in njegove ustrelitve so kmalu izvolili nov okrajni odbor OF, v katerega je bil izvoljen tudi Franc Gorše.

Takrat je bilo precej politi- čnega dela. Govori, mitingi in sestanki pa so se prepleta- li z bežanjem, s skrivanjem in z ofenzivami.

Franc Gorše je tudi po združitvah okrajnih narodnoosvobodilnih odbor- rov ostal vedno v vodstvu okrožja, najprej Banja Loka (januarja 1944) in potem konec leta 1944 tudi Kočevja, kjer je vodil gospodar- sko komisijo.

„5. maja 1945 smo se iz Potoka ob Kolpi preselili v pravkar osvobojeno, poru- šeno in skoraj prazno Kočevje. Alojz Rauh je bil takrat predsednik NOO, Darinka Kajfež tajnica, jaz pa poverjenik za gospodar- stvo.“

Potem je delal še pri okrajnem ljudskem odboru v Kočevju, nakar je pred upo- kojitvijo 1960 vodil tudi Poslovno zvezo.

Pred šestimi leti je prvič zbolel, zdaj pa je priklenjen na invalidski voziček in upa, da bo počasi le spet shodil.

Ce delo in razmere med vojno in v prvih povojnih letih primerja z današnjimi, pravi:

„Danes poteka delo po zakonih in predpisih. V za- četku pa je bilo manj pred- pisov. Zjutraj sta se sestala predsednik in tajnik ter rekla, kako bo, in tako je moralo biti. Takrat, tudi med vojno, si moral delati, kot je bilo naročeno. Kljub temu je bilo takrat več tova- rištva in lepo je bilo, čeprav je bilo hudo in smo bili lačni. Danes je preveč razko- šja, preveč kruha, predobrđ gre vsem in kljub temu še marsikdo kritizira, da je sla- bo.“

Kljub vsem lepim predpi- som in sklepom je danes pre- malo reda. Morali bi odloč- neje preganjati nepravilnosti, goljufije, kraje. Pridni delav- ci pa naj imajo, kar so si po- šteno prislužili.

Kočevja nekdaj in danes, gospodarstva, šolstva in zdravstva ni mogoče primer- jati. Povem naj le, da včasih ljudje sploh niso hodili k zdravniku, ker je bilo treba pregled plačati, denarja pa niso imeli.“

J. PRIMC

Polharska noč med planinci

Videli so le polha, ki se je sprehajal med pastmi

Planinsko društvo Kočevje je v soboto, 27. septembra, organiziralo pri koči pri Jelenovem studencu pod Stojno polharski večer. Udeležilo se ga je precejšnje število ljubite- ljev lova na polhe in opazovalcev. Čeprav je stari kočevski polhar Ivan Arko marsikomu svetoval, kam in kako naj nastavi past, vso noč niso ujeli nobenega polha.

Ob pregledu pasti okrog osme ure zvečer pa smo bili priča prizoru, ki ga tudi najstarejši polharji ne pomni- jo. Na stari debeli buki med dvema nastavljenima pastema smo v snopu svetlobe baterijske svetilke zagledali polha, ki ga je očitno oslepila svetlo- ba. Presenečeni polh je kakih dve minuti negibno gledal v luč, šele potem jo je odkuril v noč. Ob tem sem popolnoma pozabil na fotografski aparat in fleš, da bi fotografiral poljšega junaka, ki ga ni zvalila no- bena past, čeprav so bile namazane s pristinim orehovim oljem, pomeša- nim z najboljšim žganjem.

Kljub slabemu lovu je polharski večer minil v zadovoljstvo vseh ude- ležencev. Harmonika je gromko do-

nela med košatimi smrekami in bukvami, namesto polhov pa so na žerjavici pekli ražnjiče in krompir

ter pridno segali po dobri pijači, ki ob takih priložnostih ne sme manj- kati. F. BRUS

Kočevski planinec in polhar Ivan Arko kaže eni izmed skupin, kako se pripravljajo in nastavlajo poljšje pasti. (Foto: France Brus)

DVA VLOMA V ENI NOČI

Noč na 6. oktober so vlomilci iz- koristili za dve akciji sredi Novega mesta. Skozi steklena vhodna vrata so vlomili v Drogerijo na Glavnem trgu in iz registrske blagajne odnesli nekaj drobiža. Drugega ni manjkalo. Prav tako, na isti način, je bilo vlomljeno tudi v prodajalno „To- bak“ pod arkadami na začetku Ce- ste komandanta Staneta. Tudi tu je nekdo očitno iskal denar, pa ga ni našel veliko. Samo drobiž.

Kar med delom je teknil tudi kos pravega kmečkega kruha.

Posavski muzej je obnovil tabli, ki opozarjata na ostanke anti- čnega pristanišča na Drnovem. (Foto: M. G.)

Tako se je kalila solidarnost

Sindikalna organizacija kolektiva republiške konference SZDL je v soboto pomagala vaščanom Bitne vasi na Trebelanskem graditi cesto

V soboto bi po hribih malokoga našli doma, vse je bilo v vinogradih. Tudi na prisojnih rebreh Trebeljan- skega je valovilo obiralec. Pod Bit- no vasjo pa je v soboto zjutraj bilo vse živo ljudi z lopatami, krampi. Pridrdral je celo buldozer, na kraju še tovornjak, traktorji... Sindikal- na organizacija kolektiva republiške konference SZDL iz Ljubljane je organizirala delovno akcijo na vaški poti. Bitna vas, prava slika trebeljan- ske revščine, še 30 let po osvobo- ditvi ni premogla niti take ceste, da bi v vas lahko pripeljal avto. Vasi, ki ji nekateri že pravijo vas vdov (v zadnjih letih je pomrlo pet gospodarjev), manjka močnih rok. Sindi- kat republiške konference SZDL je že ob letošnjem tednu solidarnosti sklenil s prostovoljnimi delom poma- gati eni od krajevnih skupnosti na manj razvitem območju. Sprva so nameravali iti na Kozjansko, vendar so se kasneje premislili in se odločili za Trebeljansko.

Delegat za zbor krajevnih skup- nosti občinske skupščine Trebnje Branko Vrščaj nam je na kraju samem razložil prometno zagato svo- jega kraja. „Bili smo odrezani, v svet je mogoče čez Češnjice, kjer je 3,5 kilometra, čez Radno vas pa 3 km, najhuje pa je to, da drži iz vasi do ceste le kilometer dolga slaba pot, ki je še z vozom težko prevozna.“ Ni treba posebej poudarjati, kako vesel je bil 40 parov pridnih rok ljubljanskega kolektiva. Pred pol- dnem so bili že pod vasjo, skupina

na čelu s predsednikom Mitjem Ri- bičičem, sekretarjem Milanom Ku- čanom in Silvo Jereb se je tačas že vrnila z najbolj oddaljenega dela tra- se. Druga skupina je odšla za buldo- zerjem in minerji na očiščevalno akcijo.

Sekretar trebanjske občinske konference SZDL Tone Praznik je iz vasi prinesel hlebce doma pečenega

kruha in pletenko jabolčnika. „Ma- ca“ je bila brž pri kraju, ko je tova- rnjak spet pripeljal gramoz. Po 15- uri, ko naj bi sobotno akcijo zaklju- čili, so vaščani pokazali še preostalo gostoljubnost. Solidarnost začeta v delu se je sklenila s spoznavanjem ljudi tega odmaknjeneja kraja.

ALFRED ZELEZNIK

Tudi Mitja Ribičič, predsednik republiške konference SZDL, sodeloval v delovni akciji na Trebeljanskem. (Foto: A. Železnik)

Umrla pred materinimi očmi

Dva otroka sta hotela prečkati magistralo

Ena najbolj žalostnih nesreč se je zgodila 4. oktobra okrog polndneva na magistrali pri vasi Skopice. Zrtev ceste sta postala dva otroka: 4-letna Vida in njen 2-letni bratec Martin Vogel, doma iz Skopice.

Otroka sta se držala za ročice in sta nameravala prečkati magistralo, da bi prišla k mami, ki je obirala koruzo. Stopila sta na cesto, takrat pa je iz zagrebške smeri pripeljal z avtom Janez Kolar iz Kranja. Avto-

mobilst je zagledal oba otroka, za- viral in se umikal, toda trčenja ni mogel preprečiti. Vidico in Tinčko je zadel, zbil po cesti, pri tem pa sta bila oba tako hudo poškodovana, da sta bila takoj mrtva.

Lahko si mislimo, kako je bila materi, ko je vse to opazovala z nje- ve. Strašna nesreča naj bo vsaj dro- gim opomin, da prečkajte magistral- ne ceste Ljubljana-Zagreb vsakokrat predstavlja smrtno nevarnost.

Še spomladi se je lahko reka Krka v okolici gradu „Otočec“ pohva- lila samo s parom labodov, v zgodnjem poletju se je že susljalo, da ima par naraščaj, zdaj, v polni jeseni, pa ponosna staraša že javno popeljeta na izlet vseh sedem mladičev. Od očeta in matere jih lahko ločimo še samo po nekoliko temnejši barvi. (Foto: M. Bauer)

KADROVANJE PO REPIŠKO

Repiška Mara je nekega sončnega dne do popolnosti oglušela. Nekaj zavoljo tega, ker se ji ni dalo vstavi šved- ske vate v ušesa, ko so ropota- li stroji, poglaviti delež k nje- ni gluhosti pa je prispevala nagnjenost njene družine k popolni tišini.

Tako so se pričele težave, ki niso delale sivih las Repiški Mari, temveč kadrovniku Hitrotkala. Šef skladišča, kjer je kadrovnik hotel namestiti Maro, je jasno in glasno pove- dal, da Repiška Mara nima kaj iskati v skladišču, saj bi pome- šala vse dokumente, ker ne bi enostavno slišala, kaj je treba

pisati, in da je veliko pamet- nejše, če jo vtaknejo v kon- fekcijo. Pa je dvignil svoj glas vodja TOZD konfekcije: „Bo- dite pametni. Le kaj naj po- čnem z gluho žensko? Kako naj ji dopovem, kaj bomo si- vali? Naj bo kurir.“ Toda tu- di tega posla ji niso zaupali, kajti bili so v strahu, da bi od- šla na banko, ko bi ji veleli, naj prinese pošto s pošte.

Vodja TOZD pletilnice se jo je otepal z vsemi štirimi, češ da ga je strah, da ne bi Mara Repiška vtaknila svoje prste kam v stroj in bi imel tako hudiča v hiši in sitnosti po sodiščih. Prav tako niso hoteli nič slišati o zaposlitvi

Mare Repiške v barvami, a tu- di vodja vzdrževalne skupine je ni hotel v svoje vrste. „Kajti lahko telesi s strehe, še pre- den ji dopovemo, da se lomi preperela lesena konstrukci- ja.“

Tovariš kadrovski je bil ves iz sebe in ponoči je buljil v strop, namesto da bi mirno spal. Toda primer Mare Repiš- ke je bilo treba v najkrajšem času rešiti, sicer se bo babnica kam pritožila in bo nastradal kot zolti maček, a od časa do časa je na svojem hrbtu začu- til tudi škodoželjne nasmehe, kar ga je še posebno peklilo. Rešitev je prišla kot božje ra- zodetje:

V njegovo pisarno je ne- ko uro koračil Jožič Repič, od jeze moder v obraz kot je- senska sliva: „Dosti mi je tega hrupa! Nevzdržno je delati v prostoru, kjer nenehno ropota stroj za pošiljanje teleksov! To je moja odpoved z delov- nega mesta telefonista.“

Drugi dan je sedela v tele- fonski centrali Repiška Mara. Ker je bila gluha, je hrup teleksa ni vznemirjal. Da pa ni slišala tistih, ki so po telefonu klicali zaposlene v Hitrotkalu, ni prav nič motilo tovariša ka- drovika. Tako sta bila oba za- dovoljna.

TONI GAŠPERIČ